

ADVOCATENCAHIER DEONTOLOGIE

Nr. 1 - 2013

Tuchtprocedure en tuchtrechtspraak
van de Vlaamse tuchtraden voor advocaten 2007-2012

Edward Janssens
Lieve Kenis

ADVOCATENCAHIER DEONTOLOGIE

Nr. 1 - 2013

Tuchtprocedure en tuchtrechtspraak
van de Vlaamse tuchtraden voor advocaten 2007-2012

Lieve Kenis
Juriste studiedienst
Departement deontologie
Orde van Vlaamse Balies

Edward Janssens
Advocaat
Bestuurder departement deontologie
Orde van Vlaamse Balies

Voorwoord

Geachte confrater,

Met veel genoegen – en enige trots – kunnen wij u het eerste “Advocatencahier” overhandigen.

Met de Advocatencahiers wil de Orde van Vlaamse Balies praktische informatie ter beschikking stellen.

Dit eerste nummer is meteen een lijvig werkstuk geworden waarin de tuchtprocedure en de Vlaamse tuchtrechtspraak van de advocatuur onder de loep worden genomen.

In 2006 kwam het nieuwe tuchtrecht tot stand zodat het anno 2013 tijd is voor een eerste overzicht. De Orde van Vlaamse Balies wil hiermee een antwoord bieden op de vaak gestelde vraag of de tuchtautoriteiten wel optreden. Het antwoord hierop is een volmondig “ja”.

Een vrij beroep dat zichzelf respecteert, moet aan zelfregulering doen en moet er bovendien op toezien dat haar eigen regels worden toegepast. Dat toezicht zal de komende jaren alleszins nog toenemen door controles op de naleving van de witwaspreventieregels, de derdengelden, de kwaliteitscontroles en de permanente vorming.

In afwachting van de volgende Advocatencahiers wordt u alvast veel leesgenot toegewenst.

Oprecht confraterneel,

Edward Janssens
Bestuurder departement deontologie
Orde van Vlaamse Balies

Edgar Boydens
Voorzitter
Orde van Vlaamse Balies

ISBN: 9789082057201

D/2013/13.170/1

Verantwoordelijke uitgever: Orde van Vlaamse Balies, Koningsstraat 148, 1000 Brussel

Vertegenwoordigd door voorzitter Edgar Boydens

© 2013 Orde van Vlaamse Balies

Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de Orde van Vlaamse Balies.

Inhoudsopgave

DEEL I – ANALYSE VAN DE TUCHTPROCEDURE EN TUCHTRECHTSpraak VAN DE VLAAMSE TUCHTRADEN VOOR ADVOCATEN 2007-2012 9

Inleiding 9

Hoofdstuk 1 – Administratieve aangelegenheden – ‘zoals in tucht’ 11

Hoofdstuk 2 – Tuchtonderzoek 14

- 2.1. Initiatief tot het openen van een tuchtonderzoek 14
- 2.2. De klacht 16
- 2.3. Het tuchtonderzoek 17
  - 2.3.1. Schriftelijke kennisgeving van het openen van het dossier 17
  - 2.3.2. Onderzoeker 18
  - 2.3.3. Verjaring 18
  - 2.3.4. Het voeren van het onderzoek 19
  - 2.3.5. Het horen van een advocaat 19
  - 2.3.6. Waarheidsverplichting van de advocaat 21
  - 2.3.7. Verhoor van de klager, getuigen en derden 22
  - 2.3.8. Afsluiten van het onderzoek 22
  - 2.3.9. Onderzoek door de voorzitter van de tuchtraad 23
- 2.4. Rechten van de (formele) klager 24
- 2.5. Rechten van de advocaat 25
- 2.6. Overzicht van diverse termijnen 26

Hoofdstuk 3 – De procedure 28

- 3.1. De taal van de rechtspleging 28
- 3.2. Samenstelling tuchtraad en tuchtraad van beroep 28
- 3.3. Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek 29
- 3.4. De oproeping voor de tuchtraad 29
- 3.5. De rol van de stafhouder bij de behandeling door de tuchtraad 30
- 3.6. Rol van de onderzoeker tijdens de procedure voor de tuchtraad 31
- 3.7. Nieuwe stukken 31
- 3.8. Toelaatbaarheid 32
- 3.9. De herkwalficatie van de feiten 33
- 3.10. Het samen behandelen en samenvoegen van meerdere dossiers 33
- 3.11. Het belang 33
- 3.12. “Non bis in idem”-principe 34
- 3.13. De beslissing 34
- 3.14. Verzet 34
- 3.15. Beroep 35
- 3.16. Cassatie 35

Hoofdstuk 4 – De inbreuken 36

- 4.1. Niet beantwoorden van de brieven van de stafhouder 37
- 4.2. Leugenachtige verklaringen aan de stafhouder 37
- 4.3. Het niet (tijdig) opvolgen van instructies van de stafhouder 38
- 4.4. Ontvangen van contante betaling zonder geldig ontvangstbewijs – fiscale en sociale fraude 40
- 4.5. Voeren van nutteloze procedures 41
- 4.6. Schenden van het beroepsgeheim 41
- 4.7. Tegenstrijdigheid van belangen – gebrek aan onafhankelijkheid 42
- 4.8. Zichzelf of familieleden verdedigen 44
- 4.9. Informeren van de cliënt 44
- 4.10. Optreden zonder duidelijke instructies of ongevraagd contact met de cliënt 45
- 4.11. Niet (tijdig) overmaken van een dossier aan de opvolger 45
- 4.12. Media 46
- 4.13. Niet confraterneel gedrag 47
- 4.14. Gebrek aan confraterniteit 47
- 4.15. Uitwisseling van brieven tussen advocaten – vertrouwelijkheid van briefwisseling 48
- 4.16. Schulden 49
- 4.17. Ontwrichting van het advocatenkantoor 50
- 4.18. Samenwerking met geschrapte advocaat 51
- 4.19. Beroepsmatige samenwerking met niet-advocaten 51
- 4.20. Optreden als advocaat tijdens de schorsing 52
- 4.21. Respect ten aanzien van de magistratuur 52
- 4.22. Derdengelden 53
- 4.23. Permanente vorming 55
- 4.24. Inbreuken op het reglement samenwerkingsverbanden 55
- 4.25. Stageverplichting niet naleven 55
- 4.26. Aanvragen van pro-Deopunten en betalingen in BJB-zaken 56
- 4.27. Valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken 57
- 4.28. Het uiten van bedreigingen 57

Hoofdstuk 5 – De sancties 58

- 5.1. Schorsing 58
- 5.2. Schraping 59
- 5.3. Mogelijke bijkomende sancties gekoppeld aan de basissancties 60
- 5.4. Modaliteiten en voorwaarden gekoppeld aan de basissancties 61
- 5.5. Begin van de sanctie 62
- 5.6. Gevolgen van schraping en schorsing voor EU-advocaten 62
- 5.7. Eerherstel 63
- 5.8. Uitwissing van de lichtere straffen 63
- 5.9. Bewarende maatregelen 64
- 5.10. Tuchtprocedure versus andere procedures 64

DEEL II - ENKELE INTERESSANTE CIJFERS	65
II.1. Aantal uitspraken	65
II.2. Opgelegde sancties	65
II.3. De tuchtinbreuken becijferd (2011-2012)	67
DEEL III - SELECTIE VAN TUCHTRECHTSpraak (2011-2012)	68
III.1. Rechtspraak tuchtraad Antwerpen - 2012	68
III.2. Rechtspraak tuchtraad Antwerpen - 2011	77
III.3. Rechtspraak tuchtraad Brussel - 2012	85
III.4. Rechtspraak tuchtraad Brussel - 2011	86
III.5. Rechtspraak tuchtraad Gent – 2012	90
III.6. Rechtspraak tuchtraad Gent - 2011	95
III.7. Rechtspraak Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten - 2012	100
III.8. Rechtspraak Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten - 2011	103
DEEL IV - PRAKTISCHE INFORMATIE	111

DEEL I – Analyse van de tuchtprocedure en tuchtrechtspraak van de Vlaamse tuchtraden voor advocaten 2007-2012

Inleiding

1. De wet van 21 juni 2006 tot wijziging van een aantal bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de balie en de tuchtprocedure voor haar leden wijzigde ingrijpend de tuchtprocedure voor de advocatuur. Daar waar tot dan toe de tucht volledig werd geregeld binnen de schoot van de raden van de Orde, die in elk arrondissement zetelen, richt de nieuwe tuchtwet een tuchtraad op bij de zetel van ieder hof van beroep. De tuchtraden sanctioneren de inbreuken op de eer van de Orde en op de beginselen van waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen, alsook de inbreuken op de reglementen, onverminderd de bevoegdheid van de rechtbanken, indien daartoe grond bestaat. De tuchtwet roept ook twee tuchtraden van beroep in het leven¹.

Aan de klager en de advocaat wordt het recht verleend om gehoord te worden en om eventueel bijkomende informatie en/of stukken mee te delen. Daar waar de klager vroeger vaak in het ongewisse werd gelaten over het gevolg dat aan de klacht werd gegeven, wordt hij thans geïnformeerd over het al dan niet instellen van een tuchtonderzoek en het gevolg hieraan verleend.

Indien de stafhouder meent dat een klacht onontvankelijk of ongegrond is of onvoldoende gewicht heeft, worden de klager en de advocaat hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht. De klager kan de beslissing binnen drie maanden betwisten bij een ter post aangetekende brief aan de voorzitter van de tuchtraad. De klager of de advocaat kan zich tevens wenden tot de voorzitter van de tuchtraad indien de stafhouder binnen een termijn van zes maanden na het indienen van de klacht geen beslissing tot vervolging of buitenvervolginstelling heeft genomen.

Indien de stafhouder meent dat er redenen zijn om de zaak voor de tuchtraad te brengen, stuurt hij het dossier naar de voorzitter van de tuchtraad, die het nodige doet om de tuchtraad samen te roepen. In het geval de stafhouder geen gevolg heeft gegeven binnen zes maanden na de klacht of in het geval de voorzitter meent dat de beslissing van de stafhouder dient herroepen te worden, kan de zaak door de voorzitter van de tuchtraad binnen drie maanden vanaf de aanhangigmaking door de advocaat of de klager doorverwezen worden naar de tuchtraad.

Tevens voorziet de wet in een termijn van verjaring van vervolging in tucht indien de tuchtprocedure niet binnen twaalf maanden na de kennisname van de feiten door de tuchtoverheden wordt ingesteld.

¹ Deze zetelen in Brussel: een Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten en een Franstalige tuchtraad van beroep voor advocaten.

De tuchtzaken die vóór de inwerkingtreding van de Wet van 21 juni 2006² waren ingesteld, werden verder afgehandeld volgens de oude procedure. De eerste beslissing van de 'nieuwe' tuchtraden in Vlaanderen dateert van 2007³.

2. In dit tuchtcahier wordt naast algemene informatie met betrekking tot de tuchtprocedure van advocaten, zoals geregeld in de art. 456 t.e.m. 477 Ger. W., ook aandacht besteed aan de tuchtrechtspraak van de Vlaamse tuchtraden voor advocaten en dit over de eerste vijf werkingsjaren.

Voor een uitvoerige toelichting bij de tuchtprocedure van de advocatuur volstaat het te verwijzen naar het "*Vademecum tuchtprocedure voor advocaten*" van stafhouder Philippe De Jaegere⁴.

Verder worden enkele aspecten van het tuchtonderzoek en de tuchtprocedure – waarover in de praktijk geregeld vragen rijzen – op summiere wijze weergegeven⁵. Tevens worden deze diverse aspecten getoetst aan een aantal uitspraken van de tuchtraden vanaf 2007.

3. Met betrekking tot de Franstalige tuchtrechtspraak kan gerefereerd worden aan het overzicht van de rechtspraak van de Franstalige tuchtraden, verschenen in 2012⁶.

Hoofdstuk I – Administratieve aangelegenheden – 'zoals in tucht'

4. Hoewel de raden van de Orde geen tuchtoverheden (meer) zijn, behouden zij nog enkele (administratieve) bevoegdheden die 'zoals in tucht' worden behandeld.

5. De raad van de Orde blijft meester over het tableau wat betreft inschrijvingen op of weglatingen van dit tableau, van de lijst van de advocaten die het beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie en van de lijst van de stagiairs (art. 432 Ger. W.). Dit meesterschap is relatief vermits beroep tegen de beslissing van de raad van de Orde kan worden ingesteld bij de tuchtraad van beroep door de persoon die niet toegelaten wordt op het tableau of op de genoemde lijsten of die het voorwerp uitmaakt van een weglating⁷.

6. De raad van de Orde moet zich tevens uitspreken over het verzoek tot herinschrijving van een geschrapte advocaat. Ook tegen deze beslissing is beroep mogelijk bij de tuchtraad van beroep. De tuchtraad van beroep oordeelde – in navolging van het Grondwettelijk Hof dat oordeelde dat de weigering tot herinschrijving geen tuchtsanctie is en het wettigheidsprincipe van art. 14 van de Grondwet niet van toepassing is⁸ - dat de vraag tot herinschrijving op het tableau geen zaak van tuchtrecht betreft, doch wel de toepassing van de regels betreffende de toegang tot het beroep van de advocaat. De vraag van een geschrapte advocaat tot herinschrijving is namelijk - naast wat vereist is bij een primaire inschrijving – onderworpen aan een wachttermijn van tien jaar en aan het bestaan van buitengewone omstandigheden, dit omdat er reeds ernstige inbreuken op de plichtenleer werden begaan door de advocaat⁹.

"Het behoort aan de Orde van Advocaten om het begrip "buitengewone omstandigheden" te definiëren. Zij waakt over een vertrouwensberoep en heeft een essentiële taak in het gerechtelijk apparaat waarbij zij onafhankelijk van de overheid en van de rechterlijke macht moet kunnen werken en autonoom moet kunnen bepalen aan welke vereisten moet worden voldaan om het beroep van advocaat, dat dynamisch en aan maatschappelijke evoluties onderworpen is, te kunnen uitoefenen. Het komt de balie toe de beroepsuitoefening door advocaten te reguleren en te controleren. Deze autonomie ten overstaan van de overheid en de rechterlijke macht is een hoeksteen van de onafhankelijkheid van de advocaat en een voorwaarde voor een onpartijdige en eerlijke procesvoering.

Het risico op een willekeurige invulling van het begrip "buitengewone omstandigheden" wordt verholpen doordat die invulling door de raad van de Orde in zijn beslissing over het verzoek tot herinschrijving van de geschrapte advocaat, aan het gemotiveerd oordeel kan worden onderworpen van de Tuchtraad van Beroep, die een onpartijdig en onafhankelijk rechtscollege is en die wat de procesvormen en de wettigheid van zijn beslissingen betreft,

2 BS 20 juli 2006 (ed. 2), inwerkingtreding op 1 november 2006.

3 Tuchtraad voor advocaten Gent 2 mei 2007, TAG07/001.

4 P. DE JAEGERE, *Vademecum tuchtprocedure voor advocaten*, Brugge, Die Keure, 2007, 51 p. en P. DE JAEGERE, "Tuchtprocedure voor advocaten" in X, *Handboek voor de advocaat-stagiair 2012-2013*, Kluwer, 283-345.

5 Zie ook: J. STEVENS, *Regels en gebruiken van de advocatuur te Antwerpen*, Kluwer Rechtswetenschappen, 1997, 1056 p.; J. STEVENS en I. VANDEVELDE, Art. 428-508 in *Gerechtelijk Recht, Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2011, losbladig; P. HOFSTRÖSSLER, "Tuchtrecht voor advocaten: omdat we anders zijn" in S. LUST en P. LUYPAERS (eds.), *Tucht en deontologie*, Brugge, die Keure, 2007; G.A. DAL en M. WAGEMANS, "La nouvelle discipline du barreau: la loi du 21 juin 2006: une heureuse initiative, mais une loi de réparation s'impose", *JT* 2006, nr. 6241, p. 653- 660; R.M. DE PUYDT, *Deontologie van de advocaat*, Antwerpen, Intersentia, 2006, 221 p.; R.M. DE PUYDT, "Overzicht van rechtspraak: Professioneel recht Vlaamse advocatuur (1987-2007)", *TPR* 2007, nr. 3, 1733-1816.

6 J. BIGWOOD, R. DE BRIEY, F. BRUYNS, C. DALNE, M. GHISLAIN, X. GROGNARD, E. THIRY en A. VERGAUWEN, "La discipline des avocats - Chronique de jurisprudence (2006-2011)", *JT* 2 juni 2012, nr. 6481 en *JT* 9 juni 2012, nr. 6482.

7 Zie ook randnummer 11 van deze bijdrage.

8 GwH 31 juli 2008, nr. 117/2008.

9 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 10 december 2009, TB09/008 (heropening debatten) en eindbeslissing van 22 april 2010, TB10/002 (bevestiging eerste beslissing: geen heropname na schrapping).

aan het toezicht van het Hof van Cassatie kan worden onderworpen¹⁰”.

In het licht van de invulling van het begrip “buitengewone omstandigheden” gebiedt een eerlijke procesvoering dat aan de verzoeker tot herinschrijving de kans wordt geboden om aan de hand van een aantal specifieke vragen, afhankelijk van het dossier en de persoon van de verzoeker, aan te tonen dat hij in staat is zich in zijn beroepsuitoefening te houden aan de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid.

“Het vertrouwen van de burger en van de overheid in het beroep van advocaat vereist bij de herinschrijving van een geschrapte advocaat een zekere terughoudendheid en gestrengheid. Zijn verzoek tot herinschrijving moet ondersteund zijn door buitengewone omstandigheden, in die zin dat van de verzoeker wordt verwacht dat hij zelf actief de omstandigheden aanbrengt en aantoont waaruit, anders dan voordien, thans zijn geschiktheid tot het beroep van advocaat blijkt of kan worden afgeleid omdat hij van een zodanige gewijzigde instelling doet blijken dat niet moet worden gevreesd voor de waarborgen van een behoorlijke beroepsuitoefening met het oog op de belangen van de rechtzoekende, en dat hij aldus aantoont dat het beroepsverbod dat hem werd opgelegd zijn doelmatigheid heeft verloren”¹¹.

7. Verder stelt de raad van de Orde lijsten op van advocaten die prestaties willen verrichten in het kader van de juridische eerste- en tweedelijnsbijstand¹². De raad van de Orde kan binnen die bevoegdheid ook weigeren een advocaat op te nemen op deze lijsten. De advocaat die het voorwerp uitmaakt van dergelijke weigering kan beroep aantekenen bij de tuchtraad van beroep¹³.

8. De Orde van advocaten ziet eveneens toe op de kwaliteit van de prestaties verstrekt in het kader van de juridische bijstand. De raad van de Orde kan in geval van tekortkoming, met een met redenen omklede beslissing, een advocaat schrappen van lijsten van eerste- of tweedelijnsbijstand.

“De bestreden beslissing die oordeelt dat, aangezien de straf schrapping van de lijst eenmalig, streng en facultatief is, slechts kan worden opgelegd in omstandigheden die voldoende ernstig zijn en een kennelijke inbreuk inhouden op de doelstellingen van de wet op de juridische bijstand, schendt artikel 508/8 Gerechtelijk Wetboek niet.”¹⁴

10 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 21 januari 2010, TB10/001 (heropening debatten) en eindbeslissing van 22 april 2010, TB10/003 (bevestiging eerste beslissing: geen heropname na schrapping), *Ad Rem* 2011, nr. 3. Cassatieberoep tegen de beslissing van 22 april 2010 werd bij arrest van 1 april 2011 verworpen: onontvankelijk wegens niet ondertekend door advocaat bij het Hof van Cassatie (AR C.10.0256.N).

11 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 21 januari 2010, TB10/001 (heropening debatten) en eindbeslissing van 22 april 2010, TB10/003 (bevestiging eerste beslissing: geen heropname na schrapping), *Ad Rem* 2011, nr. 3. Cassatieberoep tegen de beslissing van 22 april 2010 werd bij arrest van 1 april 2011 verworpen: onontvankelijk wegens niet ondertekend door advocaat bij het Hof van Cassatie.

12 Art. 508/5 en 508/7 Ger. W.

13 Dit beroep wordt ingesteld volgens de procedure bepaald in art. 432bis Ger. W.

14 Cass. 18 november 2011, D.11.006.F en Cass. 9 december 2011, D.11.0005.F.

De raad van de Orde heeft geen rechtsmacht om te oordelen over een eventueel misbruik van het vergoedingssysteem binnen het kader van de juridische bijstand. Dit behoort immers tot het tuchtrecht en maakt niet het voorwerp uit van zijn opdracht te waken over de kwaliteit van de juridische bijstand. Evenmin kadert het in de organisatie van de bijstandsverlening, die bij wet aan het Bureau voor Juridische Bijstand (BJB) werd toevertrouwd. De advocaat oefent vrij zijn ambt uit ter verdediging van het recht en de waarheid¹⁵. Het BJB mag bij de beoordeling van de kwaliteit van de dienstverlening de wijze van uitoefening van het aan de advocaat toevertrouwde mandaat toetsen aan de in artikel 444 Ger. W. opgenomen doelstelling. De tuchtraad van beroep oordeelde dat, net zoals de raad van de Orde, een advocaat zijn plicht tot het verlenen van een kwaliteitsvolle tweedelijnsbijstand niet had vervuld en dat er bijgevolg een afdoende grondslag was om de inschrijving van de advocaat op voornoemde lijst te weigeren. Deze weigering is naar recht verantwoord door de gegrondheid van de bewezen bevonden niet-kwaliteitsvolle dienstverlening en dit ongeacht het al dan niet misbruik maken van het vergoedingssysteem¹⁶.

Medio 2012 werd een wetsvoorstel ingediend die in een grotere proportionaliteit van de sancties voorziet¹⁷.

9. De raad van de Orde blijft daarnaast bevoegd om bij een gemotiveerde beslissing, bewarende maatregelen opgelegd door de stafhouder, te verlengen en dit op verzoek van de stafhouder en na de advocaat te hebben gehoord. De betrokken advocaat kan tegen het verbod om het gerechtsgebouw te betreden en tegen de verlenging van dit verbod beroep aantekenen bij de tuchtraad van beroep. Deze beslissingen zijn uitvoerbaar bij voorraad¹⁸.

10. De raad van de Orde kan gewezen advocaten die ten minste tien jaar op het tableau van de Orde ingeschreven zijn geweest en het beroep niet meer uitoefenen, machtigen om de titel van ere-advocaat te voeren. Bij niet-naleving van de regels van rechtschapenheid en kiesheid of bij niet-voldoening aan de voorwaarden voor toekenning van de titel, kan de raad van de Orde die machtiging tot het voeren van de titel heeft verleend, steeds tot intrekking overgaan, na de betrokkene te hebben opgeroepen of te hebben gehoord¹⁹.

11. De raad van de Orde bepaalt de baliebijdrage²⁰. Het Hof van Cassatie oordeelde evenwel dat de raad van de Orde niet ambtshalve tot administratieve weglating kan overgaan als de advocaat zijn baliebijdrage niet meer betaalt²¹.

15 Art. 444 Ger. W.

16 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 19 mei 2011, TB11/006.

17 Wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 508/5 en 508/8 van het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de kwaliteit van de juridische bijstand, *Parl. St.* Kamer 2011-2012, nr. 2390/001.

18 Art. 473 Ger. W.

19 Art. 436 Ger. W.

20 Art. 443 Ger. W.

21 Cass. 19 juni 2009, AR D.070014.N., *RW* 2010-11, afl. 14, 573.

Uit deze beslissing van het Hof van Cassatie kan afgeleid worden dat de raad van de Orde geen verdere administratiefrechtelijke bevoegdheden heeft, behalve deze die uitdrukkelijk in de wet zijn opgenomen.

Hoofdstuk 2 – Tuchtonderzoek

2.1. Initiatief tot het openen van een tuchtonderzoek

12. Het initiatief om een tuchtonderzoek betreffende een advocaat in te stellen ligt in eerste instantie bij de stafhouder. Hij kan dit doen:

- ambtshalve²²;
- op schriftelijke aangifte van de procureur-generaal;
- ingevolge een klacht die bij hem wordt ingediend tegen een advocaat.

Gezien de advocaat kan behoren tot verschillende Ordes, kunnen verschillende stafhouders samen bevoegd zijn om klachten te ontvangen. Welke tuchtraad uiteindelijk bevoegd is, zal afhangen van de stafhouder of de voorzitter van de tuchtraad die verwijst. Een stafhouder en een voorzitter van de tuchtraad kunnen enkel een advocaat verwijzen naar de tuchtraad van hun rechtsgebied.

Geoordeeld werd dit: *“de leiding van een tuchtonderzoek wordt door art. 458 § 1 Ger. W. exclusief aan de stafhouder toegewezen. Het openen van het tuchtonderzoek en de verdere leiding ervan behoren onbetwist tot de exclusieve bevoegdheid van de stafhouder in functie”* en dat *“de regels met betrekking tot de exclusieve bevoegdheid van de stafhouder om een tuchtprocedure in te stellen van noodzakelijk belang zijn voor de rechtsbedeling en de openbare orde”*^{23, 24}.

Bij overlijden of verhindering van de stafhouder wordt hij (voorlopig) vervangen zoals bepaald in het reglement van de raad van de Orde, anders door de oudst benoemde stafhouder die lid is van de raad of bij gebreke daarvan door het oudst aanwezige lid van de raad^{25, 26}. De verkozen stafhouder die pas op 1 september in het ambt van stafhouder treedt, heeft in augustus nog niet

22 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/002, TAA11/004 en TAA11/005. In hoger beroep werden de beslissingen inzake TAA11/002 en TAA11/005 bevestigd op resp. 26 april 2012 (TB12/003) en 22 september 2011 (TB11/011).

23 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 12 juni 2012, TAA12/035 en tuchtraad voor advocaten Antwerpen 30 augustus 2012, TAA12/043.

24 In dit verband wordt verwezen naar art. 458, §2 Ger. W. dat ook aan de voorzitter van de tuchtraad de mogelijkheid biedt – indien de stafhouder binnen een termijn van zes maanden na het indienen van de klacht geen beslissing tot vervolging of buitenvervolginstelling heeft genomen – zelf de klacht te onderzoeken.

25 Art. 447 al. 3 Ger. W.

26 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 12 juni 2012, TAA12/035: *“De stafhouder kan zich, bij de uitvoering van zijn taken, laten bijstaan en vervangen door de vice-stafhouder. De vervanging van de stafhouder, bij onmogelijkheid zijn functie uit te oefenen, wordt voor de Orde van Advocaten te Antwerpen geregeld door de beslissing van de raad d.d. 08.12.1995 waarin wordt bepaald dat bij overlijden, ontslag of definitieve verhindering de stafhouder wordt vervangen door de vice-stafhouder en dat deze de stafhouder ook vervangt bij tijdelijke onbeschikbaarheid terwijl bij wettelijke verhindering van de stafhouder deze wordt vervangen door de pro-stafhouder.”*

het recht om de bevoegdheden die hem specifiek krachtens de wet toekomen, uit te oefenen²⁷.

13. De stafhouder kan ambtshalve elk onderzoek starten uit hoofde van de wettelijke bevoegdheden als stafhouder. Hij kan tevens een onderzoek instellen op grond van elk element dat hem ter kennis wordt gebracht. Het is nooit de bedoeling geweest van de wetgever om het initiëren van een tuchtonderzoek uitsluitend afhankelijk te maken van een *“formeel geformuleerde klacht en/of een onbetwistbaar als klager geïdentificeerde klagende partij”*²⁸. Indien de stafhouder oordeelt dat een tuchtonderzoek dient te worden geopend, informeert hij schriftelijk zowel de betrokken advocaat als de klager van zijn beslissing tot het openen van het onderzoek²⁹. De wet kent geen formele overdracht tussen elkaar opvolgende stafhouders, zodat opvolging van stafhouders geen nietigheid van het onderzoek tot gevolg kan hebben. Dergelijke nietigheid is trouwens niet wettelijk bepaald. Bovendien dient de herneming van het onderzoek door een opvolgende stafhouder niet te worden gemeld aan de betrokken advocaat nu er nooit een beëindiging van het onderzoek heeft plaatsgevonden³⁰.

14. EU-advocaten die overeenkomstig de vestigingsrichtlijn³¹ in België op permanente wijze het beroep uitoefenen, zijn eveneens onderworpen aan de Belgische wettelijke bepalingen betreffende de tucht, onverminderd de toepassing van de beroeps- en gedragsregels waaraan zij in de lidstaat van herkomst zijn onderworpen³². Alvorens een tuchtprocedure ten aanzien van deze advocaten in te stellen, geeft de stafhouder van de Orde waarbij zij zijn ingeschreven of de voorzitter van de tuchtraad, daarvan zo spoedig mogelijk kennis aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst. Hij verstrekt deze staat schriftelijk alle dienstige inlichtingen, in het bijzonder over het betrokken tuchtdossier, de toepasselijke procedureregels en de termijnen om beroep in te stellen en treft de nodige schikkingen om die autoriteit de mogelijkheid te bieden haar opmerkingen kenbaar te maken voor de beroepsinstanties. De stafhouder of de voorzitter van de tuchtraad geeft tevens aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst schriftelijk kennis van iedere beslissing³³.

15. Deze voorafgaandelijke meldingsplicht van het openen van een tuchtprocedure door de stafhouder of door de voorzitter van de tuchtraad aan de autoriteit van de lidstaat van herkomst, bestaat niet voor advocaten die onder de dienstenrichtlijn³⁴ in België actief zijn als advocaat. Wel

27 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 december 2011, TAA11/044.

28 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/002, bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 26 april 2012, TB12/003.

29 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/003.

30 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/001.

31 Richtlijn 98/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 1998 ter vergemakkelijking van de permanente uitoefening van het beroep van advocaat in een andere lidstaat.

32 Art. 477septies Ger. W.

33 J. STEVENS en I. VANDELDE, Art. 477septies Ger. W., in *Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2011, 104-105.

34 Richtlijn 77/249/EEG van de Raad van 22 maart 1977 tot vergemakkelijken van de daadwerkelijke uitoefening door advocaten van het vrij verrichten van diensten; Art. 477quater Ger. W.

moet de tuchtraad de autoriteit³⁵ van de staat waar de persoon die een tuchtstraf kan oplopen gevestigd is, in kennis stellen van iedere beslissing. Deze kennisgevingen zijn vertrouwelijk³⁶.

2.2. De klacht

16. De (formele) klacht moet schriftelijk zijn, ondertekend en gedateerd. Bovendien dient deze de volledige identiteit van de klager te bevatten³⁷.

Geoordeeld werd dat:

- de brief van de klager wel degelijk als klacht dient beschouwd te worden nu er in de brief zeer expliciet sprake is van ernstige inbreuken op deontologische voorschriften in hoofde van de advocaten. De tuchtraad beschouwde de klacht ontvankelijk nu deze:
  - schriftelijk was overgemaakt;
  - ondertekend;
  - gedateerd;
  - de volledige identiteit van de klager bevatte³⁸⁻³⁹.
- een klacht per e-mail, die niet de volledige identiteit en de handtekening van de klager bevat, niet ontvankelijk is. Evenwel kan de stafhouder op grond van de gegevens waarover hij beschikt ambtshalve een onderzoek instellen⁴⁰.
- de brief aan de stafhouder van de "klager" geen klacht is in de zin van art. 458 §1 Ger. W. De tuchtraad van beroep houdt daarom geen rekening met de inhoud van de klacht. De stafhouder kan evenwel ook ambtshalve een onderzoek instellen en een advocaat naar de tuchtraad verwijzen, ook met betrekking tot feiten waarvan hij reeds vóór het tuchtonderzoek kennis had en waarbij hij aan de vervolgte advocaat instructies had gegeven die deze niet opvolgde. Art. 6.1. EVRM is niet van toepassing in deze procedure⁴¹.
- een klacht ontvankelijk is wanneer de klager ze niet ondertekent en evenmin ingaat op het verzoek van de stafhouder om de klacht te komen ondertekenen. Er werd dan ook door de tuchtraad geen acht geslagen op de inhoud van de klacht en van het verhoor van de klager nu zij niet als klager mocht en kon worden gehoord⁴².

35 Ingeval van dienstverlening: art. 477bis Ger. W.: de Europese advocaat die in België een dienst verleent moet melding maken van de beroepsorganisatie waarvan hij afhankelijk is van het gerecht waar hij volgens de wettelijke regeling van dienst staat toegelaten. In geval van vestiging: art. 477quinquies Ger. W.: de Europese advocaat die zich in België vestigt moet het bewijs leveren van zijn inschrijving bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst.

36 Art. 477quater Ger. W.

37 Art. 458, §1 Ger. W.

38 Art. 458, §1, lid 1 Ger. W.

39 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 10 november 2011, TAA11/036.

40 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 9 juni 2011, TB11/007.

41 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 17 maart 2011, TB11/002 (Cassatieberoep tegen deze beslissing werd verworpen bij arrest van het Hof van Cassatie van 5 april 2012, AR D.11.0009.N).

42 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 20 januari 2011, TB11/001.

- het niet bekend zijn van de volledige identiteit van de klager de stafhouder niet belet ambtshalve een tuchtonderzoek te starten. De stafhouder heeft de bevoegdheid om zelf een onderzoek in te stellen op grond van eender welk element dat hem ter kennis wordt gebracht⁴³.

De stafhouder is ingevolge de ontvangen klacht niet verplicht een tuchtonderzoek te openen gezien hij autonoom bepaalt of en wanneer hij een onderzoek start. Hij kan op basis van de klacht oordelen of het onontvankelijk, ongegrond of van onvoldoende gewicht is. Als de klacht echter ontvankelijk is en de klager vraagt uitdrukkelijk om te worden gehoord, dan dient de stafhouder aan dit uitdrukkelijk verzoek wel tegemoet te komen alvorens een beslissing te nemen.

Indien het een advocaat is die een formele klacht wil indienen tegen een advocaat van een andere balie, in eigen naam of als raadsman van een cliënt, dan dient hij de stafhouder van deze advocaat rechtstreeks aan te schrijven, met kopie aan zijn eigen stafhouder⁴⁴. Deze praktijk is uitzonderlijk. In de regel moet de eigen stafhouder altijd rechtstreeks worden aangeschreven. Bijvoorbeeld: een informele klacht met betrekking tot een advocaat van een andere balie, klacht tegen notarissen, gerechtsdeurwaarders, magistraten, enzovoort.

17. De klager is geen partij. De onttrekking van de zaak aan de voorzitter van de tuchtraad kan alleen worden gevorderd door een partij of, in de gevallen bij wet bepaald, door het openbaar ministerie⁴⁵.

2.3. Het tuchtonderzoek

2.3.1. Schriftelijke kennisgeving van het openen van het dossier

18. De tekst van artikel 458 §1 lid 2 Ger. W. laat geen twijfel bestaan over de aanvang van het tuchtonderzoek: *"de klager en de advocaat die het voorwerp uitmaakt van dit onderzoek wordt van de instelling van het onderzoek schriftelijk op de hoogte gebracht."* De ratio legis van deze kennisgeving is aan de betrokken advocaat te melden wanneer precies het tuchtonderzoek tegen hem wordt geopend: *"door deze uitdrukkelijke melding weet de advocaat die het voorwerp is van een tuchtonderzoek vanaf wanneer de stafhouder uit zijn rol van bemiddelaar en in zijn rol van tuchtonderzoeker is gestapt en kan hij dus ook zijn houding aan deze bijzondere hoedanigheid van de stafhouder en/of de door hem gelaste onderzoeker aanpassen. De kennisgeving voorzien in art. 458 §1 lid 2 Ger. W. is dus cruciaal voor de advocaat die het voorwerp uitmaakt van het tuchtonderzoek: vanaf deze kennisgeving heeft hij onder meer het recht zich te laten bijstaan door een advocaat van zijn keuze, onverminderd uiteraard de normale uitoefening van alle rechten van verdediging"*⁴⁶.

43 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/004.

44 J. STEVENS en I. VANDELDE, Art. 458 Ger. W. in *Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2011, 265.

45 Cass. 8 juli 2008, AR C.08.0280.F.

46 Tuchtraad voor advocaten Gent 16 maart 2011, TAG11/003.

2.3.2. Onderzoeker

19. De stafhouder kan beslissen om het onderzoek zelf te voeren, ofwel hiervoor een onderzoeker aan te stellen. De wet bepaalt immers uitdrukkelijk dat de stafhouder een onderzoeker kan aanstellen om in zijn plaats het onderzoek te doen. De wet stipuleert nergens dat hiervoor een document moet worden opgesteld en bepaalt evenmin dat het ontbreken van een dergelijk document leidt tot de nietigheid van de tuchtprocedure⁴⁷. Het woord "omschrijven" vermeld in artikel 458 §1 alinea 2 Ger. W. duidt niet noodzakelijk aan dat dit schriftelijk moet geschieden⁴⁸. "Het vademecum inzake de tuchtprocedure voor advocaten van de Orde van Vlaamse Balies voorziet in een schriftelijke delegatie van bevoegdheden, doch de wet bepaalt dit niet. Het vademecum is niet meer dan een richtlijn en geen wettelijke bepaling"⁴⁹. De delegatie van bevoegdheden kan bewezen worden op elke wijze, onder meer door de verklaring van de verslaggever in zijn eerste verslag.

De stafhouder is niet verplicht de bevoegdheid van de onderzoeker te begrenzen tot een specifieke onderzoeksbevoegdheid. Hij kan ervoor opteren om aan de onderzoeker een algemene onderzoeksbevoegdheid te delegeren.

De onderzoeker treedt niet op als vervolgende partij en hem komt geen vorderingsrecht toe. Het is aan de stafhouder zelf en niet aan de onderzoeker om te beslissen of een tuchtonderzoek wordt geopend, dan wel wordt uitgebreid⁵⁰.

Het feit dat in het dossier geen verslag aanwezig is van de door de stafhouder aangestelde onderzoeker, heeft geen nietigheid of ongeldigheid van het tuchtdossier tot gevolg⁵¹.

2.3.3. Verjaring

20. Op straffe van verjaring wordt de tuchtprocedure ingesteld binnen 12 maanden vanaf de kennisname door de stafhouder⁵² van de feiten, ongeacht de manier van kennisname (formele dan wel informele klacht, ...) omdat de stafhouder immers ook ambtshalve een onderzoek kan instellen en een formele klacht geen noodzakelijke vereiste is. Het ter kennis brengen aan de advocaat meer dan 12 maanden na de kennisname van de feiten door de bevoegde tuchtrechtelijke autoriteit dat een tuchtrechtelijk onderzoek loopt, leidt aldus overeenkomstig artikel 474 Ger. W. tot de verjaring van de tenlasteleggingen⁵³.

47 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/002, bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 26 april 2012, TB12/003.

48 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 7 juli 2011, TB11/009.

49 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/004.

50 Tuchtraad voor advocaten Gent 20 juni 2012, TAG12/009.

51 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 mei 2012, TAA12/025; zie ook tuchtraad voor advocaten Antwerpen 30 augustus 2012, TAA12/042.

52 Of door de voorzitter van de tuchtraad wanneer deze als tuchtrechtelijke autoriteit kennis neemt van de feiten. Voor hem geldt eenzelfde verjaringstermijn. Zie: P. HOFSTRÖSSLER, "Tuchtrecht voor advocaten: omdat we anders zijn" in S. LUST en P. LUYPAERS (eds.), *Tucht en deontologie*, Brugge, die Keure, 2007, 113.

53 Tuchtraad voor advocaten Gent 23 juni 2010, TAG10/003, *Ad Rem* 2010, nr. 5, 77.

*"Met betrekking tot een aantal feiten is conform art. 474 Ger. W. de verjaring ingetreden nu met betrekking tot deze feiten het openen van het onderzoek pas ter kennis werd gebracht aan de advocaat meer dan 12 maanden na de kennisneming van deze feiten door de tuchtrechtelijke autoriteit die bevoegd is om die procedure op gang te brengen"*⁵⁴.

21. Voor deze advocaten die werden weggelaten van het tableau of van de lijst van de stagiairs of van de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie, blijft – indien het onderzoek uiterlijk één jaar na de beslissing van weglating is ingesteld – de tuchtraad bevoegd voor feiten gepleegd vóór de weglating⁵⁵.

*"Een advocaat die op eigen verzoek werd weggelaten van het tableau en die na zijn weglating voor de tuchtraad moet verschijnen voor feiten van voor zijn weglating, kan nog door de tuchtraad berecht worden indien het instellen van het onderzoek hem ter kennis werd gebracht bij aangetekende brief binnen het jaar na de beslissing tot weglating van het tableau zodat de tuchtraad conform art. 469 alinea 1 Ger. W. bevoegd is om er uitspraak over te doen"*⁵⁶.

2.3.4. Het voeren van het onderzoek

22. Het tuchtonderzoek moet effectief worden gevoerd. Een enkele kennisgeving van het openen van het tuchtonderzoek is onvoldoende. Het bewijs dat een tuchtonderzoek wordt gevoerd kan niet worden afgeleid uit de bij het dossier gevoegde briefwisseling die dateert van voor de kennisgeving bepaald in artikel 458 §1 Ger. W. en "die kadert in de gewone relatie tussen stafhouder en advocaat, wezenlijk verschillend van de relatie tussen de stafhouder als tuchtonderzoeker en de advocaat die het voorwerp van een tuchtonderzoek uitmaakt. In deze laatste relatie gelden wezenlijk andere beginselen: waar de advocaat in zijn gewone relatie tot de stafhouder gehouden is tot o.a. loyaliteit, kan hij zich in de relatie tot de stafhouder-tuchtonderzoeker beroepen op de meest uitgebreide rechten van verdediging, waaronder het zwijgrecht, de bijstand van een advocaat en het recht te worden gehoord"⁵⁷.

2.3.5. Het horen van een advocaat

23. De betrokken advocaat heeft het recht om gehoord te worden. Dit recht is een elementair recht van de verdediging. Het is dus niet mogelijk een tuchtonderzoek af te sluiten zonder de advocaat in kwestie te horen, tenzij dit door deze advocaat zelf zou worden geweigerd of onmogelijk gemaakt. Zo oordeelde een tuchtraad dat er geen tuchtonderzoek was gevoerd omdat

54 Tuchtraad voor advocaten Gent 15 september 2010, TAG10/006 (verstek) (deels verjaring en waarschuwing), waartegen verzet op tegenspraak: tuchtraad voor advocaten Gent 16 maart 2011 (hervormt de beslissing van 15 september 2010 naar deels verjaring – deels vrijspraak).

55 Art. 469 alinea 1 Ger. W.

56 Tuchtraad voor advocaten Gent 15 september 2010, TAG10/008.

57 Tuchtraad voor advocaten Gent 16 maart 2011, TAG11/003.

de stafhouder een persoonlijk onderhoud, gevraagd door de betrokken advocaat, overbodig vond⁵⁸. De rechten van verdediging van de advocaat zijn gerespecteerd wanneer hij zowel door de stafhouder (herhaaldelijk) als door de onderzoeker werd uitgenodigd om te worden gehoord en eventueel bijkomende informatie en stukken over te maken *“waarop de advocaat niet is ingegaan”*⁵⁹.

De brief van de stafhouder tot oproeping tot een verhoor die via de baliepost werd verstuurd aan de advocaat heeft hem niet (tijdig) bereikt waardoor de advocaat niet aanwezig was op het verhoor. Evenwel is er geen schending van de rechten van verdediging nu de advocaat alsnog op een latere datum werd verhoord voor de behandeling van het tuchtdossier. De tuchtraad oordeelt dat het aangewezen is om de advocaat bij aangetekende post op te roepen voor het laatste verhoor in plaats van per baliepost⁶⁰.

Het recht om effectief gehoord te worden is evenwel geen plicht in hoofde van de advocaat, oordeelde een tuchtraad. Het recht op tegenspraak is geenszins geschonden daar de advocaat op geen enkel verhoor aanwezig kon zijn en evenmin gebruik had gemaakt om schriftelijk zijn standpunt mee te delen⁶¹.

De loutere aanwezigheid van de secretaris als penhouder van het proces-verbaal bij het verhoren door de stafhouder wordt niet wettelijk verboden⁶². De verklaringen van de advocaat worden opgetekend in een proces-verbaal. Op diens verzoek wordt een afschrift van het proces-verbaal overgemaakt⁶³.

24. Ook in administratieve zaken moet de advocaat de kans worden geboden gehoord te worden.

De raad van de Orde wees na een negatief advies van de stagecommissie een verzoek tot opname op het tableau af. De advocaat tekende tegen deze beslissing beroep aan. De raad van de Orde heeft zijn beslissing evenwel genomen zonder de advocaat ooit te hebben opgeroepen of te hebben gehoord. De reglementaire procedure werd niet gevolgd. Overeenkomstig het reglement betreffende de voor de raad van de Orde geldende procedure volgens de tuchtrechtspleging van 21 november 2007 moet de betrokken advocaat worden opgeroepen per aangetekende brief en moet hij worden gehoord op de zitting van de raad van de Orde. De beslissing van deze laatste is aldus onwettig en wordt door de tuchtraad van beroep vernietigd⁶⁴.

58 Tuchtraad voor advocaten Gent 15 juni 2011, TAG11/009.

59 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 30 augustus 2012, TAA12/042.

60 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 maart 2012, TAA12/011.

61 Tuchtraad voor advocaten Gent 8 oktober 2008, TAG08/014.

62 Tuchtraad voor advocaten Gent 8 oktober 2008, TAG08/014.

63 Art. 458, §1, vierde alinea Ger. W.

64 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 22 september 2011, TB11/010 (vernietigt de beslissing van de raad van de Orde en heropent de debatten) en eindbeslissing van 30 november 2011, TB11/014: hoger beroep onontvankelijk bij gebrek aan belang) en Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 16 december 2010, TB10/014.

25. De advocaat die het voorwerp uitmaakt van een tuchtonderzoek kan zich tijdens het onderzoek laten bijstaan door de advocaat van zijn keuze, maar kan zich niet laten vertegenwoordigen⁶⁵. De tuchtraad van Gent koppelde de mogelijkheid tot bijstand onder meer aan de Salduz-rechtspraak:

*“Op basis van het Salduz-arrest moet een verdachte, een in verdenking gestelde, vooraleer kan worden overgegaan tot zijn ondervraging, de mogelijkheid hebben om bijgestaan te worden door een advocaat. De rechten van verdediging van de advocaat in casu werden evenwel niet geschonden nu de advocaat nog vóór zijn eerste ondervraging door de onderzoeker, van wiens aanstelling hij schriftelijk op de hoogte werd gebracht, ervan in kennis werd gesteld dat te zijnen laste een tuchtonderzoek werd opgestart. Vanaf hetzelfde ogenblik beschikte hij conform art. 458 §1 laatste lid Ger. W., dat hij als advocaat zeer zeker dient te kennen, over de mogelijkheid zich desgewenst door de advocaat van zijn keuze te laten bijstaan. Bovendien werd hij in elk stadium van het onderzoek de gelegenheid gegeven stukken bij het dossier te voegen, en er werd hem kopie van zijn verklaring overhandigd. Er is dan ook geen enkele reden om de verklaring van de advocaat en/of het verslag van de onderzoeker uit de debatten te weren.”*⁶⁶.

2.3.6. Waarheidsverplichting van de advocaat⁶⁷

26. De problematiek van de waarheidsverplichting ten overstaan van de stafhouder en de tuchtoverheden stond al jaren ter discussie⁶⁸. Het Hof van Cassatie oordeelde dat een advocaat een waarheidsplicht had ten overstaan van zijn stafhouder en zelfs geheimen aan deze diende mee te delen. Het Hof van Cassatie verwierp in 1994 onder meer het middel dat gesteund was op het verbod tot zelfincriminatie⁶⁹.

De tuchtraad van Brussel oordeelde in 2008 nog:

*“De waarheidsverplichting maakt immers het tegengewicht uit voor de beperkte onderzoeksmogelijkheden van de stafhouder en de door hem aangestelde onderzoeker. Door het feit dat de advocaat de waarheid niet heeft gesproken heeft hij willen verbergen dat hij tegenstrijdige belangen heeft behartigd”*⁷⁰.

65 Art. 458, §1 laatste lid Ger. W. Opmerking: de onmogelijkheid tot vertegenwoordiging geldt enkel voor de fase van het onderzoek. Zodra de advocaat wordt opgeroepen om te verschijnen voor de tuchtraad, is vertegenwoordiging niet uitgesloten.

66 Tuchtraad voor advocaten Gent 15 september 2010, TAG10/006 (deels vrijspraak en schorsing 3 maanden met uitstel), waartegen hoger beroep: Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 20 januari 2011: hervorming naar schorsing 1 maand met uitstel).

67 De auteurs verwijzen in dit verband ook naar: “leugenachtige verklaringen aan de stafhouder” in hoofdstuk 4, punt 4.11. van deze bijdrage.

68 D. LINDEMANS, “De waarheidsverplichting van de advocaat tegenover zijn tuchtoverheid op de helling?” (noot onder Arbitragehof 25 januari 2001), RW 2003-04, 55-59; J. VERSTRAETE, “De waarheidsverplichting van de advocaat”, *Liber Amicorum Jozef Van den Heuvel*, Antwerpen, Kluwer, 1999, 149.

69 Cass. 18 november 1994, Arr. Cass. 1994, 177 en RW 1994-1995, 548; J. VAN DEN HEUVEL EN J. DU MONGH, “De waarheidsverplichting van de advocaat – bedenkingen bij art. 444 lid 1 Ger. W.”, *Liber Amicorum J.-P. de Bandt*, Brussel, Bruylant, 2004, 233 e.v.; Ph. HALLET, “Transparence de l’avocat vis-à-vis de ses autorités ordinales” in F. GLANSDORFF, *L’avocat et la transparence*, Brussel, Bruylant, 2006, 94; J. VERBIST EN P. VANLERBERGE, “Het zwijgrecht van de advocaat in tuchtzaken”, *Liber Amicorum Jo Stevens*, Brugge, Die Keure, 2011, 651.

70 Tuchtraad voor advocaten Brussel 2 december 2008, TAB08/015 (uitspraak in beroep hiertegen: Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 23 april 2009, TB09/005).

Het Hof van Cassatie kwam eind 2011 terug op het eerder ingenomen standpunt. Het Hof besliste dat het stilzwijgen of de passieve houding van de tuchtrechtelijk vervolgte advocaat op zich niet kan leiden tot een tuchtsanctie of tot verzwaring daarvan, zelfs als deze advocaat trouw, oprechtheid en respect verschuldigd is ten aanzien van de tuchtoverheden.

Het algemeen beginsel van het recht van verdediging, artikel 6.1. van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en artikel 14.3, g van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (BUPO) impliceren met name dat de beklaagde of de vervolgte het recht heeft niet aan de bewijsvoering van de hem ten laste gelegde feiten te moeten meewerken en niet aan zijn veroordeling te moeten bijdragen. Die bepalingen zijn in regel van toepassing op tuchtzaken, zelfs als de beroepsbeoefenaar trouw, oprechtheid en eerbied aan de tuchtrechtelijke overheid verschuldigd is. De verklaring die een advocaat in het kader van een tuchtonderzoek vrij heeft afgelegd ten overstaan van de tuchtrechtelijke overheid van de balie, kan hem wel ten laste worden gelegd⁷¹.

2.3.7. Verhoor van de klager, getuigen en derden

27. De klager heeft het recht om tijdens het onderzoek gehoord te worden en kan in voorkomend geval bijkomende informatie en bewijsstukken verschaffen. De verklaringen van de klager en van de getuigen worden opgetekend in een proces-verbaal. De gehoorde personen ontvangen op hun verzoek een afschrift van het proces-verbaal⁷².

2.3.8. Afsluiten van het onderzoek

28. Bij afsluiting van het tuchtonderzoek, beslist de stafhouder:

- hetzij alsnog te seponeren:

De stafhouder kan beslissen de klacht te seponeren indien hij oordeelt dat ze onontvankelijk, ongegrond of van onvoldoende gewicht is. Hij deelt deze beslissing schriftelijk mee aan de klager en aan de advocaat. De klager kan de beslissing tot seponering – net zoals hierboven vermeld bij onmiddellijke seponering zonder onderzoek – binnen de drie maanden betwisten bij een ter post aangetekende brief gericht aan de voorzitter van de tuchtraad⁷³.

71 Cass. 25 november 2011, AR D.11.0016.F, *JLMB* 2012, 340 met noot P. VANLERBERGE en J. VERBIST, "Le droit de l'avocat de se taire en matière disciplinaire enfin reconnu par la cour de cassation"; J. STEVENS, "Actuele ontwikkeling in de deontologie: onafhankelijkheid van de balie en tucht van de macht", voordracht Vlaamse Conferentie Antwerpen, 16 december 2012, onuitg.

72 Art. 458, §1 Ger. W.

73 Art. 458, §2 Ger. W.

- hetzij te verwijzen naar de tuchtraad:

De stafhouder maakt zijn beslissing schriftelijk kenbaar aan de betrokken advocaat en de klager. De stafhouder die na het onderzoek oordeelt dat er redenen bestaan om de advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad, zendt het dossier samen met zijn met redenen omklede beslissing over aan de voorzitter van de tuchtraad, zodat deze de tuchtraad kan samenroepen.

Artikel 458 §2 Ger. W. vereist niet dat de stafhouder de briefwisseling persoonlijk ondertekent (het mag in opdracht van)⁷⁴. De wet bepaalt evenmin dat de gemotiveerde beslissing van de stafhouder en het dossier tegelijkertijd aan de voorzitter dienen te worden verzonden.

Schending van artikel 458 §2, eerste lid Ger. W. leidt niet tot de nietigheid van de tuchtprocedure nu het op de hoogte brengen door de stafhouder een loutere mededeling betreft die niet wordt gesanctioneerd⁷⁵.

2.3.9. Onderzoek door de voorzitter van de tuchtraad

29. De voorzitter van de tuchtraad kan gevat worden voor onderzoek van een klacht in de volgende gevallen:

- op initiatief van de klager of de betrokken advocaat:
  - als de stafhouder zes maanden na de indiening van de klacht nog geen beslissing (seponering of verwijzing) heeft genomen;
- op initiatief van de klager:
  - binnen de drie maanden na de beslissing van de stafhouder tot seponering betwist.

De voorzitter van de tuchtraad kan beslissen:

- het dossier terug te zenden naar de stafhouder;
- zelf onderzoek te (laten) voeren;
- te seponeren;
- te verwijzen naar de tuchtraad.

Tegen de beslissing van de voorzitter van de tuchtraad (waarvan een afschrift wordt bezorgd aan de stafhouder, de advocaat en de klager) bestaat geen rechtsmiddel⁷⁶.

30. Het openen van het tuchtonderzoek dient te geschieden binnen twaalf maanden te rekenen van de kennisneming van de feiten door de tuchtrechtelijke autoriteit die bevoegd is om die procedure aan te vatten⁷⁷.

74 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAB08/007 (verzet), bevestigd bij verstek door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten op 27 oktober 2008, TB08/002, *Ad Rem* 2009, nr. 1, 66.

75 Tuchtraad voor advocaten Gent 15 september 2010, TAG10/010, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 17 maart 2011, TB11/002 (Cassatieberoep tegen deze beslissing werd verworpen bij arrest van het Hof van Cassatie van 5 april 2012, AR D.11.0009.N).

76 Art. 458, § 2 laatste lid Ger. W.

77 Zie ook: P. HOFSTRÖSSLER, "Tuchtrecht voor advocaten: omdat we anders zijn" in S. LUST en P. LUYPAERS (eds.), *Tucht en deontologie*, Brugge, die Keure, 2007, 112-113.

2.4. Rechten van de (formele) klager

31. De klager moet door de stafhouder worden ingelicht over het gevolg dat al dan niet aan de klacht wordt gegeven.

De vraag wordt vaak gesteld of de stafhouder de zaak mag bespreken met zijn raad van de Orde. In de periode die aan de wet van 21 juni 2006 voorafging was zulks onmogelijk. De tuchtraad van Gent oordeelde dat een stafhouder – die gehouden is tot geheimhouding – bepaalde delicate dossiers en moeilijke beslissingen vooraf mag bespreken met de raad van de Orde aangezien deze sedert de wet van 21 juni 2006 niet meer zetelt als tuchtraad en nu “derhalve de scheiding der machten” niet meer bestaat⁷⁸. Deze aangelegenheid blijft bijzonder delicaat. Voor bepaalde materies blijft de raad van de Orde administratiefrechtelijk bevoegd. Een bespreking binnen de raad zou een mogelijke behandeling “zoals in tucht” onmogelijk maken.

32. Volgende fases kunnen worden onderscheiden:

- de fase van indiening van de klacht vooraleer er sprake is van enig onderzoek;
- de fase van het onderzoek (en de afsluiting van het onderzoek);
- de fase van de rechtspleging voor de tuchtraad.

De klager wordt op de hoogte gebracht van de seponering of van de opening van een tuchtonderzoek.

Tijdens het onderzoek heeft de klager volgende rechten:

- hij wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van het openen van het onderzoek;
- hij heeft het recht tijdens het onderzoek te worden gehoord;
- hij heeft het recht om bijkomende informatie en bewijsstukken over te maken;
- hij heeft het recht een kopie van het proces-verbaal van zijn verklaringen te ontvangen.

Bij afsluiting van het onderzoek wordt aan de klager meegedeeld of er tot seponering werd beslist dan wel tot verwijzing.

In geval van verwijzing naar de tuchtraad wordt de klager uitsluitend geïnformeerd over de verwijzing op zich. Aan de klager wordt geen kopie meegedeeld van de verwijzingsbrief van de stafhouder aan de voorzitter van de tuchtraad met de redenen van verwijzing. De betrokken advocaat daarentegen ontvangt wel kopie van deze brief.

33. De klager is geen partij in het geding. Het feit dat een klager niet de hoedanigheid van ‘partij’ heeft, heeft de volgende belangrijke consequenties:

- een klager wordt niet opgeroepen om te verschijnen ter zitting;
- hij wordt wel ingelicht over de zitting (datum en plaats) zodat hij desgewenst aanwezig kan zijn.

⁷⁸ Tuchtraad voor advocaten Gent 8 oktober 2008, TAG08/014.

Belangrijk is of de behandeling van de zaak plaatsvindt met open of gesloten deuren: aangezien de klager geen partij is, mag hij niet in de zittingszaal aanwezig zijn om de debatten te volgen in het geval van behandeling met gesloten deuren. De klager kan wel aan de voorzitter vragen om op de zitting te worden gehoord of te worden geconfronteerd met de betrokken advocaat⁷⁹. Na zijn verhoor of confrontatie moet hij de zittingszaal opnieuw verlaten.

Bij afhandeling van de zaak door de tuchtraad (van beroep) wordt aan de klager geen kennis gegeven van de uitspraak. Dit gebeurt wél ten aanzien van de partijen. De stafhouder en de voorzitter van de tuchtraad beslissen zelf welke informatie zij al dan niet wensen te verstrekken aan de klager.

2.5. Rechten van de advocaat

34. De advocaat die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek heeft *in de onderzoeksfase* volgende rechten:

- hij wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van het openen van het onderzoek;
- hij heeft het recht om tijdens het onderzoek te worden gehoord;
- hij heeft het recht om bijkomende informatie en bewijsstukken over te maken;
- hij heeft het recht om een kopie van het proces-verbaal van zijn verklaring te ontvangen.

De advocaat kan zich *tijdens zijn tuchtonderzoek* laten bijstaan door een advocaat van zijn keuze, maar kan zich niet laten vertegenwoordigen.

Het recht om te worden gehoord en om bijkomende informatie en bewijsstukken over te maken is niet uitdrukkelijk ingeschreven in de wet, maar vormt een elementair recht van verdediging. De stafhouder kan een advocaat niet verwijzen naar de tuchtraad zonder deze, door hem of door de onderzoeker, te horen, tenzij dit door de advocaat werd geweigerd of onmogelijk gemaakt.

In geval van verwijzing naar de tuchtraad wordt aan de betrokken advocaat kopie meegedeeld van de verwijzingsbrief met de redenen van verwijzing die de stafhouder richt aan de voorzitter van de tuchtraad.

Bij afhandeling van de zaak door de tuchtraad (van beroep) wordt aan de betrokken advocaat afschrift bezorgd van de uitspraak bij een ter post aangetekende brief.

⁷⁹ Art. 469, §2, lid 3 Ger. W.

2.6. Overzicht van diverse termijnen

35. Een overzicht van de diverse termijnen:

openen tuchtonderzoek (= door schriftelijke melding dat onderzoek wordt geopend)	verjaringstermijn (art. 474 Ger. W.): 12 maanden vanaf kennisname feiten door tuchtrechtelijk bevoegde autoriteit (lees: stafhouder)
afsluiten tuchtonderzoek	binnen 6 maanden na opening onderzoek: bij gebreke aan beslissing tot verwijzing of seponering door stafhouder binnen 6 maanden na opening tuchtonderzoek, kan de advocaat / klager de voorzitter van de tuchtraad vatten bij aangetekend schrijven
beroep tegen seponeringsbeslissing van de stafhouder: - door klager - t.a.v. voorzitter tuchtraad - bij aangetekend schrijven	binnen 3 maanden vanaf kennisgeving van seponeringsbeslissing (art. 53bis Ger. W. ⁸⁰)
termijn voor voorzitter tuchtraad om beslissing te nemen na te zijn gevat door klager of advocaat	3 maanden ! geen rechtsmiddel tegen de beslissing van de voorzitter
oproepingstermijn om te verschijnen voor tuchtraad	minstens 15 vrije dagen tussen oproeping en verschijningsdatum (wachttermijn op straffe van nietigheid) ⁸¹
kennisgeving beslissing tuchtraad door secretaris tuchtraad	binnen 8 dagen na uitspraak ⁸²

80 Om de aanvang van de termijn te bepalen, maakt art. 53bis Ger. W. een onderscheid na gelang hoe de kennisgeving is gebeurd. Indien bij gerechtsbrief of bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs: de termijn loopt vanaf de eerste dag die volgt op deze waarop de brief werd aangeboden op de woonplaats van de geadresseerde of, in voorkomend geval, op zijn verblijfplaats of gekozen woonplaats.

Indien bij aangetekende brief of bij gewone brief: vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

81 Aanvang van de termijn van 15 vrije dagen overeenkomstig art. 53bis Ger. W.

82 Art. 461 §2 Ger. W. legt een termijn van 8 dagen op voor de kennisgeving van beslissingen van de tuchtraaden van eerste aanleg, daar waar art. 468 §1 Ger. W. geen termijn oplegt voor de kennisgeving van beslissingen van de tuchtraad van beroep.

Rechtsmiddelen: verzet	binnen 15 dagen vanaf kennisgeving ⁸³
hoger beroep	binnen 15 dagen vanaf kennisgeving
tegenberoep	binnen 1 maand vanaf hoofdberoep
cassatieberoep	binnen 1 maand vanaf kennisgeving
beroep tegen (verlenging) paleisverbod	geen termijn bepaald ! een paleisverbod = uitvoerbaar bij voorraad
beroep tegen beslissing raad van de Orde: - weigering inschrijving op lijst of weglating van tableau/lijs stagiairs/lijs EU - weigering opname op lijst juridische eerste of tweedelijnsbijstand	binnen 15 dagen vanaf kennisgeving
bevoegdheid tuchtraad na verlaten balie door advocaat	1 jaar: de tuchtraad blijft bevoegd om uitspraak te doen over tuchtrechtelijke vervolgingen ingesteld wegens feiten gepleegd voor de weglating als het onderzoek uiterlijk 1 jaar na de beslissing tot weglating werd ingesteld
wederinschrijving na schrapping	- vanaf 10 jaar nadat beslissing tot schrapping in kracht van gewijsde is gegaan - mits buitengewone omstandigheden het wettigen
eerherstel na schorsing	- verzoek tot eerherstel kan na termijn van 6 jaar te rekenen van de uitspraak - 6 jaar na weigering eerherstel is nieuwe aanvraag mogelijk
uitwissing van waarschuwing en berisping	na periode van 6 jaar te rekenen van de uitspraak, van rechtswege

83 Kennisgeving steeds met toepassing van art. 53bis Ger. W.

Hoofdstuk 3 – De procedure

3.1. De taal van de rechtspleging

36. De rechtspleging voor de tuchtraad wordt gevoerd in de taal van de Orde waartoe de advocaat behoort.

De vraag naar de taalkeuze dient dus niet te worden gesteld⁸⁴.

De instelling van hoger beroep in het Frans opgesteld door de klager tegen een seponering door de stafhouder, leidt niet tot de nietigheid van het beroep van de klager. De tuchtrechtelijke vervolging is regelmatig en toelaatbaar. De wet op het taalgebruik in gerechtszaken is immers niet van toepassing op de tuchtprocedure en artikel 457*bis* van het Ger. W. is niet van toepassing op de procedure die de rechtspleging voor de tuchtraad voorafgaat. De tuchtraad wordt enkel gevat door de stafhouder of mogelijk door de voorzitter van de tuchtraad doch niet door de klager⁸⁵.

3.2. Samenstelling tuchtraad en tuchtraad van beroep

37. De voorzitter maakt de zaak aanhangig bij de tuchtraad. De secretaris van de tuchtraad stelt de behandelende kamer van de tuchtraad samen. De voorzitter en de assessoren worden, behoudens beletsel, in de orde van hun rang opgeroepen. In de praktijk contacteert de secretaris de leden van zijn tuchtraad in de volgorde van de lijst, met het verzoek of zij kunnen zetelen. Hij roept op wie geen beletsel aanvoert. Een advocaat had een voorbehoud geformuleerd met betrekking tot de samenstelling van de tuchtraad. De tuchtraad wees het bezwaar af omdat niet concreet wordt aangevoerd op welke wijze de secretaris de orde van de rang van de assessoren die geen beletsel hadden opgeroepen, zou hebben miskend⁸⁶.

Ook het bezwaar dat twee assessoren van dezelfde balie, die tevens de balie van de advocaat was, zetelden in de tuchtraad, werd afgewezen. De wet bepaalt immers dat de tuchtraad *“ten minste één lid bevat van de balie waartoe de advocaat tegen wie de tuchtvervolging is ingesteld, behoort.”* De aangehaalde wetsbepaling laat minstens impliciet toe dat twee advocaten van dezelfde balie als deze van de advocaat tegen wie de tuchtvervolging werd ingesteld zitting hebben in de tuchtraad⁸⁷.

38. Uit de omstandigheid dat de tuchtraad van beroep is samengesteld uit vier advocaten en een magistraat, valt niet af te leiden dat dit tuchtcollege niet onafhankelijk en onpartijdig zou zijn in de zin van artikel 6.1. EVRM, noch in de zin van het algemeen rechtsbeginsel van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter⁸⁸⁻⁸⁹.

84 Tuchtraad voor advocaten Gent 8 oktober 2008, TAG08/014.

85 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 22 april 2010, TB10/006, *Ad Rem* 2010, nr. 5, 74.

86 Tuchtraad voor advocaten Gent 16 maart 2011, TAG11/003.

87 Tuchtraad voor advocaten Gent 16 maart 2011, TAG11/003.

88 Cass. 26 februari 2010, AR D.080010.F, *JLMB* 2010, afl. 30.

89 Cass. 13 maart 2008, AR D.07.0004.N.

3.3. Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek

39. De disciplinaire procedure wordt volledig geregeld door het Gerechtelijk Wetboek. De regels van het strafrecht en het strafprocesrecht zijn niet van toepassing. Aldus vindt de opslorping wegens eenheid van ‘misdadig’ opzet geen toepassing in het tuchtrecht⁹⁰.

Het Grondwettelijk Hof rechtvaardigt het verschil tussen straf- en tuchtrecht op basis van een objectief criterium:

- De strafvordering heeft tot doel inbreuken op de maatschappelijke orde te doen bestraffen en wordt uitgeoefend in het belang van de hele maatschappij; zij behoort tot de bevoegdheid van de strafgerechten; zij kan enkel betrekking hebben op feiten die door de wet als misdrijf zijn omschreven en zij geeft, in geval van veroordeling, aanleiding tot de door of krachtens de wet voorgeschreven straffen.
- De tuchtprocedure heeft tot doel te onderzoeken of de titularis van een openbaar ambt of van een beroep de deontologische of disciplinaire regels heeft overschreden of afbreuk heeft gedaan aan de eer of de waardigheid van zijn ambt of beroep; zij wordt uitgeoefend in het belang van een beroep of een openbare dienst; zij heeft betrekking op tekortkomingen die niet noodzakelijk het voorwerp uitmaken van een precieze definitie; ze kan aanleiding geven tot sancties die de betrokkene raken in de uitoefening van zijn ambt of beroep en die uitgesproken worden door een orgaan dat eigen is aan elk betrokken beroep, door een administratieve overheid of door een rechtscollege⁹¹.

3.4. De oproeping voor de tuchtraad

40. De voorzitter van de tuchtraad roept op verzoek van de stafhouder of ambtshalve de advocaat op bij een ter post aangetekende brief om voor de tuchtraad te verschijnen.

“Ingevolge artikel 459 Ger. W. beperkt de taak van de voorzitter van de tuchtraad zich - althans in de dossiers waarvan de tuchtraad “door toedoen van de stafhouder” moet kennis nemen - tot het oproepen van de advocaat. De voorzitter van de tuchtraad mag geen feiten of kwalificaties aan de door de stafhouder in zijn met redenen omklede beslissing toevoegen, weglaten of wijzigen. De tuchtvervolging is niet toelaatbaar als de tuchtraad niet beschikt over een met redenen omklede beslissing van de stafhouder nu het voor de tuchtraad niet mogelijk is om na te gaan of de in de oproeping door de voorzitter weerhouden betichtingen zich vereenzelvigen met de betichtingen, weerhouden door de stafhouder”⁹².

90 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 24 mei 2012, TB12/005.

91 GwH 7 december 1999, nr. 129/99. Zie ook: J. STEVENS, “De specifieke aard van het tuchtrecht - of : tuchtrecht is geen strafrecht”, Advies nr. 111 van het departement deontologie van de OVB, februari 2001, www.advocaat.be/privaat/luik>informatie>deontologie, wetgeving en reglementen>adviezen deontologie.

92 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAB08/007 (verzet), bevestigd bij verstek door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten op 27 oktober 2008, TB08/002, *Ad Rem* 2009, nr. 1, 66.

De tuchtraad van Antwerpen oordeelde dat het niet aangewezen is om de advocaat op te roepen per baliepost⁹³.

41. Alle oproepingen en kennisgevingen in tuchtzaken worden slechts geldig gedaan aan het kantoor van de advocaat of aan zijn woonplaats⁹⁴.

Een aangetekende oproepingsbrief die gericht is aan het adres dat volgens het rijksregister de wettelijke woonplaats is van de advocaat, werd als rechtsgeldig aanvaard, ook al is de brief teruggekomen met de vermelding *“ontvangt de briefwisseling niet meer op het aangeduide adres”*⁹⁵.

42. Op straffe van nietigheid bedraagt de oproepingstermijn minimum 15 dagen voor de datum van de zitting. Geoordeeld werd dat een nieuwe geldige oproeping na een initieel ongeldige oproeping, waarbij deze termijn niet werd gerespecteerd (te korte termijn), de vordering niet onontvankelijk maakt:

*“Er is slechts één tuchtdossier aanhangend zodat geen afstand moet worden gedaan van de vorige nog hangende zaak”*⁹⁶.

3.5. De rol van de stafhouder bij de behandeling door de tuchtraad

43. De tuchtraad neemt kennis van de tuchtzaken door toedoen van de stafhouder van de betrokken advocaat of desgevallend door de voorzitter van de tuchtraad bij wie de zaak door de klager of de advocaat aanhangig werd gemaakt⁹⁷.

Of de stafhouder een partij is in de zaak wordt vaak in vraag gesteld. De tuchtraad van beroep meent dat de stafhouder geen werkelijke partij is nu hij moet waken voor de belangen van de advocatuur en de regelconforme uitoefening van het beroep:

*“Het feit dat de stafhouder bij de behandeling van een tuchtzaak geen werkelijke partij is doet hieraan geen afbreuk. De stafhouder moet waken voor de belangen van de advocatuur en de regelconforme uitoefening van het beroep. Te dien einde kan hij aan de tuchtraad en de tuchtraad van beroep alle inlichtingen verstrekken die hij nodig of nuttig acht”*⁹⁸.

Hoewel dit overzicht de Nederlandstalige tuchtrechtspraak omvat, verdient het aanbeveling hier ook de Franstalige tuchtsententies te raadplegen. De Franstalige tuchtraad van beroep oordeelde dat de stafhouder die niet zelf het onderzoek leidde, geen partij is voor de tuchtraad van eerste

93 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 maart 2012, TAA12/011.

94 Art. 475 Ger. W.

95 Tuchtraad voor advocaten Gent 15 september 2010, TAG10/008.

96 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/004.

97 Art. 459, §3, eerste lid Ger. W.

98 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 26 april 2012, TB12/003.

aanleg en derhalve ook niet aanwezig moet zijn op de zitting⁹⁹. De Franstalige tuchtraad van beroep oordeelt dat de stafhouder die hoger beroep instelt, wél partij wordt in de zaak en dan wel moet worden gehoord¹⁰⁰.

44. Het verslag van de stafhouder voor de tuchtraad of de tuchtraad van beroep dient objectief te zijn. De stafhouder vordert niet. Een objectieve verslaggeving blijft de regel.

*“De beroepsmogelijkheid die de stafhouder heeft belet hem niet toe te lichten waarom hij hoger beroep aantekende. Het staat de objectieve verslaggeving niet in de weg”*¹⁰¹.

3.6. Rol van de onderzoeker tijdens de procedure voor de tuchtraad

45. De onderzoeker kan ter zitting worden gehoord in zijn verslag. Het is dus niet noodzakelijk de stafhouder die zal worden gehoord, maar het kan ook de advocaat zijn die belast was met het tuchtonderzoek. Het is mogelijk dat de stafhouder een onderzoeker heeft aangesteld voor een deelaspect van het onderzoek, bijvoorbeeld om de boekhouding van de betrokken advocaat te controleren. Deze onderzoeker zal verslag uitbrengen aan de stafhouder en niets belet de stafhouder die het tuchtonderzoek leidt, zelf verslag uit te brengen, desgewenst bijgestaan door de onderzoeker. De tuchtraad oordeelt of en voor hoelang de aanwezigheid van de onderzoeker na het uitbrengen van het verslag noodzakelijk is. De openbare orde vereist niet dat de opgeroepen onderzoeker zou aanwezig zijn bij de behandeling van de zaak, wanneer de vervolgte advocaat niet vraagt dat de onderzoeker zou worden gehoord¹⁰². De onderzoeker is in elk geval niet aanwezig bij de beraadslaging.

De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek sluiten niet uit dat de onderzoeker die de zaak in eerste aanleg heeft behandeld *“tegenwoordig”* is op de zitting in hoger beroep en er wordt gehoord¹⁰³. Zelfs als de tuchtervolgving in hoger beroep door de procureur-generaal bij het hof van beroep wordt ingesteld en niet door de stafhouder, schendt het feit dat de onderzoeker door de tuchtraad van beroep gehoord wordt, art. 6 van het EVRM niet en miskent het het algemeen rechtsbeginsel van de wapengelijkheid noch het recht van verdediging¹⁰⁴.

3.7. Nieuwe stukken

46. Het staat zowel de verdediging als de stafhouder of verslaggever vrij om in de loop van de procedure in graad van beroep nieuwe stukken bij het dossier te voegen¹⁰⁵.

Het feit dat bepaalde stukken die zich in het tuchtdossier bevinden nog niet gekend waren op het

99 Cons. disc. appel 29 mei 2010, aangehaald in JT 2 juni 2012, nr. 6481, 457, nr. 36.

100 Cons. disc. appel 29 juni 2010, aangehaald in JT 2 juni 2012, nr. 6481, 457, nr. 36.

101 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 17 november 2011, TB11/013; Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 20 oktober 2011, TB11/012.

102 Cass. 26 juni 2009, AR D.08.0023.N.

103 Cass. 9 juni 2011, AR D.10.0008.F.

104 Cass. 9 juni 2011, AR D.10.0008.F.

105 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 24 mei 2012, TB12/005.

ogenblik van het verhoor door de stafhouder, impliceert niet dat het tuchtdossier onregelmatig werd samengesteld nu de vervolgte advocaat met het oog op zijn verdediging er kennis van heeft kunnen nemen¹⁰⁶.

“Het staat in beginsel zowel de verdediging van de vervolgte advocaat als de stafhouder, in casu de verslaggever, vrij, om, staande de procedure in graad van beroep, nieuwe stukken bij het dossier te voegen met de bedoeling de tuchtraad van beroep zo volledig mogelijk in te lichten, niet alleen wat de feiten van de tenlastelegging betreft, maar ook wat de persoon van de vervolgte advocaat aangaat. Dit kan de adequate beoordeling door de tuchtraad van beroep dienen. Deze beoordeling kan worden gediend door bij het dossier nieuwe stukken te voegen die op het ogenblik van de behandeling van de zaak in eerste aanleg nog niet gekend waren¹⁰⁷”.

3.8. Toelaatbaarheid

47. Overeenkomstig artikel 458 Ger. W. maakt de stafhouder – die na het onderzoek oordeelt dat er redenen bestaan om de advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad – het dossier samen met zijn gemotiveerde beslissing over aan de voorzitter van de tuchtraad zodat deze de tuchtraad kan samenroepen¹⁰⁸.

“Aan de bepalingen vermeld in art. 458 §2 Ger. W. werd voldaan, doch niet aan §1 wanneer uit geen enkel stuk in het dossier blijkt dat de stafhouder de advocaat persoonlijk heeft verwittigd van zijn beslissing tot verwijzing. Dit houdt een vormfout in de verwijzing door de stafhouder naar de voorzitter van de tuchtraad in. De kennisgeving voorzien in art. 458 §2 Ger. W. is evenwel niet op straffe van nietigheid voorgeschreven. De grondslag van de nietigheidsleer is “geen nietigheid zonder wettekst”. Het tuchtrecht mag wat de nietigheidsleer betreft de beginselen van het strafrecht niet toepassen omdat het tuchtrecht volledig autonoom is ten opzichte van het strafrecht. Er is geen sprake van nietige aanhangigmaking¹⁰⁹”.

48. De bevoegdheid van de tuchtraad beperkt zich tot het optreden van de advocaat als advocaat. De tuchtraad is niet bevoegd om te oordelen over het optreden van de advocaat als schepen. Oordelen of zijn optreden als schepen al dan niet strijdig is met het verbod op belangenvermenging behoort niet tot de bevoegdheid van de tuchtraad. De tuchtraad zag wel een gebrek aan kiesheid van de advocaat die optrad in een betwisting waarbij – zij het zijdelings – stedenbouwkundige vergunningen werden verleend door het college van burgemeester en schepenen waarvan die advocaat deel uitmaakte¹¹⁰.

106 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 17 maart 2011, TB11/002 (cassatieberoep tegen deze beslissing werd verworpen bij arrest van het Hof van Cassatie van 5 april 2012, AR D.11.0009.N).

107 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 26 april 2012, TB12/003.

108 Art. 458 §2 Ger. W.

109 Tuchtraad voor advocaten Gent 8 oktober 2008, TAG08/014.

110 Tuchtraad voor advocaten Gent 14 maart 2012, TAG12/004.

3.9. De herkwalficatie van de feiten

49. De tuchtraad is gevat door de feiten en niet door de kwalificatie. De rechten van verdediging vereisen wel dat de tuchtraad de advocaat op de hoogte brengt van een kwalificatiewijziging om de advocaat in de mogelijkheid te stellen zich werkelijk en volledig te kunnen verdedigen. Hiertoe is de heropening der debatten aangewezen¹¹¹.

3.10. Het samen behandelen en samenvoegen van meerdere dossiers

50. Indien de tenlasteleggingen ten opzichte van twee advocaten volledig identiek zijn en betrekking hebben op dezelfde feiten, is het opportuun om de dossiers samen te voegen en in één sententie te behandelen. De stagemeeester en de medewerker hebben zich op de correctionele griffie uitgegeven als raadsman van een beklaagde om in die hoedanigheid kopie te kunnen bekomen van een uittreksel van een vonnis, hoewel zij nooit de raadsman zijn geweest van deze persoon¹¹².

3.11. Het belang

51. Een advocaat die vrijgesproken werd maar enkel hoger beroep aantekent omdat hij het niet eens is met de motivering van de sententie kan in graad van beroep geen rechtmatig belang doen gelden¹¹³.

Hetzelfde lot onderging een advocaat – in een administratiefrechtelijk dossier – die in graad van beroep een nieuwe vordering stelde, namelijk niet meer de opname op het tableau, maar te horen zeggen voor recht dat hij “op datum van de oorspronkelijke aanvraag en op datum van de bestreden beslissing voldeed aan de voorwaarden om te worden opgenomen op het tableau van advocaten¹¹⁴”. De tuchtraad van beroep oordeelde hier dat nieuwe vorderingen enkel kunnen toegelaten worden als de betrokken advocaat bij de neerlegging van het beroepschrift belang had om de vordering in te dienen: “Het belang moet overeenkomstig art. 18 van het Ger. W. reeds verkregen en dadelijk zijn. Dat feit dat de betrokken advocaat puur hypothetisch mogelijkerwijze in de toekomst opnieuw zijn opname op het tableau van de Orde zou kunnen vragen, houdt geen ernstig bedreigd recht in. De hypothetische situatie is niet van aard om de uitoefening van een vordering in rechte te rechtvaardigen. De raad van de Orde waar de betrokken advocaat zich mogelijkerwijze ooit in de toekomst zal willen inschrijven moet op dat moment over zijn opname op het tableau oordelen. Op dit moment wordt geen bewijs geleverd van een ernstige dreiging van concreet aanwijsbare schade noch van een reëel nut zoals vereist voor een toelaatbare verklaring voor recht in de zin van art. 18 lid 2 Ger. W.”.

111 Tuchtraad voor advocaten Brussel 8 november 2011, TAB11/005.

112 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 8 december 2011, TAA11/040.

113 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 10 december 2009, TB09/010, Ad Rem 2010, nr. 2, 66.

114 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 30 november 2011, TB11/014.

De tuchtraad van beroep oordeelde dan ook dat er geen belang bestond in hoofde van de betrokken advocaat om in graad van beroep de vordering in te stellen¹¹⁵.

3.12. “Non bis in idem”-principe

52. Feiten waarvoor de advocaat reeds een schorsing werd opgelegd kunnen niet het voorwerp uitmaken van een nieuwe vervolging^{116, 117}.

In scherpe woorden wees de tuchtraad van beroep de exceptie van het gewijsde en het *non bis in idem*-beginsel af dat door de vervolgd advocaat was ingeroepen.

“Vermits de tweede vervolging betrekking heeft op de beteugeling van feiten die zich later situeren in de tijd met handhaving van een volstrekt ondeontologische toestand, klaarblijkelijk in de hoop en in de veronderstelling dat de cliënten niet zouden achterhalen en/of ontdekken dat de gelden reeds lang op de derdenrekening van de advocaat waren gestort¹¹⁸”.

3.13. De beslissing

53. Geen enkele wetsbepaling legt de verplichting op om in de beslissing uitdrukkelijk te vermelden dat de onderzoeker en de secretaris niet aan het beraad hebben deelgenomen¹¹⁹.

3.14. Verzet

54. Een verzetsakte betekend aan de secretaris is onontvankelijk. Het verzet moet worden aangetekend aan de voorzitter van de tuchtraad¹²⁰. De verzetstermijn bedraagt 15 dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing genomen bij verstek.

55. Het verzet van de advocaat tegen de in beroep bij verstek gewezen beslissing van de tuchtraad van beroep gebeurt in dezelfde vorm en binnen dezelfde termijn als de akte van beroep¹²¹.

115 Hoger beroep onontvankelijk bij gebrek aan belang: Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 30 november 2011, TB11/014 (eindbeslissing na tussenbeslissing van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 22 september 2011, TB11/010: vernietigde de beslissing van de raad van de Orde en heropende de debatten).

116 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 juni 2007, TAA07/001 (verstek), *Ad Rem* 2007, nr. 5, 29, bevestigd door 5 juni 2008, TAA08/003 (verzet).

117 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 17 mei 2011, TB11/013; Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 20 oktober 2011, TB11/012.

118 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 11 september 2008, TAG08/016, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 23 april 2009, TB09/006.

119 Cass. 9 juni 2011, AR D.10.0008.F.

120 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAG08/007, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 27 oktober 2008, TB08/002; tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAG08/010.

121 Art. 468, §2 Ger. W.

3.15. Beroep

56. Tegen de beslissing van de tuchtraad kan hoger beroep worden ingesteld door:

- de betrokken advocaat;
- de stafhouder van de balie van de betrokken advocaat;
- de procureur-generaal van het rechtsgebied van de tuchtraad die uitspraak heeft gedaan.

Het hoger beroep wordt aan de voorzitter van de tuchtraad van beroep ter kennis gebracht bij een ter post aangetekende brief binnen vijftien dagen vanaf de kennisgeving van de beslissing. Een tegenberoep kan worden ingesteld door de betrokken advocaat, de stafhouder en de procureur-generaal, binnen een termijn van één maand¹²².

De procureur-generaal, de stafhouder en de betrokken advocaat kunnen het beroep en het tegenberoep beperken en bepalen over welke betwistingen die aan de tuchtraad zijn voorgelegd de tuchtraad van beroep uitspraak moet doen¹²³.

Iedere kamer van de tuchtraad van beroep houdt zitting met een voorzitter, vier assessoren en een secretaris-advocaat. De onderzoeker maakt geen deel uit van de tuchtraad en noch hij, noch de secretaris nemen deel aan het beraad¹²⁴.

3.16. Cassatie

57. De betrokken advocaat, de stafhouder van de Orde waartoe de advocaat behoort en de procureur-generaal kunnen, binnen de termijn van één maand te rekenen van de kennisgeving, de beslissing van de tuchtraad van beroep aan het Hof van Cassatie voorleggen in de vorm van de voorzieningen in burgerlijke zaken¹²⁵. Het Arbitragehof heeft geoordeeld dat het feit dat de termijn om een voorziening in cassatie in te dienen slechts één maand bedraagt i.p.v. drie maanden zoals in burgerlijke zaken, geen onevenredige beperking inhoudt van de rechten van de betrokken personen¹²⁶.

Artikel 478 Ger. W. bepaalt dat voor het Hof van Cassatie in burgerlijke zaken alleen advocaten die de titel van advocaat bij het Hof van Cassatie voeren, kunnen optreden en conclusies nemen¹²⁷. Deze regel geldt ook in tuchtzaken¹²⁸. Het Grondwettelijk Hof oordeelde in een arrest van 20 december 2012 dat het onderscheid dat hierbij gemaakt wordt tussen tuchtzaken en strafzaken, waar deze regel niet geldt, geen schending uitmaakt van artikel 10 en 11 van de Grondwet¹²⁹.

122 Art. 463 Ger. W.

123 Cass. 14 mei 2009, AR D.08.0009.F.

124 Cass. 9 juni 2011, AR D.10.0008.F.

125 Art. 468, §3 Ger. W.

126 Arbitragehof 13 december 2006, nr. 200/2006, BS 27 december 2006.

127 EHRM (Grote Kamer) 26 juli 2012, nr. 32911/96, Meftah/Frankrijk; Cass. (1e k.) 16 december 2011, AR D.11.0014.F.

128 Enkele voorbeelden m.b.t. tuchtzaken: Cass. 3 september 1982, AR 3563 (W./Orde van Apothekers); Cass. 19 september 1986, AR 5235 (D./Orde van Architecten); Cass. (1e k.) 17 april 2009, AR D.08.0019.N (H.G./Orde der geneesheren).

129 GwH 20 december 2012, nr. 160/2012: “Artikel 9, §7, vierde lid, van de kaderwet van 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen (BS 18 september 2007), dat de regels die gelden in burgerlijke zaken toepasselijk maakt op de rechtspleging van het cassatieberoep dat ingesteld wordt tegen een tuchtrechtelijke beslissing die gewezen is door een kamer van beroep van een beroepsinstituut waarop die wet van toepassing is, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.”

Hoofdstuk 4 – De inbreuken

58. Tuchtrectelijke inbreuken maken een tekortkoming uit op de verplichtingen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en beletten een behoorlijke beroepsuitoefening. Het is opvallend dat de meeste sententies verwijzen naar de drie begrippen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid zonder verdere specificatie.

Geoordeeld werd dat de kiesheid een sleutelbegrip is in de regels van de advocatuur en een steunpunt is van het vertrouwen dat het optreden van de advocaat vergezelt, zowel van de kant van zijn cliënt als van de kant van de rechtbanken, openbaar ministerie, administraties en derden¹³⁰. Met kiesheid wordt het ethisch gevoel in het optreden van de advocaat bedoeld, rekening houdende met de wettelijke en deontologische normen, maar ook met de perceptie. Kiesheid is het aanvoelen van de advocaat wat in het licht van de wettelijke en deontologische normen gepast is en wat niet¹³¹.

Onder rechtschapenheid dient niet alleen eerlijkheid maar ook oprechtheid te worden verstaan. *“Rechtschapenheid (lees: eerlijkheid) is een sleutelbegrip in de deontologische regels van de advocaat gezien diens optreden gebaseerd is op vertrouwen”*¹³².

Waardigheid betreft het aanzien of de eer van het beroep van advocaat. Dit wordt niet verworven op grond van een zeker standsgevoel of een financiële standing, maar wel omwille van de taak van de verdediging en de publieke opdracht in de rechtsbedeling¹³³.

Voormelde principes (vervat in art. 455 Ger. W.) bevatten niet enkel een opdracht voor de raad van de Orde doch tevens voor de individuele advocaat¹³⁴.

De tuchtraden beoordeelden diverse soorten inbreuken. Hieronder worden de meest voorkomende inbreuken kort doorgelicht.

130 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 februari 2009, TAG09/001, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 29 juni 2009, TB09/007.

131 E. BOYDENS, “Rechtschapenheid, kiesheid en waardigheid”, *Handboek deontologie voor de advocaat-stagiair 2012-2013*, Orde van Vlaamse Balies i.s.m. Wolter Kluwer, 2012, 131.

132 E. BOYDENS, o.c., 133; Volgens P. LAMBERT is het basisbeginsel van rechtschapenheid zelfs het meest fundamentele basisbeginsel van het beroep van advocaat (*Règles et usages de la profession de l’avocat du barreau de Bruxelles*, Brussel, Bruylant, 407).

133 J. STEVENS, *Regels en gebruiken van de advocatuur te Antwerpen*, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen, 1997, nr. 881.

134 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 maart 2011, TAA11/012.

4.1. Niet beantwoorden van de brieven van de stafhouder

59. Het is een ongeschreven regel dat de brieven van de stafhouder onmiddellijk en zonder enig verwijl moeten worden beantwoord. Laattijdig antwoorden van de brieven van de stafhouder tast de geloofwaardigheid van de balie en haar organen aan, namelijk de controle op de naleving van de deontologische normen. De advocaat dient desgevallend de organisatie van zijn kantoor aan te passen zodat de briefwisseling van de stafhouder snel kan worden beantwoord¹³⁵.

4.2. Leugenachtige verklaringen aan de stafhouder¹³⁶

60. Een kandidaat-advocaat die onvolledig was geweest in zijn verklaringen en een strafrechtelijke veroordeling had verzwegen, werd gesanctioneerd omdat hij de stafhouder of de raad van de Orde misleid had bij de beslissing om hem op de lijst van de stagiairs toe te laten.

Hij had wetens en willens onjuiste informatie verschaft:

“door het opzettelijk weglaten van gegevens in de documenten die er juist toe strekken de organen van de Orde, en de confraters en balied medewerkers die gelast zijn met de voorbereiding van de administratie van de verzoeken tot opname, te informeren over de vervulling van de voorwaarden om toegelaten te worden tot de balie.”

*“Hij heeft opzettelijk, met kennis van zaken, en voorbedacht die niet kan ontkend worden, de Stafhouder en de Balie foutieve informatie bezorgd via de twee formulieren”*¹³⁷.

61. Het algemeen beginsel van het recht van verdediging in artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en artikel 14.3 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (BUPO) houden in dat de beklaagde of de vervolgte het recht heeft om niet aan de bewijsvoering van de hem ten laste gelegde feiten te moeten meewerken en niet aan zijn veroordeling te moeten bijdragen. Die bepalingen zijn in de regel ook van toepassing op tuchtzaken, zelfs als de beroepsbeoefenaar trouw, oprechtheid en eerbied aan de tuchtrectelijke overheid verschuldigd is.

Het stilzwijgen of de passieve houding van de vervolgte advocaat kunnen op zich dus geen tuchtsanctie of verzwaring van die sanctie tot gevolg hebben.

De geciteerde algemene rechtsbeginselen impliceren echter niet dat de verklaring die een

135 Tuchtraad voor advocaten Gent 12 maart 2008, TAG08/003 (verstek – schorsing 6 weken), waartegen verzet: tuchtraad voor advocaten Gent 10 september 2008, TAG08/013 (hervormd naar berisping); tuchtraad voor advocaten Gent 8 juni 2011, TAG11/008; tuchtraad voor advocaten Antwerpen 14 februari 2012, TAA12/008 (verstek), bevestigd door tuchtraad voor advocaten Antwerpen 12 juni 2012, TAA12/034 (verzet).

136 Zie ook: Waarheidsverplichting aan de stafhouder: hoofdstuk 2, punt 2.3.6.

137 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 13 december 2011, TAA11/042.

advocaat in het kader van een tuchtonderzoek vrij heeft afgelegd tegenover de tuchtrechtelijke overheid van de balie hem niet ten laste kan worden gelegd¹³⁸.

Het verstrekken van verkeerde of leugenachtige informatie aan de stafhouder blijft sanctioneerbaar. Niet de waarheid spreken ten overstaan van de onderzoeker, meer nog het uitdrukkelijk voorhouden van een leugenachtige verklaring ten aanzien van de stafhouder of de door hem aangeduide onderzoeker, is een ernstige tekortkoming aan de principes van waardigheid. Het feit dat de leugenachtige verklaring werd afgelegd nadat het eerste onderzoek werd afgesloten met een seponeringsbeslissing en ten aanzien van de vice-stafhouder is niet van die aard dat het de inbreuken verschoonbaar maakt¹³⁹.

Een advocaat die – tijdens het tuchtonderzoek – formeel ontkent dat hij is tussengekomen als raadsman van rechtspersonen hoewel dit uit vaststaande feiten blijkt *“toont aan dat de tekortkoming aan de waarheidsverplichting deel heeft uitgemaakt van de verdedigingsstrategie”*¹⁴⁰.

Tevens werd een advocaat gesanctioneerd omdat hij in gebreke bleef loyaal mee te werken met de autoriteiten van de Orde. De advocaat had de gevraagde inlichtingen niet verstrekt of had minstens slechts onvolledige informatie meegedeeld. Hierbij gold als verzwarende omstandigheid dat hij de vertrouwelijkheidsverplichting die contractueel met de cliënt zou zijn aangegaan, heeft ingeroepen, daar waar dit niet als rechtvaardiging kan gelden. Om informatie aan de stafhouder of de door hem als verslaggever aangesteld lid van de Raad te onthouden waarbij tegelijkertijd de advocaat stelde dat hij geen partij zou zijn geweest bij de door hem ingeroepen overeenkomst¹⁴¹.

4.3. Het niet (tijdig) opvolgen van instructies van de stafhouder¹⁴²

62. Het niet (tijdig) opvolgen van instructies van de stafhouder maakt in combinatie met andere feiten het voorwerp uit van een tuchtstraf¹⁴³.

De instructies van de stafhouders worden in de grote meerderheid van de gevallen opgevolgd. Slechts sporadisch gebeurt het dat een advocaat niet akkoord gaat met een injunctie van de stafhouder. Aldus werd een advocaat gesanctioneerd omdat hij ondanks het verbod van de stafhouder toch nog als raadsman in een procedure was opgetreden waarin hij eerder zelf was opgeroepen als getuige¹⁴⁴.

138 Cass. 25 november 2011, AR D.11.0016.F; B. VAN LERBERGHE en J. VERBIST, “Le droit de se taire en matière disciplinaire enfin reconnu par la cour de cassation”, *JLMB* 2012, 342.

139 Tuchtraad voor advocaten Brussel 19 mei 2009, TAB09/003 (verzet).

140 Tuchtraad voor advocaten Brussel 2 december 2008, TAB08/015, waartegen hoger beroep: Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 23 april 2009, TB09/005 (sanctie hervormd van schorsing 3 maanden deels met uitstel naar schorsing 1 maand volledig met uitstel).

141 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 20 januari 2011, TB11/001.

142 H. LAMON, “De juridische draagwijdte van de beslissingen van de stafhouder”, *Liber Amicorum Jo Stevens*, 441.

143 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 26 juni 2007, TAA07/002 (verstek), *Ad Rem* 2007, nr. 5, 30, gedeeltelijk vernietigd en hervormd van schorsing van 8 maanden naar schrapping door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 28 januari 2008, TB08/001; tuchtraad voor advocaten Gent 9 maart 2011, TAG11/002, bevestigd in beroep bij beslissing van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten van 30 mei 2012, TB12/006.

144 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 17 maart 2011, TB11/002 (Cassatieberoep tegen deze beslissing werd verworpen bij arrest van het Hof van Cassatie van 5 april 2012, AR D.11.0009.N).

De weigering van de advocaat om gevolg te geven aan het bevel van de stafhouder om de goederen op te halen die toebehoren aan een (gewezen) cliënt of aan derden en die de advocaat had afgezet op het secretariaat van de Orde, maakt een ernstige miskenning uit van het respect, verschuldigd aan het hoofd van de Orde. Dergelijke houding is manifest strijdig met de waardigheid van het beroep. Het onverwijd gevolg geven aan bevelen van de stafhouder is essentieel voor de goede werking en de goede faam van de advocatuur¹⁴⁵.

In strijd met het bevel van zijn stafhouder, wendde een advocaat toch een bepaalde brief in rechte aan. De tuchtraad oordeelde dat het naast zich neerleggen van een uitdrukkelijk bevel van de stafhouder niet kan getolereerd worden. De advocaat had evenwel gemeend dat de tuchtprocedure een beroepsmogelijkheid uitmaakte. De tuchtraad wees dit debat af en sanctioneerde de advocaat wegens een zeer ernstige deontologische inbreuk:

“Het aanwenden van vertrouwelijke briefwisseling in strijd met het bevel van de Stafhouder om deze briefwisseling uit het debat terug te trekken, is een zeer ernstige deontologische inbreuk.

De vertrouwelijkheid van de briefwisseling tussen advocaten is - naast het pleitmonopolie - één van de belangrijkste kenmerken van de advocatuur, die haar onderscheidt van de gewone zaakwaarnemer.

*Ook het naast zich neerleggen van een uitdrukkelijk bevel van de Stafhouder kan niet getolereerd worden*¹⁴⁶.

De tuchtraad van beroep oordeelde in een andere aangelegenheid evenwel anders:

*“Vooreerst immers houdt de injunctie van de stafhouder tot terugbetaling, geen berechting van een burgerlijk geschil in. De stafhouder doet met die injunctie zelfs geen vrijblijvend oordeel over wie het geld finaal of in rechte toebehoort, laat staan dat de stafhouder veroordeelt tot betaling, laat staan ook dat de stafhouder uitspraak doet over de rechten van de betrokken partijen in het kwestieuze geschil. De injunctie van de stafhouder was louter een logische en passende maatregel in de marge van een burgerrechtelijk geschil. De stafhouder zou trouwens ook nooit een veroordeling tot betaling en dus ook geen titel tot uitvoering daarvan kunnen afdwingen. Het staat de advocaat vrij om de stafhouder gemotiveerd uiteen te zetten waarom hij geen gevolg kan geven aan een injunctie. Desgevallend kan de stafhouder deze argumenten in overweging nemen en, hetzij afzien van de injunctie, hetzij erin volharden en zo nodig bij blijvende miskenning ervan, tuchtrechtelijk vervolgen. Bovendien kan de advocaat bij tuchtrechtelijke vervolging nog steeds zijn argumenten om de injunctie niet uit te voeren laten gelden voor het bevoegde tuchtcollege die dan kan oordelen of deze argumenten de miskenning van de injunctie al dan niet rechtvaardigen*¹⁴⁷.

Een rechtbank had partijen – in een tussenvonnissen – het bevel gegeven briefwisseling tussen

145 Tuchtraad voor advocaten Gent 13 juli 2011, TAG11/010.

146 Tuchtraad voor advocaten Gent 8 juni 2011, TAG11/008.

147 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 5 juli 2012, TB12/010.

advocaten neer te leggen. De stafhouder had aan de betrokken advocaten verbod opgelegd om de vertrouwelijke briefwisseling over te leggen. Het hof van beroep van Antwerpen hervormde het eerste vonnis en wees er onder meer op dat de beslissing van de stafhouder “*genomen in uitvoering van het reglement dat geldt als wet, een wettige reden vormt om het bevel tot overlegging van stukken niet uit te voeren*”. Het rechterlijk bevel tot overlegging van stukken met toepassing van artikel 877 Ger. W. kan, bij weigering, geen aanleiding geven tot gedwongen uitvoering maar enkel, indien de weigering niet op een wettige reden is gebaseerd, tot een schadevergoeding in de zin van artikel 822 Ger. W. Het beroepsgeheim van de advocaat, de vertrouwelijkheid van briefwisseling tussen advocaten en een geldige beslissing dienaangaande van de bevoegde stafhouder gelden als wettige redenen¹⁴⁸.

4.4. Ontvangen van contante betaling zonder geldig ontvangstbewijs – fiscale en sociale fraude

63. Het feit dat een advocaat enkel toelaat om erelonen in contanten te betalen en behoudens uitzondering nooit een betalingsbewijs aflevert, wijst op een zorgvuldig uitgekende werkwijze. Deze is er uitsluitend op gericht om op maximale en systematische wijze inkomsten fiscaal niet aan te geven en een eventuele controle ervan onmogelijk te maken. Dit bleek te meer uit het feit dat de ontvangen provisies op de binnenkant van de dossierkaft worden bijgehouden, doch in potlood, terwijl andere ontvangen bedragen zoals derdengelden of betaalde griffiekosten daarentegen in balpen worden vermeld. Deze werkwijze – die geïnspireerd is vanuit de beschreven fiscale finaliteit – belemmert trouwens de transparantie inzake kosten en erelonen. Een dergelijke houding is niet verzoenbaar met de goede naam en faam van het beroep waarvoor de advocaat en zijn ordinale oversten moeten opkomen. Uit de publieke opdracht in de rechtsbedeling mag afgeleid worden dat de advocaat zich schikt naar de wetten van het land. Een obsessief en systematische houding van belastingvermijding is hiermede niet verzoenbaar. Zij is eveneens in strijd met de loyale beroepsuitoefening ten opzichte van de beroepsgenoten die zulks als marktverstoring ervaren. Deze werkwijze houdt wel degelijk een schending in van een deontologische regel, namelijk de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid en met het principe van de behoorlijke beroepsuitoefening zoals bedoeld in artikel 456 Ger. W. De tuchtraden hebben steeds het systematisch niet nakomen van fiscale verplichtingen als een inbreuk op de deontologische regels beschouwd¹⁴⁹.

De ruil van enerzijds juridische bijstand door de advocaat met anderzijds schilderwerken aan zijn woning door de cliënt is in strijd met de deontologie van de advocatuur. Advocatenhonoraria worden bepaald en betaald in geld. Een honorarium in natura is strijdig met de deontologie van de advocatuur¹⁵⁰.

148 Antwerpen 22 februari 2012, RW 2012-2013, 66.

149 Tuchtraad voor advocaten Brussel 5 februari 2008, TAB08/001, bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 15 december 2008, TB08/006. Het Cassatieberoep hier tegen werd verworpen wegens gebrek aan feitelijke grondslag: Cass. 19 november 2009, AR C.09.0025.N.

150 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 7 juni 2012, TAA12/033; J. STEVENS, *Regels en gebruiken van de advocatuur te Antwerpen*, Kluwer Rechtswetenschappen, 1997, 522, nr. 717.

4.5. Voeren van nutteloze procedures

64. Er bestaat tuchtrechtspraak waarbij een advocaat werd veroordeeld omdat hij onder meer tot tweemaal toe nutteloos een procedure had opgestart tot aanstelling van een deskundige terwijl er reeds een deskundige was aangesteld. Zijn cliënt leed hierdoor schade door een veroordeling wegens tergend en roekeloos geding¹⁵¹.

4.6. Schenden van het beroepsgeheim¹⁵²

65. Het hoeft geen betoog dat het beroepsgeheim één van de kernwaarden van het beroep is. Zonder de waarborg van het beroepsgeheim kan er geen vertrouwen bestaan tussen de cliënt en de advocaat^{153,154}.

Beroepsgeheim kan niet worden geconventionaliseerd. Derhalve kan de advocaat noch de cliënt erover beschikken en kunnen de cliënt noch zijn erfgenamen de advocaat ervan ontslaan¹⁵⁵. Meermaals is door internationale en nationale hoven en rechtbanken gewezen op het feit dat het beroepsgeheim een fundamenteel beginsel is van de rechten van verdediging¹⁵⁶.

Goordeeld werd door de tuchtraad dat een advocaat zijn beroepsgeheim schond door bij herhaling interviews te geven aan diverse kranten, radio- en tv-programma's. Het beroepsgeheim en de plicht tot discretie zijn één van de meest elementaire plichten van een advocaat¹⁵⁷.

De advocaat trad op tegen een partij voor wie hij in het verleden als raadsman dossiers had beheerd. Behoudens de informatie die de advocaat gebruikt heeft die voor iedereen toegankelijk

151 Tuchtraad voor advocaten Brussel 2 december 2008, TAB08/014 (verstek), waartegen verzet: tuchtraad voor advocaten Brussel 19 mei 2009, TAB09/003 (verzet: sanctie werd hervormd van deel vrijspraak en schorsing 1 jaar naar deels vrijspraak en opschorting van de uitspraak van schorsing van 1 jaar).

152 D. VAN GERVEN, “Grondslag en draagwijdte van het beroepsgeheim van de advocaat in het belang van de cliënt”, RW 2011-12, nr. 38, 1662-1668; P. DE JAEGERE, “Beroepsgeheim, legal professional privilege en confidentiality een heilige drievuldigheid”, *Liber Amicorum Jo Stevens*, Brugge, die Keure, 2011, 179.

153 Art. 2.3.1 van de Europese Gedragscode bepaalt:

“2.3. Het beroepsgeheim

2.3.1. Het ligt in het wezen van de taak van de advocaat, dat hem van de zijde van zijn cliënt geheimen worden toevertrouwd en dat hem vertrouwelijke mededelingen worden gedaan. Zonder de waarborg van het beroepsgeheim kan er geen vertrouwen bestaan. Het beroepsgeheim wordt derhalve erkend als essentieel en fundamenteel recht en plicht van de advocaat. De verplichting van de advocaat met betrekking tot het beroepsgeheim dient zowel de belangen van de rechtsbedeling als de belangen van de cliënt. Zij dient derhalve een bijzondere bescherming van de Staat te genieten.

2.3.2. De advocaat moet de geheimhouding eerbiedigen van elke vertrouwelijke mededeling die hem wordt gedaan in het kader van zijn beroepsactiviteiten.

2.3.3. De verplichting tot het beroepsgeheim is naar tijdsduur onbepaald.

2.3.4. De advocaat zorgt ervoor dat zijn personeel en alle personen die met hem in beroepsverband samenwerken zijn beroepsgeheim eerbiedigen.”

154 G.-A. DAL, “Le secret professionnel de l’avocat en Belgique” in E. JANSSENS en J. MEERTS (eds.), *Het beroepsgeheim van de advocaat in Europese context*, Brussel, Larcier, 2003, 3-30.

155 J. STEVENS, “De praktijk van het beroepsgeheim”, *Handboek Deontologie voor de advocaat-stagiair 2012-2013*, Orde van Vlaamse Balies i.s.m. Kluwer-Wolters, 2012, 185.

156 Zie arresten Akzo Nobel Chemicals: Ger.EU 17 september 2007 en HvJ (Grote Kamer) 14 september 2010, www.curia.europa.eu, GwH 23 januari 2008, nr. 10/2008; Arbitragehof 13 juli 2005, nr. 126/2005; J. STEVENS, “Drie arresten en twee wetten. Vragen en antwoorden rond het beroepsgeheim van advocaten, bedrijfsjuristen en de beoefenaars van cijferberoeven”, RW 2010-11, nr. 40, 1666-1683.

157 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 24 februari 2011, TAA11/007.

was, had de advocaat echter ook informatie aangewend die hij enkel kon hebben doordat hij in het verleden voor de tegenpartij dossiers had behandeld. De advocaat werd namelijk op de zitting onverwacht geconfronteerd met een nieuw argument van zijn tegenstrever dat feitelijk onjuist was en dat hij kon weerleggen door deze vertrouwelijke informatie uit het verleden te gebruiken¹⁵⁸.

Een advocaat die aanvaardt te werken in een systeem van derdebetalen heeft de deontologische plicht om de derdebetalen (rechtsbijstandsverzekeraar) op de hoogte te houden van het verloop van de zaak en de procedure wanneer hem daarnaar gevraagd wordt. Indien de advocaat omwille van zijn beroepsgeheim hieraan niet kan voldoen, moet hij minstens de informatie die hij geeft beperken tot hetgeen niet onder het beroepsgeheim valt, ofwel moet hij de derdebetalen melden dat hij de gevraagde informatie niet kan geven omwille van het beroepsgeheim¹⁵⁹.

4.7. Tegenstrijdigheid van belangen – gebrek aan onafhankelijkheid¹⁶⁰

66. Blijven optreden als raadsman voor partijen met een tegenstrijdig belang vormt een ernstige inbreuk op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid alsook op het principe van de behoorlijke beroepsuitoefening. Het behoort tot het wezen van de advocatuur dat een advocaat in volledige onafhankelijkheid opkomt voor de partijbelangen van een cliënt. De cliënt moet er kunnen op vertrouwen dat zijn advocaat enkel voor zijn belang opkomt, zonder dat hij het verdedigen van dit belang de advocaat zich laat beïnvloeden door een strijdig belang¹⁶¹.

Het is niet alleen niet toegestaan op te treden voor partijen met tegenstrijdige belangen, maar ook niet voor partijen voor wie een wezenlijke dreiging bestaat dat een zodanige tegenstelling zal ontstaan. Tegenstrijdigheid van belangen tussen de partijen dient dan ook niet aangetoond te worden. Een wezenlijke dreiging dat deze tegenstelling zal ontstaan is voldoende.

Geoordeeld werd dat:

“Indien het altijd de bedoeling is geweest om in eenzelfde procedure voor twee verschillende partijen op te treden op grond van het feit dat hun belangen gelijklopen kan minstens worden verwacht dat dit duidelijk en expliciet gebeurt. Belangentegenstelling is een dermate gevoelig punt in de praktijk van de advocaat –

¹⁵⁸ Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 november 2011, TAA11/038.

¹⁵⁹ Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 9 juni 2011, TB11/007 (hoger beroep ongegrond; bevestigende beslissing tuchtraad voor advocaten Antwerpen 24 februari 2011, TAA11/006).

¹⁶⁰ Over de problematiek van tegengestelde belangen in familie-, verzekerings-, bemiddelings-, handelszaken en m.b.t gerechtelijke mandaten, algemene belangen en private belangen, zie: R. AYDOGDU, H. DE STEKHE, P. HENRY, J.-L. JORIS, A.-F. SAUDOYEZ, P. VAN LEYNSELE EN B. VANHAM, *L'avocat et les conflits d'intérêts - Actes du Colloque 18 novembre 2011 Barreau de Liège et l'O.B.F.G.*, Anthemis, 2011, 194 p.

¹⁶¹ Tuchtraad voor advocaten Brussel 2 december 2008, TAB08/015, waartegen hoger beroep: Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 23 april 2009, TB09/005 (sanctie hervormd van schorsing 3 maanden deels met uitstel naar schorsing 1 maand volledig met uitstel).

en kan in de loop van de procedures ook aanzienlijk veranderen – dat voorzichtigheid is geboden. Optreden voor twee partijen in dezelfde procedure is een uitzondering. Dergelijke uitzondering moet dus verantwoord worden ook – en vooral – naar buiten toe, hetgeen voorzichtigheidshalve vereist dat dit schriftelijk wordt vastgelegd, met name om te voorzien wat moet gebeuren indien de gelijklopendheid van belang niet langer het geval is.

In de problematiek van belangentegenstelling is niet maatgevend wat de betrokken advocaat er zelf van vindt maar wel hoe de cliënt en nog meer de tegenpartij hierop reageert. De regel beoogt immers niet enkel de bewezen conflictuele situatie te voorkomen maar ook de schijn van mogelijk misbruik van vertrouwelijke informatie uit te sluiten in hoofde van de cliënten¹⁶².”

Er werd reeds geoordeeld over een advocaat die voorgehouden heeft dat hij bij de onderhandelingen tot overname van aandelen enkel als raadsman was opgetreden van een rechtspersoon en nooit de indruk heeft gewekt voor een individueel persoon op te treden. Bij een overnameovereenkomst onderhandelen in principe twee partijen over prijs en voorwerp van de koop, namelijk de overnemer enerzijds en de overlater anderzijds. De rechtspersoon, voorwerp van de overeenkomst, neemt in principe geen deel aan de onderhandelingen over voorwerp en prijs tenzij uitdrukkelijk bepaald en dan enkel wanneer de over te laten rechtspersoon een duidelijk afzonderlijk belang bezit. In casu bleek dat de advocaat minstens de indruk heeft gewekt (en laten bestaan) bij de overnamebesprekingen en bij het tot stand komen van de overeenkomst dat hij de belangen van een individueel persoon heeft verdedigd, daar waar de advocaat staande hield dat hij andere belangen, namelijk deze van de rechtspersoon, en minstens vanaf de overname, deze van de overnemers heeft behartigd. Evenwel bleek uit de stukken dat hij wel degelijk voor de individuele persoon tussenkwam. Blijven volhouden enkel te zijn tussengekomen als raadsman van een rechtspersoon getuigt van een kwaadwillige ontkenning van het feit van zijn tussenkomst voor verschillende partijen met tegenstrijdige belangen¹⁶³.

Het optreden voor de erflater en voor één van de erfgenamen is ook niet kies. Evenmin is het kies op te treden in een procedure voor de erflater op derdenverzet tegen één van de erfgenamen die, minstens wat het procedureaspect betreft, op dat ogenblik tegenpartij wordt¹⁶⁴.

De tuchtraad oordeelde dat het weinig kies is om als advocaat op te treden in een betwisting over stedenbouwkundige vergunningen verleend door een college van burgemeester en schepenen waarvan diezelfde advocaat deel uitmaakt. Vooral wanneer die advocaat schepen van ruimtelijke ordening is en dus rechtstreeks betrokken is bij het verlenen van stedenbouwkundige

¹⁶² Tuchtraad voor advocaten Brussel 22 maart 2011, TAB11/003.

¹⁶³ Tuchtraad voor advocaten Brussel 2 december 2008, TAB08/014 (verstek), waartegen verzet: tuchtraad voor advocaten Brussel 19 mei 2009, TAB09/003 (verzet: sanctie werd hervormd van deel vrijspraak en schorsing 1 jaar naar deels vrijspraak en opschorting van de uitspraak van schorsing van 1 jaar).

¹⁶⁴ Tuchtraad voor advocaten Brussel 22 maart 2011, TAB11/003.

vergunningen, is het in strijd met de regels van de kiesheid om naderhand op te treden, zelfs als de stedenbouwkundige vergunning definitief is verleend door het college, in geschillen waarbij deze stedenbouwkundige vergunning zelfs maar zijdelings betrokken is¹⁶⁵.

Een advocaat die eenzijdig teruggekomen was op de afspraak met de cliënt over het betalen van het saldo van het nog verschuldigde ereloon na vereffening-verdeling van de huwgemeenschap werd hiervoor gesanctioneerd. De advocaat had de cliënt niet ingelicht over het feit dat hij na de verzoeningsprocedure tot uitvoering zou overgaan op het onverdeeld onroerend goed waarin de cliënt mee gerechtigd was. Deze handelswijze is in strijd met de kiesheid en is een miskening van de vertrouwensband met de cliënt die een essentieel element uitmaakt in de relatie tussen cliënt en zijn advocaat. Door, ondanks het feit dat de advocaat uitvoerend beslag op het onroerend goed van de cliënt had gelegd, toch nog verder de belangen te behartigen van de cliënt en daardoor te interfereren in de andere procedures vereffening-verdeling, maakte de advocaat zich schuldig aan belangenvermenging¹⁶⁶.

4.8. Zichzelf of familieleden verdedigen

67. De tuchtraad oordeelde dat een advocaat noch zijn persoonlijke belangen noch deze van zijn naaste familieleden of van zijn vennoten bepleit¹⁶⁷.

4.9. Informeren van de cliënt

68. De advocaat hoort zijn cliënt geregeld in te lichten over de stand van het dossier en dit bij voorkeur schriftelijk, hoewel hij de modaliteiten met de cliënt kan overeenkomen. In de mate dat de advocaat moet vaststellen dat zijn cliënt niet reageert of op abnormale wijze het stilzwijgen bewaart, dient hij een bijzondere inspanning te leveren om het contact met zijn cliënt te herstellen¹⁶⁸. Ook het meedelen van onwaarheden ten overstaan van de cliënt is een advocaat onwaardig. De hoop dat achteraf de procedure wel in orde zal komen, verschoont evenmin het laakbaar karakter van het optreden¹⁶⁹.

Het niet ontvangen hebben van een gevraagde provisie belet een advocaat niet om zijn cliënt schriftelijk te wijzen op de eventuele gevolgen daarvan, meer bepaald het stopzetten van zijn tussenkomst. Noch ontslaat dit de advocaat ervan om tijdig besluiten en het stukkenbundel neer te leggen en te verschijnen¹⁷⁰. Een advocaat is gerechtigd een einde aan zijn tussenkomst te stellen wanneer hij vaststelt dat zijn cliënt nalatig is of onvoldoende meewerkt. In die hypothese moet de advocaat zijn cliënt hiervan tijdig op de hoogte brengen. Twee dagen voor de zitting is laattijdig¹⁷¹.

165 Tuchtraad voor advocaten Gent 14 maart 2012, TAG12/004.

166 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 20 januari 2011, TB11/001.

167 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 8 mei 2012, TAA12/022.

168 Tuchtraad voor advocaten Brussel 27 mei 2008, TAB08/005, *Ad Rem* 2008, nr. 4, 55.

169 Tuchtraad voor advocaten Brussel 19 mei 2009, TAB09/003 (verzet).

170 Tuchtraad voor advocaten Gent 10 november 2010, TAG10/013, *Ad Rem* 2011, nr. 3, 91.

171 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 27 oktober 2011, TAA11/029.

Het niet of zeer laattijdig inlichten van de cliënt over de uitspraak en het laten verstrijken van de cassatietermijn evenals het zeer laattijdig informatie verschaffen over de afrekening getuigt van een verregaand gebrek aan diligentie waardoor een cliënt zware schade zou kunnen lijden¹⁷².

Een advocaat werd gesanctioneerd omdat hij pas na tussenkomst van de stafhouder en ruim twee jaar na de gegeven instructie uitvoering heeft gegeven aan de instructie. Bovendien heeft hij de vragen van een cliënt onbeantwoord gelaten en heeft hij zowel aan de stafhouder als aan de cliënt foutieve informatie gegeven om zijn nalatigheid te maskeren¹⁷³.

4.10. Optreden zonder duidelijke instructies of ongevraagd contact met de cliënt

69. Het is deontologisch niet correct een cliënt te blijven benaderen na te zijn opgevolgd of wanneer de cliënt ondubbelzinnig heeft duidelijk gemaakt dat hij niet meer van de diensten van de advocaat wenst gebruik te maken¹⁷⁴.

Geeoordeeld werd dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen het louter in bewaring nemen van een sleutel van een kluis en het effectief openen van de kluis met het oog op het overhandigen van de inhoud ervan. Of het optreden als bewaarnemer van eigendommen van een cliënt op een bestendige manier behoort tot de taken van de advocaat kan in vraag worden gesteld. Als de advocaat dit in de hoedanigheid van bewaarnemer doet, gebiedt de voorzichtigheid om dit schriftelijk vast te leggen. De tuchtraad begrijpt niet waarom de bewaargeving moest voortduren nadat door de rechtbank een voorlopig bewindvoerder werd aangesteld. Het leek de tuchtraad elementair dat de advocaat de sleutel had overhandigd aan de voorlopig bewindvoerder nu de reden tot bewaargeving niet langer bestond vermits de kluis eigenaar overleden was¹⁷⁵.

4.11. Niet (tijdig) overmaken van een dossier aan de opvolger

70. Eén van de meest voorkomende schendingen op de beroepsregels betreft het niet of niet tijdig overmaken van de dossiers aan de opvolger met als gevolg dat de stafhouder vaak toestemming moet verlenen tot dagvaarding in afgifte van het dossier¹⁷⁶. De advocaat heeft geen retentierecht op zijn dossier.

Het niet overmaken van dossiers aan een opvolger is een laakbare houding en strijdig met het OVB-reglement inzake opvolging. Als opgevolgde advocaten stelselmatig zouden weigeren tot afgifte van een dossier, zou dit leiden tot een vloedgolf aan gerechtelijke procedures tot afgifte

172 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 31 januari 2012, TAA12/005 (schorsing 3 maanden), doch deels hervormd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 24 mei 2012, TB12/005 (bevestigde eerste beslissing, doch verleende uitstel van 3 jaar met betrekking tot de schorsing van 3 maanden).

173 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 24 april 2012, TAA12/015; tuchtraad voor advocaten Antwerpen, 26 april 2012, TAA12/017.

174 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/004.

175 Tuchtraad voor advocaten Brussel 22 januari 2011, TAB11/003.

176 Tuchtraad voor advocaten Gent 16 april 2008, TAG08/006, *Ad Rem* 2008, nr. 3, 47.

van het dossier, al dan niet onder verbeurte van een dwangsom. Dit zou bijzonder schadelijk zijn voor het imago van de advocatuur. Het spoedig overmaken van een dossier aan een opvolger is een essentieel kenmerk van de deontologie tussen advocaten. Bedoelde deontologische regel behoedt de cliënt ook voor schade door tijdverlies ingevolge zijn keuze om een andere raadsman te raadplegen. De tuchtoverheid moet erop toezien dat de belangen van de rechtzoekende niet worden geschaad door de weigering van de advocaat om het dossier¹⁷⁷ over te maken¹⁷⁸.

Overeenkomstig artikel 1 van het reglement over de opvolging moet de opvolgende advocaat zijn voorganger onmiddellijk op de hoogte brengen van de opvolging. Dit belet hem niet om dadelijk de vertegenwoordiging en de bijstand van de cliënt te verzekeren¹⁷⁹. De commissie deontologie van de OVB werkte een nota¹⁸⁰ uit over welke stukken aan de opvolgende advocaat of cliënt moeten bezorgd worden.

4.12. Media

71. Bij mededelingen aan de media dient de betrokken raadsman steeds te vertrekken vanuit de bekommernis van de belangen van de cliënt en het dienen van een rechtvaardige zaak.

“De advocaat moet onder meer ook waken voor de inachtneming van de rechten van de verdediging van het slachtoffer en derden, hun privéleven en waardigheid. De advocaat dient bij zijn tussenkomst te getuigen van zorgvuldigheid, ook met betrekking tot de gerechtvaardigde belangen van derden, die niet onnodig grievend mogen worden bejegend. De advocaat moet er zich ook van onthouden het proces in de media te voeren en moet zich van alle commentaren onthouden, behoudens indien, als gevolg van mededelingen in de media van het Openbaar Ministerie, de persrechter of derden, de wapengelijkheid bepaaldelijk een reactie noodzakelijk maakt.

Bovendien dient een advocaat overeenkomstig art. 1.7 van het reglement van 4 juni 2003 inzake advocaat en media er voor te waken de medewerking aan de geschreven pers afhankelijk te stellen van de voorafgaande kennisgeving van de te publiceren tekst.

Een advocaat moet zich in de pers onthouden van kritiek op het onderzoek en dient het proces te voeren voor de bevoegde gerechtsinstanties in plaats van in de media. In casu dient geoordeeld dat de advocaat te goeder trouw heeft gehandeld en in eer en geweten heeft gemeend dat de reactie in de pers noodzakelijk was vanuit de bekommernis om de belangen van de cliënt te dienen en vanuit de zorg voor de wapengelijkheid tussen verdediging en vervolging¹⁸¹”.

177 Lees: het volledige dossier inclusief briefwisseling.

178 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAG08/007 (verzet tegen tuchtraad voor advocaten Gent 14 november 2007, TAG07/011), *Ad Rem* 2009, nr. 1, 66, bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten op 27 oktober 2008, TB08/002 (verstek) en nogmaals bevestigd op 12 januari 2009, TB09/001 (verzet); tuchtraad voor advocaten Gent 13 juli 2011, TAG11/010.

179 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 24 april 2012, TAA12/014; tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 mei 2012, TAA12/025.

180 Zie www.advocaat.be > ik ben advocaat > reglementen > onder reglement inzake opvolging van 3 november 2004.

181 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 24 februari 2011, TAA11/010 (heropening debatten) en 14 april 2011, TAA11/016 (vrijspraak), bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 21 december 2011, TB11/016 (beroep door stafhouder ongegrond; vrijspraak).

“Het is raadzaam om de schriftelijke toestemming van de cliënt te vragen om publieke mededelingen te doen doch ook een mondelinge toestemming is mogelijk. De publieke mededeling dient steeds te vertrekken vanuit de bekommernis voor de belangen van de cliënt en het dienen van een rechtvaardige zaak¹⁸²”.

“In strafzaken is het aangewezen om zich, zeker gedurende het gerechtelijk onderzoek, te onthouden van commentaar, doch er kan niet besloten worden dat alle commentaren ipso facto tuchtinbreuken (kunnen) uitmaken, te meer de omstandigheden zoals in casu de advocaat ertoe kunnen verplichten om commentaar te leveren over de zaak teneinde hogere principes zoals het recht op een efficiënte verdediging of het principe van het vermoeden van onschuld, te verdedigen of te vrijwaren”.

4.13. Niet confraterneel gedrag

72. De regels van de tegenspraak, essentieel in ons rechtstelsel, worden manifest met de voeten getreden wanneer een advocaat eenzijdig contact opneemt met de rechter en commentaar uit op beslissingen in lopende procedures, zonder minstens zijn tegenstrevers hiervan in kennis te stellen¹⁸³.

4.14. Gebrek aan confraterniteit

73. Het OVB-reglement van 31 januari 2007 betreffende de aan procedures verbonden regels van confraterniteit voorziet in de verplichting dat indien een procedure op tegenspraak volgt op voorafgaande contacten tussen advocaten, de advocaat zijn confrater moet inlichten dat de procedure wordt ingesteld, tenzij deze kennisgeving de rechtmatige belangen van de cliënt schendt¹⁸⁴.

Het feit dat een advocaat ten aanzien van een bepaalde schuldeiser zijn eigen belangen waarnam en om uitstel verzocht op de inleidingszitting zonder vooraf de raadsman van de schuldeiser hierover te berichten, werd beschouwd als een inbreuk op de regels van de confraterniteit¹⁸⁵.

Het getuigt van zeer weinig confraterniteit om de tegenstrever op de inleidende zitting twee uur te laten wachten zonder voorafgaand enige tussenkomst of betwisting te melden¹⁸⁶.

Een advocaat die op de hoogte is van de tussenkomst van een confrater mag niet onmiddellijk verstek nemen maar moet eerst pogen om zijn confrater te bereiken en te verwittigen van zijn intenties¹⁸⁷. Het feit dat zijn cliënt zou hebben meegedeeld dat de tegenpartij geen raadsman meer

182 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/002, bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 26 april 2012, TB12/003.

183 Tuchtraad voor advocaten Gent 14 maart 2012, TAG12/005.

184 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 maart 2011, TAA11/015.

185 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 8 mei 2012, TAA12/021.

186 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 maart 2011, TAA11/015.

187 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 31 januari 2012, TAA12/004, *Ad Rem* 2012, nr. 2, 34.

heeft, is geen argument voor de tuchtraad. De tuchtraad refereert aan de verantwoordelijkheid van de advocaat op grond van de verplichtingen vervat in artikel 1 van het OVB-reglement van 31 januari 2007 betreffende de aan de procedure verbonden regels van confraterniteit. De advocaat is verplicht om de belangen van zijn cliënt te behartigen met respect voor de rechten van de verdediging. Hij eerbiedigt het tegensprekelijk karakter van de procedure en misleidt niet¹⁸⁸.

Een advocaat die tevens gerechtelijk mandataris is, kan rechtstreeks contact opnemen met een cliënt van de advocaat wanneer zulks wettelijk en pragmatisch aangewezen is. Echter, als het "gaat om een strikt juridische betwisting met gerechtelijke procedures, waarbij de advocaat als eerste adviseur tussenkomt om zijn cliënt bij te staan en een strategie te ontwikkelen, is het de curator geenszins toegestaan de advocaat van de wederpartij te negeren of rechtstreeks contact te nemen met diens cliënt. Artikel 6 van het reglement van 31 januari 2007 strekt er precies toe dat de advocaat zijn rol ten volle kan spelen en niet mag verschalkt worden door een confrater ook al vervult deze de rol van curator. Anders handelen maakt een inbreuk uit op de verplichtingen van loyaliteit en confraterniteit.

Het feit dat de advocaat zou gehandeld hebben met de bedoeling om tot een dading te komen doet geen enkele afbreuk aan de confraterniteit welke hij ook als curator moet eerbiedigen.

De faillissementswetgeving stelt overigens voldoende wettelijke middelen ter beschikking om te bekomen dat de tegenpartij persoonlijk verschijnt bij het beoordelen van een dading door de rechtbank, zodat het beoogde doel ook had kunnen bereikt worden zonder deontologische inbreuk¹⁸⁹.

4.15. Uitwisseling van brieven tussen advocaten – vertrouwelijkheid van briefwisseling¹⁹⁰

74. De advocaat wordt ten laste gelegd een vertrouwelijke brief te hebben beantwoord in een officieel schrijven en naar deze brief te hebben verwezen in een procedure en hiervan te hebben gebruik gemaakt. De tuchtraad oordeelde evenwel dat de betreffende brief geen vertrouwelijk karakter had nu de brief uitsluitend de nauwkeurige omschrijving bevatte van precieze feiten. Artikel 2, eerste lid, 3bis van het reglement van 6 juni 1970 van de Nationale Orde van Advocaten betreffende het overleggen van briefwisseling tussen advocaten stelt uitdrukkelijk dat zulke hypothese een uitzondering uitmaakt op het principe van de vertrouwelijkheid van de briefwisseling. Dit artikel bepaalt dat deze uitzondering slechts geldt wanneer het gaat om een "uitdrukkelijk niet vertrouwelijke brief". Overwegend wordt aanvaard dat de vermelding "niet vertrouwelijk" geen formele voorwaarde is om de uitzondering toe te passen. Het gaat niet om de vermelding van de woorden "niet vertrouwelijk" maar wel om de kwalificatie. In de brief ging het om een mededeling van partij tot partij, doch de brief bevatte uitsluitend

188 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 8 november 2011, TAA11/035.

189 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 8 mei 2012, TAA12/019, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 11 december 2012, TB12/012.

190 P. DE JAEGERE, "Vertrouwelijkheid van briefwisseling tussen advocaten", *Ad Rem* 2011, nr.5, 42-53;

D. LINDEMANS, *Deontologie. Briefwisseling tussen advocaten*, Orde van Advocaten te Antwerpen, Antilope, 2003, nr.9.

een nauwkeurige omschrijving van precieze feiten. De brief voldoet aan alle voorwaarden. De tuchtraad oordeelde dan ook dat de brief voldeed aan alle voorwaarden om de uitzondering op het vertrouwelijk karakter van de briefwisseling toe te passen. De vervolgte advocaat werd derhalve vrijgesproken¹⁹¹.

4.16. Schulden

75. Het niet aanzuiveren van schulden kan aanleiding geven tot sanctionering¹⁹².

Geoordeeld werd dat het gedurende jaren niet betalen van de baliebijdrage onaanvaardbaar en laakbaar is en een misbruik uitmaakt van de solidariteit van de leden van de balie.

*"Reeds jarenlang en enkele eerdere tuchtrechtelijke veroordelingen later roept de advocaat nog steeds zijn familiale moeilijkheden in als reden voor zijn gedrag. Gelet op het tijdsverloop komt dit ongeloofwaardig over en had de advocaat reeds lang passende besluiten moeten trekken. De advocaat heeft nooit enig afbetalingsvoorstel geformuleerd en liet tevens brieven van de stafhouder onbeantwoord. Bovendien kwam hij een verbintenis tot betaling in het kader van een poging tot minnelijke schikking bij de vrederechter niet na"*¹⁹³.

Een advocaat werd gesanctioneerd omdat hij aan zijn cliënten provisies vroeg met het oog op het regelen van de gerechtsdeurwaarderskosten, wat hij niet deed¹⁹⁴.

*"De advocaat liet zijn cliënt de dagvaardingskosten wel aan hem betalen maar stortte die niet door aan de gerechtsdeurwaarder. Wanneer een zaak via de gerechtsdeurwaarder geregeld werd, maakte deze laatste integraal de ontvangen sommen over aan de advocaat inclusief de dagvaardingskosten ofschoon die nog niet betaald waren. Concreet betekent dit dus dat de advocaat telkens de voordien door zijn cliënt geprovisioneerde deurwaarderskosten achterhiel en de gelden niet de bestemming gaf waarvoor zij aan hem betaald werden. Gezien de omvang van de schuld, die aldus opgebouwd werd, kan niet aangenomen worden dat de advocaat te goeder trouw handelde, zoals hij voorhoudt. Aangezien die ontvangen bedragen niet meer beschikbaar zijn en "opgegaan zijn in het geheel" kan het niet anders dan dat die gelden aangewend werden voor andere doeleinden. Dit maakt de handelswijze van de advocaat nog meer laakbaar"*¹⁹⁵.

Soms wordt een onderscheid gemaakt tussen schulden die verband houden met het beroep en loutere privéschulden.

191 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 29 maart 2012, TAA12/011.

192 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/005, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 22 september 2011, TB11/011.

193 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 26 januari 2012, TAA12/002.

194 Tuchtraad voor advocaten Gent 8 september 2010, TAG10/005.

195 Tuchtraad voor advocaten Gent 27 juni 2012, TAG12/012.

“Wat de tenlasteleggingen betreft, blijkt dat de advocaat zich in het verleden steeds bij verstek heeft laten veroordelen wegens openstaande schulden, toch tevens dat hij systematisch in gebreke is gebleven om de met het beroep verband houdende schulden te voldoen”¹⁹⁶.

De tuchtraad van beroep voor advocaten ging ervan uit dat de niet betaling van de privé-huurschuld na twee vonnissen van de vrederechter, grotendeels te wijten was aan externe factoren, onafhankelijk van de wil van betrokkene. Enig kwaadwillig opzet in hoofde van betrokkene was niet aangetoond en er waren geen aanwijzingen dat het bestaan van de schuld een invloed heeft gehad op zijn professionele activiteit als advocaat. De advocaat werd vrijgesproken¹⁹⁷. De niet betaling van een verzekering betreft een pure privéaangelegenheid die inmiddels ook werd rechtgezet. Deze vervolging houdt geen verband met een deontologische inbreuk¹⁹⁸.

4.17. Ontwrichting van het advocatenkantoor

76. Tuchtraden die vaststellen dat een advocaat niet meer functioneert, aarzelen niet de zwaarste tuchtsanctie op te leggen *“teneinde het vertrouwen van de rechtszoekende in de advocatuur te vrijwaren en te beschermen”¹⁹⁹*.

Geoordeeld werd dat:

- een advocaat die met problemen worstelt zoals een depressie of die met echtelijke moeilijkheden wordt geconfronteerd, alles in het werk moet stellen om zijn professionele verplichtingen te blijven nakomen. Hij moet bereikbaar blijven en dient zelf hulp te vragen om eventueel de nodige maatregelen te laten treffen met het oog op de nakoming van zijn verplichtingen als advocaat²⁰⁰.
- de maatschappelijke relevantie van een zware financiële malaise, schulden, veroordelingen door de rechtbank, een situatie creëert die een zeer grote impact heeft op de beroepsgroep van de advocatuur:

“De aanhoudende situatie en de houding van de advocaat om daar niet of onvoldoende aan te verhelpen, vormen een zware inbreuk op de waardigheid die met

¹⁹⁶ Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 juni 2007, TAA07/001 (verstek), *Ad Rem* 2007, nr. 5, 29, bevestigd door 5 juni 2008, TAA08/003 (verzet).

¹⁹⁷ Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 18 december 2012, TB12/014.

¹⁹⁸ Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 20 december 2012, TAA12/047.

¹⁹⁹ Tuchtraad voor advocaten Brussel 8 november 2011, TAB11/006 (schrapping bij verstek), doch waartegen verzet: beslissing 9 oktober 2012, TAB12/001 (schrapping hervormd naar: opschorting van uitspraak van veroordeling onder bijzondere voorwaarden); tuchtraad voor advocaten Brussel 6 oktober 2009, TAB09/006 (schrapping bij verstek), bevestigd op 26 januari 2010 (verzet bij verstek), nogmaals bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 27 mei 2010, TB10/007 (verstek) en, na verzet, op 21 oktober 2010, TB10/010 (verzet bij verstek in hoger beroep); tuchtraad voor advocaten Gent 18 juni 2008, TAG08/012 (verstek), doch waartegen verzet: beslissing 18 februari 2009, TAG09/002 (schrapping hervormd naar schorsing 1 jaar met uitstel van 6 maanden); tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 april 2008, TAA08/001, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 27 oktober 2008, TB08/004.

²⁰⁰ Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 14 april 2011, TAA11/017.

de uitoefening van het beroep van advocaat gepaard moet gaan. Dit geldt zowel voor de private schulden, maar des te meer voor zijn professionele schulden: hij laat na zijn huur te betalen, zijn sociale bijdragen, zijn fiscale aanslagen en zelfs de door hem aangestelde detectives, gerechtsdeurwaarders, confraters, enzovoort. De advocaat gaat uiteindelijk zelfs zover om geld te lenen bij zijn eigen cliënten en laat na deze leningen terug te betalen. Hieraan wordt door de tuchtraad zwaar getild. Het dossier leert dat aan de basis van dit financieel debacle geen externe omstandigheden liggen, die onafhankelijk zouden zijn van de wil van de advocaat. Alles is echter terug te brengen tot een schrijnend gebrek aan inzicht en realisme, zich storten in zeer grote onroerende projecten die totaal onhaalbaar zijn. Het noodzakelijk inzicht is er zelfs met dit debacle niet gekomen. Ook de niet, of niet rechtstreeks, aan het financieel debacle gelinkte feiten zijn bewezen. Het gaat om het niet beantwoorden van de brieven van de stafhouder, het niet of niet tijdig overmaken van dossiers aan de opvolgende advocaat, het behartigen van zijn persoonlijke belangen in een rechtszaak, het verhuizen van zijn kantoor zonder mededeling aan de balie en zijn overheden, het ontvangen van een provisie in een dossier van gratis rechtsbijstand en een tekort aan punten voor de permanente vorming²⁰¹”.

4.18. Samenwerking met geschrapte advocaat

77. Een advocaat diende zich te verantwoorden omdat hij een geschrapte advocaat, die voorheen in zijn kantoor werkte als zelfstandig medewerkster/juriste, had aangenomen. De tuchtraad vindt dergelijke verdere samenwerking ongepast ongeacht of deze geschrapte advocaat als loontrekkende, zelfstandige, voltijds of deeltijds wordt tewerkgesteld. De tuchtraad oordeelt dat het in strijd is met de waardigheid en rechtschapenheid en in het bijzonder met de kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag ligt²⁰².

4.19. Beroepsmatige samenwerking met niet-advocaten

78. Een advocaat dient ingevolge artikel 1 van het OVB-reglement van 22 januari 2003 inzake de beroepsmatige samenwerking met niet-advocaten zijn onafhankelijkheid, zijn partijdigheid en de bescherming van zijn beroepsgeheim te verzekeren en elk mogelijk belangenconflict te vermijden. Het reglement sluit de samenwerking met een tussenpersoon niet uit mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan door de advocaat die met dergelijke tussenpersoon samenwerkt²⁰³.

²⁰¹ Tuchtraad voor advocaten Gent 21 december 2011, TAG11/014, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 5 juli 2012, TB12/008.

²⁰² In casu werd de advocaat evenwel vrijgesproken bij gebreke aan het moreel bestanddeel nodig voor het bestaan van een deontologische fout in hoofde van de advocaat: hij had vooraf advies van zijn stafhouder gevraagd én bekomen, en dit advies liet de advocaat toe met de zelfstandige juriste verder samen te werken: tuchtraad voor advocaten Gent 20 mei 2009, TAG09/005 (vrijspraak), waartegen hoger beroep door de advocaat tegen de motivering van de vrijspraak: Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 10 december 2009, TB09/010 (hoger beroep onontvankelijk bij gebrek aan belang), *Ad Rem* 2010, nr. 2, 66.

²⁰³ Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 14 april 2011, TAA11/019.

4.20. Optreden als advocaat tijdens de schorsing

79. Een geschorste advocaat moet zich tijdens de duur van de schorsing van elke beroepsactiviteit onthouden. Een advocaat die zich tijdens de schorsing als advocaat aanbiedt in toga op de griffie van het onderzoek om een onderhoud te vragen bij de onderzoeksrechter, handelt in strijd met artikel 471 Ger. W.²⁰⁴.

De huidige wettelijke regeling kan aanleiding geven tot interpretatie over de precieze datum waarop de tuchtsanctie van schorsing ingaat. Wanneer de advocaat kennis neemt van de brief van de procureur-generaal bij het hof van beroep weet hij inderdaad dat de beslissing definitief zal worden.

4.21. Respect ten aanzien van de magistratuur

80. Een advocaat is steeds eerbied verschuldigd tegenover de magistratuur ook als hij niet als raadsman maar als partij optreedt. Ditzelfde respect mag worden verwacht vanwege de magistratuur ten overstaan van de advocatuur²⁰⁵.

Wanneer een incident ontstaat met een magistraat dient de advocaat er zich van te onthouden rechtstreeks die magistraat of zijn korpsoverste daarover aan te schrijven en hem daarover te spreken. De advocaat zal in dit geval zijn stafhouder vatten met het probleem.

Een tuchtsententie refereert aan de eed die de advocaten overeenkomstig artikel 429 Ger. W. hebben afgelegd en die aan de advocaat oplegt om eerbied voor het gerecht te tonen:

“Een taalgebruik waarbij gesteld wordt dat de beslissingen strijdig zijn met de schijn van onafhankelijkheid en redelijkheid en waarbij de rechter een bizarre houding en onwil aanwrijft en tevens verwijst naar beslissingen die krioelen van onnauwkeurigheden, typfouten, onjuiste weergave met een ongenueanceerde (feitelijke en juridische) kijk op de zaak en vervolgens beweert dat de rechter de stelling juridisch en feitelijk niet correct onderbouwd heeft en dat zijn handelswijze als rechter onbegrijpelijk genoemd wordt, zijn beweringen die zeker de eer aantasten van een magistraat²⁰⁶”.

204 Tuchtraad voor advocaten Gent 12 maart 2008, TAG08/002 (heropening debatten), eindbeslissing: tuchtraad voor advocaten Gent 9 april 2008, TAG08/005 (schorsing 6 weken bij verstek), *Ad Rem* 2008, nr. 3, 46; tuchtraad voor advocaten Brussel 3 juni 2008, TAB08/008 (verstek), bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 27 oktober 2008, TB08/005 (Cassatieberoep hiertegen werd verworpen bij arrest van 26 juni 2009, AR C.08.0579.N.).

205 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAG08/010.

206 Tuchtraad voor advocaten Gent 14 maart 2012, TAG12/005.

4.22. Derdengelden²⁰⁷

81. De tuchtraden kennen geen genade voor het niet doorstorten van derdengelden²⁰⁸. De meeste schrappingen worden dan ook uitgesproken nadat schendingen op de regels van het verhandelen van gelden voor of van de cliënt werden vastgesteld.

Zelfs de afwezigheid van eerdere tuchtsancties, de voorgehouden afwezigheid van kwade trouw, de verontschuldigen en volledige schulderkenning en de ingeroepen moeilijkheden van menselijke en familiale aard, in het bijzonder de psychische problemen waarmee een advocaat te kampen krijgt, zijn geen redenen om vermindering van sanctie (schrapping) te verantwoorden²⁰⁹.

Geoordeeld werd dat de handelswijze waarbij een advocaat gedurende een volledig jaar de integraliteit van de onderhoudsgelden die op haar derdenrekening werden betaald, heeft ingehouden zonder dat de cliënt hiermee akkoord ging of zonder vooraf en schriftelijk te melden dat deze onderhoudsgelden zouden worden ingehouden, des te meer laakbaar is nu de advocaat op geen enkel ogenblik een afrekening of een tussentijdse afrekening van haar ereloon heeft gemaakt en nooit een schriftelijke provisie heeft gevraagd. De inhoudingen gebeurden op willekeurige basis, *ad libitum*. Deze inhoudingen vormen een inbreuk op het reglement derdengelden en zijn evenmin verzoenbaar met de principes van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid en de behoorlijke beroepsuitoefening²¹⁰.

Het huidig reglement inzake de verhandeling van gelden van cliënten of derden bepaalt uitdrukkelijk dat de advocaat slechts derdengelden kan behouden als ereloon, provisie of terugbetaling van kosten nadat hij de cliënt daarvan schriftelijk in kennis gesteld heeft.

“Bij uitstek van een advocaat mag worden verwacht dat hij op een rechtmatige wijze handelt²¹¹”.

Dit doet hij niet door aan eigen berechting te doen door zijn staat van kosten en ereloon in te vorderen met gelden die toebehoorden aan de failliete boedel. Nu de cliënt in staat van faillissement was verklaard, ontstond namelijk samenloop tussen de schuldeisers, doch door de

207 Het nieuwe reglement op de derdengelden is op 21 januari 2013 verschenen in het Belgisch Staatsblad en treedt in werking op 21 april 2013.

208 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 juni 2007, TAA07/001 (verstek), *Ad Rem* 2007, nr. 5, 29, bevestigd door 5 juni 2008, TAA08/003 (verzet); Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 15 december 2008, TB08/007.

209 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 29 juni 2009, TB09/007.

210 Tuchtraad voor advocaten Brussel 5 februari 2008, TAB08/001, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 15 december 2008, TB08/006. (Het Cassatieberoep hiertegen werd verworpen wegens gebrek aan feitelijke grondslag: Cass. 19 november 2009, AR C.09.0025.N.); tuchtraad voor advocaten Brussel 16 juni 2009, TAB09/004.

211 Tuchtraad voor advocaten Gent 13 juli 2011, TAG11/010.

gelden in te houden werd deze samenloop doorbroken^{212, 213}.

De derdenrekening is een financiële rekening die in principe een saldo van 0,00 euro moet vertonen: alles wat op deze derdenrekening wordt gestort, moet onverwijld worden doorgestort naar diegene die er recht op heeft (de derde, de cliënt of - in voorkomend geval - de ereloonrekening van de advocaat). Alleen zo zijn de fondsen van derden en cliënten behoorlijk beschermd en wordt een daadwerkelijke controle door de tuchtverheid mogelijk²¹⁴.

Het is een deontologische fout in hoofde van een advocaat om zonder voorafgaande mededeling aan de cliënt een compensatie te doen van derdengelden met openstaande erelonen. Een advocaat heeft de verplichting om maximaal over de belangen van de cliënt te waken. Hij kan deze verantwoordelijkheid niet overdragen aan derden. Enkel de advocaat zelf is ten overstaan van de cliënt rekening en verantwoording verschuldigd, zeker en vooral in de financiële afhandeling van diens zaken. Hiertoe dient hij zijn kantoor zo te organiseren dat een goede en constante opvolging van de dossiers en bestendige controle van de aan ondergeschikten opgedragen taken mogelijk is²¹⁵.

82. Zelfs indien dit geschiedt in een andere hoedanigheid, bijvoorbeeld van gerechtelijk mandataris:

“is het aanwenden voor persoonlijk gebruik van gelden van een cliënt over wiens vermogen de advocaat is aangesteld als voorlopig bewindvoerder, binnen de uitoefening van het mandaat van voorlopig bewindvoerder en het ambt van advocaat, een ernstig feit “dat een strenge bestraffing vereist”²¹⁶”.

Het is des te meer laakbaar om als schuldbemiddelaar of als voorlopig bewindvoerder gelden van de cliënt voor eigen doeleinden aan te wenden nu door die handelswijze mensen die reeds financiële problemen hebben of een bijzondere bescherming behoeven, nog meer in nood worden gebracht. Bovendien hebben dergelijke feiten een negatieve en sterk nadelige invloed voor de ganse balie²¹⁷.

212 Tuchtraad voor advocaten Gent 13 juli 2011, TAG11/010.

213 Daar waar compensatie tussen schuldverzoeken daterend van vóór en na de samenloop vroeger in principe steeds uitgesloten was, is dit verbod de laatste jaren genuanceerd ingevolge de rechtspraak van de hoven van beroep en de rechtsleer die deze rechtspraak niet heeft afgekeurd. Zie hierover: Cass. 4 februari 2011, AR C.10.0443.N, RW 2011-12, 488 en TBH 2011, 877; Cass. 24 juni 2010, AR C.09.0365.N, TBH 2010, 903 en TBH 2011, 82; J. EMBRECHTS, “Schuldvergelijking na faillissement tussen de vordering van de vennootschap tot volstorting en de rekening-courantvordering van de vennoot”, TBH 2010, 260; R. HOUBEN, “Schuldvergelijking met de volstortingsvordering bij samenloop” (noot onder Gent 25 juni 2007), TBH 2008, 733-737.

214 Tuchtraad voor advocaten Gent 13 juli 2011, TAG11/010.

215 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 februari 2011, TAA11/005, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 22 september 2011, TB11/011.

216 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 11 december 2008, TAA08/006.

217 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 februari 2009, TAG09/001, bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 29 juni 2009, TB09/007.

Een advocaat die als schuldbemiddelaar gelden onttrekt aan de cliënt, maakt misbruik van het hem toegewezen gerechtelijk mandaat ten overstaan van kwetsbare personen. Hierdoor wordt het in hem gestelde vertrouwen beschaamd. Dit is zonder de minste twijfel in strijd met de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, waarmee het beroep van advocaat dient te worden uitgeoefend²¹⁸.

4.23. Permanente vorming

83. Het niet uitbrengen van verslag over de gevolgde opleiding in het kader van de verplichte permanente vorming vormt een inbreuk op artikel 6.1 van het OVB-reglement inzake de permanente vorming van 16 juni 2010. Bij gebreke van stukken kan er ook vanuit worden gegaan dat de advocaat niet het vereiste aantal punten heeft gehaald zoals bedoeld in artikel 2 van het genoemde reglement²¹⁹.

De advocaat begaat een inbreuk op het OVB-reglement inzake permanente vorming nu hij geen puntenkaart heeft ingediend noch voldoende permanente vorming heeft gevolgd²²⁰.

4.24. Inbreuken op het reglement samenwerkingsverbanden

84. Artikel 2.10 van het OVB-reglement betreffende samenwerkingsverbanden tussen advocaten en betreffende éénpersoonvennootschappen van advocaten van 8 november 2006 bepaalt uitdrukkelijk dat de oprichting van een samenwerkingsverband schriftelijk dient te geschieden. De tuchtraad oordeelde dat een samenwerkingsverband onregelmatig is als er geen schriftelijke samenwerkingsovereenkomst wordt afgesloten.

In dezelfde tuchtbeslissing stelt de tuchtraad vast dat artikel 3.6 van voormeld OVB-reglement werd overtreden omdat een advocaat die in een groepering werkzaam is, als raadsman van één van de leden van de groepering optrad²²¹.

4.25. Stageverplichting niet naleven

85. Een advocaat die zijn onderbreking van de stage heeft gevraagd, kan zijn stage slechts onderbreken na toelating door de raad van de Orde en na advies van de stagecommissie. Een advocaat-stagiair had echter de toestemming van de raad van de Orde niet afgewacht alvorens zijn stage te onderbreken.

De tuchtraad oordeelde dat hij zich onttrokken had aan alle verplichtingen opgenomen in het stagereglement van de OVB, dat hij geen kantooradres meer had en dat zijn stagemeester in

218 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 18 december 2012, TB12/016.

219 Tuchtraad voor advocaten Brussel 27 mei 2008, TAB08/004; tuchtraad voor advocaten Antwerpen 20 december 2012, TAA12/049.

220 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAG08/008.

221 Tuchtraad voor advocaten Gent 13 juli 2011, TAG11/010.

de onmogelijkheid werd gesteld om een stageverslag neer te leggen bij gebrek aan informatie. De advocaat-stagiair beantwoordde bovendien de vragen niet. De tuchtraad benadrukt dat de opleiding van de jonge advocaat zowel in de deontologische regels – noodzakelijk voor de dagelijkse uitoefening van het beroep van advocaat – als hun begeleiding bij de uitoefening van het beroep van advocaat moet worden gezien als één van de pijlers waarop een goed functionerende advocatuur steunt. De tuchtraad betoogde de inbreuken met de zwaarste tuchtstraf: de advocaat werd bij verstek weggelaten van de lijst van de stagiairs²²².

4.26. Aanvragen van pro-Deopunten en betalingen in BJB-zaken

86. Een advocaat had in een echtscheidingsprocedure een pro-Deoaanstelling bekomen voor de eigenlijke echtscheidingsprocedure, doch een eerdere pro-Deoaanvraag voor een procedure dringende en voorlopige maatregelen werd door het Bureau voor Juridische Bijstand (BJB) afgewezen. Bij de behandeling van het dossier heeft de advocaat zowel pro-Deopunten bij het BJB gevraagd voor de procedure dringende en voorlopige maatregelen als een staat van kosten en ereloon bezorgd aan de cliënt. Met andere woorden werd voor dezelfde procedure een dubbele vergoeding gevraagd enerzijds van de staat en anderzijds van de cliënt. De staat van kosten en ereloon werd op dezelfde datum opgesteld als het indienen van de aanvraag voor punten bij het BJB²²³.

“Het vragen van kosten en ereloon in zaken waarin men aangesteld is in het kader van de tweedelijnsbijstand, waarbij men dan nog verslagen heeft ingediend in het kader van die tweedelijnsbijstand, is in strijd met de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid, kiesheid en de behoorlijke uitoefening van het beroep van advocaat.”²²⁴

“Onderhoudsgelden inhouden als vergoeding voor onkosten en ereloon, zonder schriftelijk akkoord van de cliënt, is in strijd met artikel 4 van het reglement van 11 december 2002 inzake de verhandeling van gelden van cliënten of derden. Het is des te meer bezwarend, nu het om onderhoudsgelden gaat die worden ingehouden en nu de cliënt slechts een leefloon geniet. Bovendien is het vragen van erelonen en kosten aan een cliënt, voor wie men optreedt in het kader van de tweedelijnsbijstand, een inbreuk op de regels van waardigheid, rechtschapenheid, kiesheid en behoorlijke uitoefening van het beroep. De inhouding van de gelden – zelfs al mocht de cliënt zich stilzwijgend er zich niet tegen hebben verzet, is bovendien in strijd met art. 508/509 §2 Ger. W. dat bepaalt dat een advocaat die optreedt in het kader van de tweedelijnsbijstand, zich in geen geval rechtstreeks mag wenden tot de rechthebbende met het oog op de betaling van de honoraria en kosten, tenzij het bureau voor juridische bijstand hem in spoedeisende gevallen toestemming verleent om voorschotten te innen.”²²⁵

222 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 8 mei 2012, TAA12/022.

223 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 31 mei 2012, TAA12/030.

224 Tuchtraad voor advocaten Brussel 7 december 2010, TAB10/016, *Ad Rem* 2011, nr. 2, 44.

225 Tuchtraad voor advocaten Brussel 7 september 2010, TAB10/011.

4.27. Valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken

87. De advocaat die achteraf zelf een stuk dateert en ondertekent, begaat een valsheid in geschrifte. Het gebruik van dergelijk stuk is evenmin geoorloofd. De tuchtraad benadrukt dat deze misdrijven worden omschreven en gesanctioneerd in de artikelen 193, 196 en 197 van het Strafwetboek. Het zijn ernstige inbreuken die des te ernstiger zijn nu zij door een advocaat worden gepleegd. De advocaat heeft immers een publieke opdracht in de rechtsbedeling. Dit houdt onder meer in dat de advocaat zich dient te schikken naar de wetten van het land en zich hierbij bewust moet zijn van zijn specifieke positie. Het gegeven dat de genoemde valsheid en het gebruik van het valse stuk werden gepleegd in de uitoefening van zijn beroep en deel uitmaken van het dossierbeheer is een verzwarende omstandigheid. Het schendt immers het vertrouwen van de rechterlijke macht en instanties waar de advocaat zijn cliënt vertegenwoordigt of bijstaat. Dit vertrouwen is fundamenteel voor een goed functioneren van de rechtstaat en de advocatuur. Door deze handelswijze heeft de advocaat een inbreuk gepleegd op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid zoals bedoeld in artikel 456 Ger. W.²²⁶.

Het aanpassen en manipuleren van een vroeger cassatieadvies om dit als cassatieadvies te gebruiken in een ander dossier waarin hij de raadsman is, is een zeer ernstig feit waardoor de meest elementaire vorm van rechtschapenheid schaamteloos met de voeten wordt getreden²²⁷.

Een advocaat die arresten en briefwisseling vervalst en op herhaaldelijke wijze gelden van derden op substantiële wijze naar haar eigen rekening overdraagt, kan onmogelijk nog langer het beroep van advocaat uitoefenen, nu deze iedere geloofwaardigheid en vertrouwen bij de rechterlijke overheid, de balie en het publiek heeft verloren²²⁸.

4.28. Het uiten van bedreigingen

88. Het trachten om met bedreigingen een burger tot bepaalde handelingen of onthoudingen aan te zetten is in een rechtstaat onaanvaardbaar. Dit geldt zeker voor een advocaat die vertrouwd is met de juridische principes en de werking van het rechtssysteem.

De tuchtraad sanctioneerde de advocaat niettegenstaande de feiten zich afspeelden in de privésfeer. De tuchtraad stelde vast dat de advocaat blijkbaar om de ernst van zijn bedreigingen te beklemtonen niet alleen refereerde naar zijn beroep als advocaat, maar ook verwees naar beweerde vriendschapsrelaties die hij heeft of zou hebben met de officier van justitie en de maffia²²⁹.

226 Tuchtraad voor advocaten Brussel 27 mei 2008, TAB08/005, *Ad Rem* 2008, nr. 4, 55.

227 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 31 mei 2012, TAA12/028.

228 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 30 augustus 2012, TAA12/042.

229 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 januari 2012, TAG12/001.

Hoofdstuk 5 – De sancties

89. De sancties die door de tuchtraden kunnen worden opgelegd zijn – van licht naar zwaar – de volgende²³⁰:

- waarschuwing
- berisping
- schorsing van maximum 1 jaar
- schrapping van het tableau, van de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van de stagiairs.

De artikelen 39 en 40 van de witwaspreventiewet van 11 januari 1993 maken het ook mogelijk voor de controle- of toezichthoudende overheid of tuchtverheid om:

- 1) volgens de regels die zij bepaalt, de beslissingen en maatregelen die zij neemt, openbaar te maken;
- 2) een administratieve geldboete op te leggen (niet minder dan 250,00 EUR en niet meer dan 1.250.000,00 EUR) na de betrokkene in zijn verweer te hebben gehoord of minstens behoorlijk te hebben opgeroepen.
De geldboete wordt geïnd in het voordeel van de Schatkist, door de Administratie van de B.T.W., registratie en domeinen.

Het moet worden benadrukt dat de “vaderlijke vermaning” opgelegd door de stafhouder niet als sanctie door de wetgever werd opgenomen²³¹.

90. In tegenstelling tot het strafrecht bestaat er geen systeem waarbij bepaalde tuchtrechtelijke inbreuken worden gekoppeld aan een bepaalde tuchtsanctie. De sanctie mag evenwel niet kennelijk onevenredig zijn met de vastgestelde tuchtinbreuk.

5.1. Schorsing

91. De tuchtraad kan bij een gemotiveerde beslissing een advocaat schorsen voor een termijn van ten hoogste één jaar²³².

AVOCATS.be (vroeger: OBF) heeft een afzonderlijk reglement met betrekking tot de geschorste advocaat²³³. De OVB heeft dit niet.

Dit neemt niet weg dat het tijdens de periode van schorsing de geschorste advocaat niet

230 Art. 460 Ger. W.

231 Tuchtraad voor advocaten Gent 11 juni 2008, TAG08/010, *Ad Rem* 2008, nr. 4, 59.

232 Art. 460 Ger. W.

233 Code de déontologie de l’avocat, BS 17 januari 2013.

toegestaan is beroepswerkzaamheden uit te oefenen²³⁴.

Dit houdt in dat het de geschorste advocaat verboden is:

- a) zich als advocaat te belasten met welke zaak dan ook;
- b) schriftelijk, noch mondeling tussen te komen of te pleiten voor elke rechtbank, commissie, scheidsrechtelijk college, enz.;
- c) schriftelijk, noch mondeling adviezen te geven;
- d) cliënten te ontvangen en consultaties te houden;
- e) zich in verbinding te stellen door briefwisseling met confraters, cliënten, de rechtbanken, griffies, scheidsrechters, ambtenaren, kortom om het even wie die de geschorste advocaat in de hoedanigheid van advocaat zou aanschrijven;
- f) de lokalen aan de balie voorbehouden te betreden, tenzij uitdrukkelijk toegelaten door de stafhouder;
- g) de toga te dragen;
- h) cliënten op te zoeken in gevangenissen, in gesloten centra, bedrijven of waar dan ook.

De geschorste advocaat dient tevens de naam van een confrater door te geven die tijdens de periode van schorsing de belangen van de cliënten zal vrijwaren en de derdenrekening zal beheren. Deze confrater zal hiertoe een volmacht moeten krijgen (met een kopie voor de stafhouder). Tijdens de schorsingsduur mag de advocaat zich met deze confrater in verbinding stellen doch uitsluitend in het belang van de cliënten. De advocaat mag tijdens de schorsingsperiode geen aandeel in het ereloon vragen of ontvangen. Dit verbod geldt ook uitdrukkelijk voor de zaken die tijdens de duur van de schorsing werden voortgezet door een andere advocaat. Het is dus niet toegelaten enig recht op ereloon te laten gelden voor beroepswerkzaamheden als advocaat tijdens de schorsingsperiode.

De advocaat blijft tijdens de schorsing wel lid van de Orde van advocaten en dient zich dus te houden aan de deontologische regels. Hij is de baliebijdrage integraal verschuldigd en dient onder meer te blijven voldoen aan de verplichtingen van de permanente vorming²³⁵.

5.2. Schrapping

92. Iedere advocaat die voor een tweede maal geschorst wordt, kan krachtens dezelfde beslissing geschrapt worden van het tableau, van de lijst van de advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van de stagiairs (art. 462, tweede lid Ger. W.)²³⁶.

234 Art. 471 Ger. W.

235 Commissie deontologie 6 september 2012 en 8 november 2012.

236 Tuchtraad voor advocaten Gent 14 november 2007, TAG07/011 (verstek), bevestigd op 11 juni 2008, TAG08/007, *Ad Rem* 2009, nr. 1, 66 (verzet), bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten op 27 oktober 2008, TB08/002 (verstek) en nogmaals bevestigd op 12 januari 2009, TB09/001 (verzet); tuchtraad voor advocaten Gent 18 juni 2008, TAG08/011, bevestigd door de tuchtraad van beroep op 12 januari 2009, TB09/002 (verstek) en nogmaals op 23 april 2009, TB09/003 (verzet) (Cassatieberoep werd verworpen op 5 november 2009); tuchtraad voor advocaten Gent 23 juni 2010, TAG10/003, *Ad Rem* 2010, nr. 5, 77.

De tuchtraden aarzelen niet om deze zware sancties uit te spreken²³⁷.

Het is derhalve denkbaar dat de feiten die een eerste keer aanleiding gaven tot een schorsing van bijvoorbeeld een week, een tweede keer de schrapping tot gevolg kunnen hebben na een tweede schorsing van bijvoorbeeld een week. De sanctie kan onmiddellijk samen met de tweede schorsing in dezelfde beslissing worden uitgesproken.

Uiteraard is het eveneens mogelijk dat aan een advocaat een schrapping wordt opgelegd zonder dat deze eerder reeds een schorsing heeft opgelopen. Als de feiten ernstig genoeg zijn om er onmiddellijk de sanctie van schrapping aan te koppelen, zullen de tuchtraden niet aarzelen dit te doen²³⁸.

5.3. Mogelijke bijkomende sancties gekoppeld aan de basissancties

93. Bijkomende sancties zijn mogelijk in welbepaalde gevallen:

- a) Ontzetting uit het recht te kiezen of verkozen te worden (bij berisping of schorsing)

Bij een berisping of bij een schorsing kan de tuchtraad bovendien het verbod opleggen om gedurende een bepaalde termijn (maximum drie jaar bij een berisping, maximum 5 jaar bij een schorsing) deel te nemen aan de verkiezingen van de stafhouder en de raad van de Orde of zelf verkozen te worden tot stafhouder of tot lid van de raad van de Orde, noch tot lid van de algemene vergadering of het bestuur van de Orde van Vlaamse Balies.

Bij een waarschuwing kan deze bijkomende sanctie dus niet worden opgelegd.

- b) Bekendmaking van de beslissing (bij een schorsing of schrapping)

In geval de tuchtraad een schorsing of een schrapping uitspreekt, kan zij bovendien – mits afzonderlijke motivering – beslissen om deze schorsing of schrapping bekend te maken, elders dan de automatische bekendmaking in het register van schorsingen en schrappingen bedoeld in artikel 461 Ger. W. en de autonome bekendmaking door toedoen van de OVB of AVOCATS.be.

De tuchtraad dient bij dit alles rekening te houden met het recht op eerbiediging van het privéleven, zoals gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet, waaruit volgt dat een redelijk verband van evenredigheid moet bestaan tussen de gevolgen van de publicatie voor de betrokken persoon en de belangen van de gemeenschap²³⁹.

237 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 22 juni 2007, TAA07/001, (verstek), *Ad Rem* 2007, nr. 5, 29, bevestigd door tuchtraad voor advocaten Antwerpen 5 juni 2008, TAA08/003 (verstek); Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 12 januari 2009, TB09/002 (verstek), bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 23 april 2009, TB09/003 (verzet) (Cassatieberoep werd verworpen op 5 november 2009).

238 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 30 augustus 2012, TAA12/042; tuchtraad voor advocaten Brussel 16 juni 2009, TAB09/004; tuchtraad voor advocaten Gent 11 februari 2009, TAG09/001, bevestigd door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 29 juni 2009, TB09/007.

239 De auteurs verwijzen naar een artikel verschenen in het Advocatenblad van 27 september 2012: "Geschorste en geschrapte advocaten. Digitaal aan de schandpaal".

- c) Betaling van de kosten

De tuchtraad kan de reële kosten die voor het onderzoek en voor het onderzoek ter terechtzitting worden gemaakt ten laste leggen van de betrokken advocaat. Een gedetailleerde begroting van deze kosten is aangewezen en de tuchtraad dient te vermelden aan wie de kosten moeten worden betaald. Dit zullen de instanties zijn die de bewuste kosten hebben voorgeschoten (de Orde van advocaten of de Orde van Vlaamse Balies). De kosten moeten niet worden gevorderd²⁴⁰. De tuchtraden van Brussel, Gent en de tuchtraad van beroep veroordeelden reeds advocaten tot de kosten²⁴¹.

5.4. Modaliteiten en voorwaarden gekoppeld aan de basissancties

94. De tuchtraad kan de uitspraak van de veroordeling opschorten of de uitvoering van de tuchtsanctie uitstellen, al dan niet gekoppeld aan bijzondere voorwaarden die de tuchtraad bepaalt²⁴².

Tevens kan de tuchtraad beslissen een uitspraak uitvoerbaar te verklaren bij voorraad. De beslissingen van de stafhouder (bijvoorbeeld paleisverbod) of van de raad van de Orde (bijvoorbeeld verlenging paleisverbod) zijn automatisch uitvoerbaar bij voorraad²⁴³.

- a) Opschorting en uitstel

Bij niet naleving van de bijzondere voorwaarden roept de voorzitter van de tuchtraad ambtshalve of op verzoek van de stafhouder, de advocaat op om op de zitting van de tuchtraad te verschijnen met het oog op het horen uitspreken van een tuchtstraf (na opschorting) of het horen herroepen van het uitstel (na uitstel).

"... teneinde te vermijden dat de werking van het kantoor van de advocaat verder in het gedrang komt, acht de tuchtraad het passend om de sanctie van de schorsing van drie maanden, bij toepassing van art. 460, voorlaatste lid Ger. W. voor het grootste gedeelte (gedeelte dat de 15 kalenderdagen overschrijdt) uit te stellen voor een termijn van drie jaar. De tuchtraad is van oordeel dat aan deze gunst van het uitstel twee bijzondere

240 Cass. 9 juni 2011, AR D.10.0008.F.

241 Tuchtraad voor advocaten Brussel 3 juni 2008, TAB08/007 (verzet), bevestigd bij verstek door de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten op 27 oktober 2008, TB08/002, *Ad Rem* 2009, nr. 1, 66; tuchtraad voor advocaten Gent 11 januari 2012, TAG12/002, bevestigd door Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 24 mei 2012, TB12/004 (hoger beroep stafhouder ongegrond); tuchtraad voor advocaten Gent 14 maart 2012, TAG12/005; Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten, 5 juli 2012, TB12/008.

242 Tuchtraad voor advocaten Brussel 16 juni 2008, TAB08/009; tuchtraad voor advocaten Brussel 7 september 2010, TAB10/009; tuchtraad voor advocaten Brussel 9 oktober 2012, TAB12/001; tuchtraad voor advocaten Gent 16 maart 2011, TAG11/006.

243 Art. 473 Ger. W.

voorwaarden moeten worden gekoppeld...²⁴⁴”.

De tuchtraad van beroep bevestigde een bestreden beslissing van de tuchtraad van Brussel waarbij een advocaat, behoudens tot verwijzing in de kosten van het onderzoek, werd veroordeeld tot een sanctie van twee maanden schorsing met uitstel voor een periode van twee jaar onder de uitdrukkelijke voorwaarde geen nieuwe soortgelijke feiten te plegen binnen de periode van twee jaar die aanleiding gaven tot de tuchtsanctie²⁴⁵.

De tuchtraad was ook bereid om een opschorting van de uitspraak toe te staan maar alleen onder de bepaalde bijzondere voorwaarden²⁴⁶.

Een tuchtraad stelde vast dat de herroeping van tuchtbeslissing niet verantwoord was gelet op de zeer ernstige inspanningen die geleverd waren door de advocaat om orde op zaken te stellen²⁴⁷.

b) Uitvoerbaarheid bij voorraad

De tuchtraad of de tuchtraad van beroep kan beslissen om een sententie uitvoerbaar te verklaren bij voorraad²⁴⁸. Zo besliste de tuchtraad om de schrapping van een advocaat uitvoerbaar te verklaren niettegenstaande elk aangewend rechtsmiddel, gelet op de schrijnende toestand van het kantoor.²⁴⁹

5.5. Begin van de sanctie

95. Geoordeeld werd dat een advocaat werd gehinderd bij zijn activiteiten als advocaat doordat het parket-generaal de bevoegde gerechtsinstanties te vroeg in kennis had gesteld van de bij

244 Tuchtraad voor advocaten Gent 13 juli 2011, TAG11/010: volgende bijzondere voorwaarden werden opgelegd: “1. Zich voor de verrichtingen op zijn derdenrekening voor een periode van twee jaar volgend op het kracht van gewijsde krijgen van deze beslissing laten bijstaan voor het uitvoeren van verrichtingen op zijn derdenrekening door een door de stafhouder, in overleg met de advocaat, aangeduide advocaat. 2. Voor een periode van twee jaar volgend op het kracht van gewijsde krijgen van deze beslissing om zes maanden en voor het eerst... aan de stafhouder het laatste rekeninguittreksel van zijn derdenrekening overmaken met integrale verantwoording van de bedragen die nog niet naar derden werden doorgestort. Deze voorwaarden zijn van aard om een garantie te bieden dat de problematiek in het bijzonder deze van derdengelden zich niet opnieuw manifesteert. Door de gunst van het uitstel wordt aan de advocaat een allerlaatste kans geboden om zich te conformeren aan de tussen advocaten geldende deontologische regels.”

245 Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 17 maart 2011, TB11/004.

246 Tuchtraad voor advocaten Brussel 9 oktober 2012, TAB12/001: wanneer de advocaat zijn wederopname op het tableau van de Orde van Advocaten zou vragen diende hij:

“- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder het bewijs te leveren dat hij beschikt over een kantoor dat beantwoordt aan alle materiële en technische normen om de behoorlijke beroepsuitoefening te waarborgen;
- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder het bewijs te leveren dat alle achterstallige baliebijdragen zijn betaald;

- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder een bewijs te leveren dat hij geen veroordelingen heeft opgenomen die de waardigheid van het beroep in het gedrang zou kunnen brengen;
- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder een medisch attest voorleggen waaruit uitdrukkelijk wordt bevestigd dat, rekening houdend met de nu bestaande problematiek en zich in de klinische en psychische toestand bevindt die het toelaat om op een behoorlijke en waardige manier het beroep als advocaat uit te oefenen met vrijwaring van de belangen van de rechtzoekenden;

- binnen het jaar na de wederopname aan zijn stafhouder het bewijs te leveren dat hij driemaal het aantal punten permanente vorming heeft behaald van hetgeen jaarlijks wordt opgelegd door de Orde van Vlaamse Balies en/of de eigen balie”.

247 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 31 mei 2012, TAA12/031.

248 Tenzij de beslissing anders luidt heeft de voorziening in cassatie schorsende werking (art. 468, §3 Ger. W.).

249 Tuchtraad voor advocaten Brussel 4 januari 2011, TAB11/001 (verstek), bevestigd op 15 februari 2011, TAB11/002 (verzet).

verstek opgelopen schorsing. De tuchtraad heeft in verzet de sanctie omgezet in een berisping²⁵⁰.

5.6. Gevolgen van schrapping en schorsing voor EU-advocaten

96. Advocaten die onder de EU-dienstenrichtlijn vallen en die, bij hun uitoefening van hun werkzaamheden in een gerechtelijk arrondissement, de tuchtregele niet in acht nemen, kunnen een verbod worden opgelegd om de partijen bij te staan en te pleiten voor de gerechten waarvan de zetel aldaar gevestigd is. Dit verbod dat niet langer dan drie jaar mag duren, wordt uitgesproken nadat de advocaat wordt opgeroepen. Verzet en beroep tegen de beslissing zijn mogelijk. De schrapping wordt vervangen door het verbod in België de beroepsactiviteiten van advocaat uit te oefenen²⁵¹.

97. Het tijdelijk of het definitieve verbod om het beroep van advocaat in de lidstaat van herkomst uit te oefenen – opgelegd aan EU-advocaten die zich in België hebben gevestigd – heeft van rechtswege het tijdelijke of het definitieve verbod tot gevolg om het beroep in België uit te oefenen²⁵².

5.7. Eerherstel

98. De tuchtraad oordeelt dat, gelet op het gebrek aan tegenindicatie, eerherstel wordt toegestaan. De wet van 21 juni 2006, die de tuchtprocedure voor advocaten vernieuwde, is ook van toepassing op schorsingen, opgelegd vóór de inwerkingtreding van deze wet²⁵³.

Artikel 472 § 2 Ger. W. bepaalt dat een geschorste advocaat na een termijn van zes jaar te rekenen van de uitspraak eerherstel kan vragen aan de tuchtraad of aan de tuchtraad van beroep die de schorsing heeft uitgesproken. De weigering tot eerherstel moet met redenen worden omkleed. De beslissing is niet vatbaar voor hoger beroep. De aanvraag tot eerherstel kan om de zes jaar opnieuw worden ingediend.

In een concrete zaak werd een advocaat geschorst zowel door een beslissing van de tuchtraad van beroep van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep (vóór de inwerkingtreding van de wet van 21 juni 2006), als door een beslissing van de raad van de Orde van advocaten (eveneens daterend van vóór 21 juni 2006).

De betrokken advocaat verzocht bij de tuchtraad van beroep om eerherstel voor deze beide schorsingen op basis van artikel 472, §2 Ger. W. De tuchtraad van beroep voor advocaten oordeelde – overeenkomstig voormeld artikel – uitsluitend bevoegd te zijn om te oordelen over het eerherstel dat betrekking heeft op de beslissing van de tuchtraad van beroep van de balies van het rechtsgebied van het hof van beroep van de advocaat. De tuchtraad van beroep voor

250 Tuchtraad voor advocaten Gent 10 september 2008, TAG08/013.

251 Art. 477quater Ger. W.

252 Art. 477septies laatste al. Ger. W.

253 Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 17 maart 2011, TAA11/011.

advocaten is echter niet bevoegd om te oordelen over het eerherstel dat betrekking heeft op de schorsing die werd uitgesproken door de raad van de Orde²⁵⁴.

5.8. Uitwissing van de lichtere straffen

99. De lichtere tuchtstraffen worden van rechtswege uitgewist na een periode van zes jaar te rekenen van de uitspraak²⁵⁵. De wetgever heeft evenwel niet aangegeven welke deze lichtere straffen zijn, doch logischerwijze betreft het de sancties van waarschuwing en berisping nu met betrekking tot de sanctie van schorsing expliciet om eerherstel moet worden verzocht.

5.9. Bewarende maatregelen

100. Wanneer het te vrezen is dat de beroepswerkzaamheid van een advocaat nadeel kan toebrengen aan derden of aan de eer van de Orde wegens de aan een advocaat ten laste gelegde feiten, kan de stafhouder de bewarende maatregelen nemen die de voorzichtigheid eist en met name aan de advocaat verbieden het gerechtsgebouw te betreden gedurende ten hoogste drie maanden. Deze termijn kan op verzoek van de stafhouder worden verlengd bij een met redenen omklede beslissing van de raad van de Orde, nadat de advocaat werd verhoord.

Dergelijke bewarende maatregelen van de stafhouder zijn niet vatbaar voor hoger beroep, behalve het zogenaamde 'paleisverbod' (en de verlenging van een paleisverbod). Hiertegen is wel hoger beroep mogelijk bij de tuchtraad van beroep²⁵⁶.

De stafhouder had overeenkomstig artikel 473 Ger. W. een paleisverbod opgelegd aan een advocaat. De tuchtraad van beroep voor advocaten bevestigde de beslissing van de stafhouder en oordeelde dat het opgelegde paleisverbod van drie maanden naar recht verantwoord was en in evenredigheid stond tot het door de wetgever beoogde doel voor deze bewarende maatregel²⁵⁷.

5.10. Tuchtprocedure versus andere procedures

101. Omdat de tuchtprocedure geen verband houdt met enige andere procedure mag in een strafrechtelijke, burgerrechtelijke of administratieve procedure geen melding worden gemaakt van een tuchtprocedure, noch van elementen daarvan. De bevoegdheid van de stafhouder om een tuchtrechtelijk onderzoek te voeren, staat los van de strafklacht die al dan niet tegen de advocaat zou worden ingediend²⁵⁸.

254. Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten 30 november 2011, TB11/015.

255. Art. 472, §3 Ger. W.

256. Art. 473 Ger. W.

257. Tuchtraad voor advocaten Antwerpen 1 maart 2012, TB12/001.

258. Art. 477 Ger. W. en tuchtraad voor advocaten Gent 8 oktober 2008, TAG08/014.

Deel II - Enkele interessante cijfers

II.1. Aantal uitspraken

Hieronder volgt een overzicht van het aantal uitspraken per jaar van de tuchtraden van eerste aanleg en van de tuchtraad van beroep.

	tuchtraden 1 ^e aanleg (Antwerpen – Brussel – Gent)	tuchtraad van beroep
2012	64	16
2011	65	16
2010	29	14
2009	17	9

II.2. Opgelegde sancties

Voor de jaren 2011 en 2012 wordt hierna een schematisch overzicht gegeven van de sancties zoals opgelegd door de tuchtraden van eerste aanleg. Vanzelfsprekend worden niet enkel sancties opgelegd, doch worden tevens vrijspraken uitgesproken, alsook verjaring, eerherstel enz.

Bovendien is enige toelichting bij deze cijfers wellicht nuttig gezien meer dan één 'sanctie' kan voorkomen in eenzelfde uitspraak. Het gebeurt meermaals dat een advocaat voor meerdere tenlasteleggingen voor de tuchtraad dient te verschijnen en dat enkele van de tenlasteleggingen leiden tot een vrijspraak, terwijl andere tenlasteleggingen bijvoorbeeld verjaard zijn en/of een schorsing of andere sanctie tot gevolg hebben (= 'gedeeltelijke vrijspraak' versus volledige vrijspraak).

De cijfers van 2011 en 2012:

Tuchtraden eerste aanleg (Antwerpen – Brussel – Gent)	2012	2011
Verjaring volledig	0	2
Verjaring gedeeltelijk	1	2
Vrijspraak volledig	2	9
Vrijspraak gedeeltelijk	8	8
Opschorting	6	7
Waarschuwing	12	9
Berisping	4	3
Schorsing < 1 maand	9	8
Schorsing ≥ 1 maand	13	11
Gedeeltelijk/volledig met uitstel	12	14
Bijzondere voorwaarden	3	4
Schrapping	12	6
Onbevoegdheid tuchtraad/vordering niet toelaatbaar	3	3
Voortzetting / heropening debatten	4	5
Veroordeling tot de kosten	9	6
Eerherstel: toegestaan	1	2
Eerherstel: geweigerd	0	0

II.3. De tuchtinbreuken becijferd (2011-2012)

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de soorten inbreuken en het aantal keer dat een welbepaalde tuchtinbreuk voorkwam in de uitspraken van de tuchtraden van eerste aanleg in 2011 en 2012 samen.

Briefwisseling (niet tijdig beantw. stafh. / confr.)	45
Derdengelden	23
Nalatigheid bij behandeling dossier/niet inlichten stafhouder-cliënt-rechtsbijstandsverz	20
Niet betalen baliebijdragen	17
Niet ingaan op uitnodiging van de stafhouder	16
Negeren van injunctie van de stafhouder / geen gevolg geven aan injuncties van de stafh.	16
Opvolging (niet tijdig overmaken dossier, ...)	16
Schending OVB-reglement permanente vorming	16
Niet betalen andere schulden	15
Inbreuk OVB-reglement confraterniteit	7
Strafrechtelijke veroordeling / inbreuken verkeerswetgeving	5
Niet opstellen duidelijke staat van kosten en ereloon / kennelijk overdreven ereloon	5
OVB-reglement advocaat en media	4
Tegenstrijdige belangen	4
Vertrouwelijkheid briefwisseling	3
Rechtstreeks contact met tegenpartij ondanks (kennis van) raadsman	3
Inbreuk OVB-reglement stage	3
Cumulatie BJB-punten en ereloon	3
Inbreuk OVB-reglement mandaat niet rechtstreeks van cliënt	3
Laten verstrijken termijn	2
Schending beroepsgeheim	2
Samenwerking met niet-advocaten	2
Absolute disfunctie als advocaat	2
Optreden voor eigen belangen zonder raadsman	2
Honorarium in natura (sluikwerk)/ontduiken fiscus	2
Inbreuk OVB-reglement samenwerkingsverbanden	1
Verder werken tijdens schorsing	1
Herroeping schorsing met uitstel/onder voorwaarden	1
Deontologie van de advocaat-curator	1
Afwerving cliënteel	1
Vernietigen/wegmaken van documenten/dossiers voor verstrijken bewaringstermijn	1
Overige	21

Deel III - Selectie van tuchtrechtspraak (2011-2012)

Hieronder wordt een selectie van de beslissingen van de Nederlandstalige tuchtraden weergegeven van de jaren 2011 en 2012.

Aangezien de publicatie van de integrale uitspraken deze cahier te omvangrijk zou maken, diende de afweging te worden gemaakt: 'veel uitspraken samengevat' versus 'slechts enkele uitspraken integraal'.

Nu veel uitspraken een beter beeld geven van de concrete tuchtrechtspraak dan slechts enkele beslissingen, werd geopteerd om er meer op te nemen, zij het dan enkel de trefwoorden en een samenvatting van de uitspraak.

III.1. Rechtspraak tuchtraad Antwerpen - 2012

TAA12/004 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 1^e kamer - 31/01/2012 (Ad Rem 2012, nr. 2, 34)

Inbreuk artikelen 1, 2 en 9 OVB-reglement confraterniteit – verstek in kort geding ondanks kennis van tussenkomst confrater – zelfde vordering in kort geding als in bodemprocedure – belang van cliënt versus principes van confraterniteit – procedurele versus deontologische tekortkoming – onderzoek tuchtraad 'in rem' – blanco tuchtverleden – opschorting van de uitspraak van de veroordeling

Een advocaat die op de hoogte is van de tussenkomst van een confrater dient, in plaats van onmiddellijk verstek te nemen, eerst te pogen om zijn confrater te bereiken en naar de zitting te laten komen.

Het onderzoek van de tuchtraad geschiedt 'in rem': de tuchtraad is niet gebonden door de letterlijke bewoordingen van de tenlastelegging.

TAA12/007 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 1^e kamer – 31/01/2012

Samenwerking met een andere advocaat in een invorderingsdossier – inbreuk reglement van 14 maart 2007 betreffende het mandaat dat de advocaat niet rechtstreeks van zijn cliënt ontvangt – inbreuk reglement van 11 december 2002 inzake de verhandeling van gelden van cliënten of derden – laattijdig overmaken van derdengelden – inhouden van gedeelte van de derdengelden als ereloon – overmaken van derdengelden in verkeerd dossier – veroordeling door de rechtbank van eerste aanleg tot terugbetaling van de derdengelden in het juiste dossier – geldig mandaat – tuchtverleden – schorsing vier maanden

De advocaat had een geldig mandaat om de aanmaning tot betaling te versturen en mocht erop vertrouwen dat zijn correspondent/confrater opdracht had van de cliënt om tot invordering van

de openstaande schuldvordering over te gaan. Er was geen reden om een rechtstreekse instructie van de cliënt/opdrachtgever te vragen. Deze tenlastelegging is niet bewezen.

Het is onbegrijpelijk dat een advocaat gedurende bijna vier maanden niet merkt dat een bedrag van 50.000 euro op zijn derdenrekening was gestort. Dit duidt op een ernstig gebrek aan diligentie om gedurende vier maanden geen nazicht te doen of de betalingen zijn binnengekomen op de derdenrekening.

Het feit dat de tegenpartij de betaling verricht met vermelding van een foutief dossiernummer neemt niet weg dat het even onbegrijpelijk is dat de advocaat deze vergissing niet vaststelt, enerzijds op basis van de identiteit van de betaler van de 50.000 euro en anderzijds op basis van het feit dat die tegenpartij per brief officieel had aangekondigd dat zij 50.000 euro ging betalen op de derdenrekening van de advocaat. Ondanks deze formele aankondiging van dit bedrag en ondanks het feit dat in dat dossier al meer dan vier maanden geen enkele beweging was doet de advocaat geen grondig nazicht aangaande het ontvangen bedrag van 50.000 euro en is hij onmiddellijk overgegaan tot verrekening in een ander dossier waarbij hij een som van 30% (15.000 euro) als provisie inhoudt.

Het feit dat de advocaat dit bedrag in het juiste dossier niet onmiddellijk kan recupereren en doorbetalen is logisch doch er is geen enkele rechtvaardiging om de gelden in zijn bezit te houden. Het bedrag van 15.000 euro dat hij ingehouden had als ereloon heeft hij immers ook nog gedurende negen maanden in zijn bezit gehouden.

Dergelijke handelswijze van een advocaat tast het vertrouwen aan dat cliënten geven aan de advocatuur en dat inhoudt dat een advocaat gelden van en voor derden ontvangt en vervolgens correct en stipt doorbetaalt aan de bestemming.

Mede gelet op het tuchtverleden van de advocaat en de ernst van deze feiten acht de tuchtraad een sanctie van vier maanden schorsing als gepast.

=> Tegen deze beslissing werd hoger beroep ingesteld: bij beslissing van 5/7/2012 werd het beroep deels gegrond verklaard. Er werd een gedeeltelijke vrijspraak uitgesproken doch ook een schorsing van twee maanden waarvan één maand voorwaardelijk gedurende drie jaar

=> Zie hierna onder III.7.

TAA12/008 - beslissing tuchtraad Antwerpen – 3e kamer - 14/02/2012

Diverse inbreuken op en veroordelingen met betrekking tot verkeerswetgeving – niet betalen van geldelijke veroordelingen, boetes en kosten – diverse veroordelingen bij verstek – niet beantwoorden van briefwisseling van de stafhouder en geen gevolg geven aan aanmaningen van de stafhouder – beslag – niet doorstorten van derdengelden – volledige vermenging van eigen gelden en derdengelden – blokkering van privérekeningen en beroepsrekeningen wegens niet aangezuiverde debetstanden – niet betalen van diverse kostenstaten van gerechtsdeurwaarders – optreden in rechte

in persoon, zonder advocaat, voor zijn eigen belangen – aanwenden van derdengelden voor de betaling van privékosten – vernietigen of wegmaken van dossiers en/of boekhoudkundige fiches en bescheiden voor het verstrijken van de wettelijke termijn voor de bewaring ervan – niet betalen baliebijdragen – recidive – schrapping – verstek

Het geheel van de talrijke bewezen inbreuken getuigt van een systematisch gebrek aan het naleven van de meest essentiële regels voor de uitoefening van het beroep van advocaat. Een advocaat moet aan derden die hem consulteren de garantie kunnen bieden dat hun belangen correct worden behandeld en dat er meer bepaald correct met hun financiële middelen wordt omgegaan, zonder gevaar voor vermenging of afwending.

Het vertrouwen van de cliënt en meer algemeen van het publiek, in het beroep van advocaat is één van de meest essentiële vereisten voor de uitoefening ervan. Deze noodzakelijke garantie voor de cliënt is in hoofde van de advocaat in casu niet meer aanwezig.

Daarenboven is de ernstige schuldenlast van de advocaat niet enkel een gevaar voor de financiële middelen die hij in zijn bezit zou krijgen van cliënten. Zijn gedragingen en de houding in zijn persoonlijke zaken zijn zozeer in strijd met wat in het licht van de eisen van het beroep van en behoorlijk advocaat mag worden verwacht, dat zij een advocaat ook buiten de uitoefening van zijn beroep niet betamen.

Tenslotte moet een advocaat gedogen dat toezicht wordt uitgeoefend door de bevoegde tuchtverheid en dient hij hieraan zijn loyale medewerking te verlenen. Dit is volstrekt noodzakelijk om aan het publiek, dat op de advocaat een beroep doet, de garantie te verlenen dat elk van de leden ervan het vertrouwen waard is. De advocaat in casu verleent echter geen enkele medewerking. Ook beantwoordt hij de brieven van zijn stafhouder niet. Wanneer de brieven wel worden beantwoord, bevat het antwoord foutieve informatie. Op geen enkele wijze heeft hij aan de stafhouder, noch aan de tuchtraad aangetoond dat hij zijn financiële toestand thans heeft geregulariseerd en dat een normale correcte beroepsuitoefening op diligente wijze thans gegarandeerd is.

In het verleden werd de advocaat reeds tuchtrechtelijk gesanctioneerd voor gelijkaardige inbreuken. De omvangrijke lijst van inbreuken, het systematische en volgehouden karakter ervan en het volstrekt gebrek aan schuldinzicht van de advocaat, kunnen enkel aanleiding geven tot de zwaarste tuchtsanctie. De tuchtraad is dan ook van oordeel dat als sanctie de schrapping moet worden opgelegd.

=> Tegen deze beslissing werd verzet aangetekend: bij beslissing van 12/06/2012 werd de beslissing bij verstek (schrapping) bevestigd.

TAA12/011 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 2^e kamer - 29/03/2012

Oproeping via baliepost - vertrouwelijkheid van briefwisseling – omschrijving van feiten – kwalificatie – uiting van kwade trouw - niet verschijnen op uitnodiging van de stafhouder – recht van verdediging - vrijspraak

De brief van de stafhouder tot oproeping tot een verhoor, die via de baliepost werd verstuurd aan de advocaat, heeft de advocaat niet (tijdig) bereikt waardoor de advocaat niet aanwezig was op het verhoor. Evenwel is er geen schending van de rechten van verdediging nu de advocaat alsnog op een latere datum werd verhoord voor de behandeling van het tuchtdossier. De tuchtraad oordeelt evenwel dat het aangewezen is om de advocaat bij aangetekende post op te roepen voor het laatste verhoor in plaats van per baliepost. In casu viel het laatste verhoor samen met het eerste.

De advocaat wordt ten laste gelegd een vertrouwelijke brief te hebben beantwoord in een officieel schrijven en naar deze brief te hebben verwezen in een procedure en hiervan te hebben gebruik gemaakt.

De tuchtraad oordeelt evenwel dat de betreffende brief geen vertrouwelijke brief is nu de brief uitsluitend de nauwkeurige omschrijving bevat van de precieze feiten.

Art. 2, eerste lid 3bis van het reglement van 6 juni 1970 van de Nationale Orde van Advocaten betreffende het overleggen van briefwisseling tussen advocaten, stelt uitdrukkelijk dat zulke hypothese een uitzondering uitmaakt op het principe van de vertrouwelijkheid van de briefwisseling. Dit artikel bepaalt dat deze uitzondering slechts geldt als het gaat om een “uitdrukkelijk niet vertrouwelijke brief”. Overwegend wordt aanvaard dat de vermelding “niet vertrouwelijk” geen formele voorwaarde is om de uitzondering toe te passen. Het gaat niet om de vermelding van de woorden “niet vertrouwelijk” maar wel om de kwalificatie. In de brief in casu gaat het om een mededeling van partij tot partij doch de brief bevat uitsluitend een nauwkeurige omschrijving van precieze feiten. De brief voldoet aan alle voorwaarden om de uitzondering op het vertrouwelijk karakter van de briefwisseling toe te passen. De advocaat heeft zich dus niet schuldig gemaakt aan het ten onrechte verwijzen naar een zogenaamde vertrouwelijke brief.

De advocaat wordt ten laste gelegd uiting te hebben gegeven van kwade trouw en bedrog door te wijzen op een materiële vergissing die er niet was of kon zijn. De tuchtraad oordeelt echter dat de advocaat zich niet schuldig maakte aan kwade trouw en/of bedrog. De tuchtraad stelt dat de al te opportunistische en niet waarheidsgetrouwe reactie van de advocaat aan de tegenstrever niet strookt met de realiteit, hetgeen laakbaar is. Desondanks echter heeft deze houding geen uitstaans met bedrog of kwade trouw in casu.

De tuchtraad spreekt de advocaat vrij van de ten laste gelegde feiten.

TAA12/014 - beslissing tuchtraad Antwerpen – 1^e kamer - 24/04/2012

Opvolging – niet meedelen van de opvolging aan de voorganger – niet in kennis stellen van de voorganger van het aangetekende hoger beroep – niet beantwoorden van briefwisseling van de voorganger – autonome bevoegdheid stafhouder - blanco tuchtverleden – opschorting van de uitspraak van de veroordeling voor één jaar

De stafhouder behoeft geen uitdrukkelijke klacht te hebben ontvangen om te kunnen overgaan tot tuchtvervolging. Hij beschikt hiervoor over een autonome bevoegdheid.

Conform art. 1 van het reglement inzake opvolging moet de opvolgende advocaat zijn voorganger onmiddellijk op de hoogte brengen van de opvolging. Dit belet hem niet om dadelijk de vertegenwoordiging en de bijstand van de cliënt te verzekeren.

De opvolger heeft zijn voorganger niet ingelicht over de opvolging en hij heeft hoger beroep ingesteld voor de cliënt zonder zijn voorganger hierover in te lichten. Het feit echter dat de voorganger afgeraden had aan de cliënt om hoger beroep in te stellen maakt het aannemelijk dat de cliënt advies vroeg aan een andere advocaat. Zowel de cliënt als de gevangenisdirecteur zouden ook hebben gezegd aan de advocaat dat de cliënt geen advocaat meer had. Bovendien is er onduidelijkheid over het feit wie de opdracht aan de opvolger heeft gegeven: de cliënt zelf of diens vriendin die het slachtoffer was van de slagen en verwondingen toegebracht door de cliënt. De tuchtraad heeft beslist het voordeel van de opschorting toe te kennen mede gelet op het blanco tuchtverleden van de advocaat.

TAA12/028 - beslissing tuchtraad Antwerpen – 2e kamer - 31/05/2012

Aanpassen en manipuleren van een vroeger cassatieadvies van een advocaat bij het Hof van Cassatie – schorsing van één jaar waarvan zes maanden met uitstel voor een termijn van drie jaar

Het aanpassen en manipuleren van een vroeger cassatieadvies om dit als cassatieadvies te gebruiken in een ander dossier waarin hij de raadsman is, is een zeer ernstig feit waardoor de meest elementaire vorm van rechtschapenheid schaamteloos met de voeten wordt getreden.

Zulk feit is in de uitoefening van het beroep van advocaat volstrekt verwerpelijk en moet uiterst streng worden betuigd.

De tuchtraad houdt er rekening mee dat de advocaat een blanco tuchtverleden heeft en dat de belangen van zijn cliënt niet geschaad zijn geweest hierdoor. De tuchtraad legt een schorsing op van één jaar waarvan zes maanden met uitstel voor een termijn van drie jaar.

TAA12/030 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 2e kamer - 31/05/2012

Cumulatie BJB-punten en ereloon – vragen van ereloon en indienen van punten bij het BJB voor dezelfde prestaties – blanco tuchtverleden – schorsing van 15 dagen met uitstel voor drie jaar

Een advocaat heeft in een echtscheidingsprocedure een pro Deoaanstelling bekomen voor de eigenlijke echtscheidingsprocedure, doch een eerdere pro Deoaanvraag voor een procedure dringende en voorlopige maatregelen werd door het BJB afgewezen. Bij de afhandeling van het dossier heeft de advocaat zowel pro Deopunten bij het BJB gevraagd voor de procedure dringende en voorlopige maatregelen als een staat van kosten en erelonen bezorgd aan de cliënt. Met andere woorden werd voor dezelfde procedure een dubbele vergoeding gevraagd enerzijds

van de staat en anderzijds van de cliënt. De staat van kosten en ereloon werd op dezelfde datum opgesteld als het indienen van de aanvraag voor punten bij het BJB. Het feit dat de advocaat dit op dezelfde datum heeft gedaan pleit niet in het voordeel van de advocaat en leidt ertoe dat de tuchtraad niet overtuigd is van de goede trouw.

Enerzijds acht de tuchtraad het aangewezen om een krachtig signaal te geven doch anderzijds wordt rekening gehouden met het blanco tuchtverleden. De tuchtraad legt een tuchtstraf op van 15 dagen schorsing met uitstel voor een termijn van drie jaar.

TAA12/033 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 4^e kamer - 7/06/2012

Strafrechtelijke veroordeling – sluiwerk – honorarium in natura – opschorting van de uitspraak van de veroordeling

De essentie van een vonnis waarbij de uitspraak van een strafrechtelijke veroordeling wordt opgeschort is juist dat dergelijk vonnis geen strafrechtelijke veroordeling uitmaakt. Een opschorting van de veroordeling is een wijze van op de proef stellen van een beklaagde (art. 1, lid 1 probatiewet), waarbij de rechter de ten laste gelegde feiten bewezen verklaart zonder dat een veroordeling wordt uitgesproken en waarbij de vervolging beëindigd wordt indien de beslissing niet wordt herroepen (art. 3, lid 5 probatiewet).

Deze sanctioneringsmodaliteit werd door de wetgever beschouwd als een bijzondere gunst die verantwoord is in de gevallen waarin de strafzaak te ernstig is om te worden geseponneerd, maar een veroordeling – zelfs met uitstel van de tenuitvoerlegging – de reclassering van de beklaagde nadelig zou kunnen beïnvloeden. Het vonnis van de correctionele rechtbank waarbij de opschorting van de strafrechtelijke veroordeling lastens de advocaat gedurende drie jaar werd gelast, houdt dus geen strafrechtelijke veroordeling in.

Met betrekking tot de ruil van enerzijds juridische bijstand door de advocaat met anderzijds schilderwerken aan zijn woning door de cliënten is in strijd met de deontologie van de advocatuur. Advocatenhonoraria worden bepaald en betaald in geld. Een honorarium in natura is strijdig met de deontologie van de advocatuur.

Gelet op het volledig blanco tuchtrechtelijk verleden van de advocaat gedurende meer dan 30 jaar en gelet op het feit dat de advocaat veelvuldig pro deoaanstellingen aanvaardt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand om op die manier zeer actief mee te werken aan de juridische bijstand van minvermogenen, verleent de tuchtraad aan de advocaat het voordeel van de opschorting.

TAA12/035 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 3^e kamer - 12/06/2012

Exclusieve bevoegdheid van de stafhouder – opening en leiding van een tuchtonderzoek – beslissing raad van de Orde Antwerpen van 08.12.1995 – vervanging stafhouder – wettelijke verhindering – bevoegdheid vice-stafhouder versus pro-stafhouder – openbare orde – tuchtprocedure ontoelaatbaar

De leiding van een tuchtonderzoek wordt door art. 458 § 1 Ger. W. exclusief aan de stafhouder toegewezen. Het openen van het tuchtonderzoek en de verdere leiding er van behoren onbetwist tot de exclusieve bevoegdheid van de stafhouder in functie.

De stafhouder kan zich, bij de uitvoering van zijn taken, laten bijstaan en vervangen door de vice-stafhouder. De vervanging van de stafhouder, bij onmogelijkheid zijn functie uit te oefenen, wordt voor de Orde van Advocaten te Antwerpen geregeld door de beslissing van de raad d.d. 8 december 1995 waarin wordt bepaald dat bij overlijden, ontslag of definitieve verhindering de stafhouder wordt vervangen door de vice-stafhouder en dat deze de stafhouder ook vervangt bij tijdelijke onbeschikbaarheid terwijl bij wettelijke verhindering van de stafhouder deze wordt vervangen door de pro-stafhouder.

Gezien er geen gegevens voorliggen die er op wijzen dat de stafhouder zijn functie niet kon uitoefenen om reden van overlijden, ontslag of definitieve verhindering, besluit de tuchtraad dat hij zijn bevoegdheid in deze tuchtprocedure delegerde om reden dat hij zich wettelijk verhinderd achtte. De beslissing van de stafhouder kadert in de mogelijkheid die hij heeft om bepaalde taken, waaronder de disciplinaire, te delegeren, wanneer hij een strijdig persoonlijk of zakelijk belang vaststelt dat het vermoeden zou kunnen scheppen dat zijn onafhankelijkheid kan worden aangetast. De reden die de stafhouder heeft gebracht tot deze beslissing moet als een wettelijke verhindering worden gekwalificeerd zoals voorzien in art. 3 van het Antwerpse Reglement van 08.12.1995. De reglementering stelt duidelijk dat de stafhouder diende vervangen te worden volgens art. 3 van dat reglement door de pro-stafhouder en, bij diens verhindering, door één van diens voorgangers in opklimmende anciënniteit.

Zowel bij de opening van het tuchtonderzoek (het ontvangen van de klacht en het onderzoek er van) als bij het nemen van de beslissing om het dossier over te maken aan de tuchtraad was niet de vice-stafhouder, maar de pro-stafhouder bevoegd om de disciplinaire bevoegdheden zoals ze aan de stafhouder worden toevertrouwd door de wet uit te oefenen.

De regels met betrekking tot de exclusieve bevoegdheid van de stafhouder om een tuchtprocedure in te stellen zijn van noodzakelijk belang voor de rechtsbedeling en raken de openbare orde. De vordering zoals ingesteld is derhalve niet toelaatbaar.

TAA12/042 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 4^e kamer - 30/08/2012

Inbreuk art. 196 Sw. – art. 455-456 Ger. W. – reglement dergengelden – valsheid in geschrifte – dergengelden aanwenden voor zichzelf – valselijk voorhouden aan cliënt dat procedure werd ingeleid – art. 458 § 3 Ger. W. – tuchtverslag niet op straffe van

nietigheid – rechten van verdediging – zwijgrecht geen absoluut recht – gedeeltelijke vrij spraak – schrapping van het tableau

Art. 458 §3 Ger. W. heeft betrekking op de hypothese dat de tuchtzaak door de advocaat of de klager aanhangig wordt gemaakt bij de voorzitter van de tuchtraad. Nu evenwel de tuchtzaak door de stafhouder aan de voorzitter van de tuchtraad werd overgemaakt met toepassing van artikel 458 §2 Ger. W., is art. 458 §3 Ger. W. en de in dit artikel opgenomen termijnen – waarvan de Tuchtraad overigens opmerkt dat deze termijnen niet op straffe van nietigheid of verval zijn voorgeschreven – op huidige tuchtzaak niet van toepassing. De tuchtprocedure is bijgevolg niet door enige nietigheid aangetast.

Evenmin is de tuchtprocedure nietig bij gebrek aan een verslag van de door de stafhouder aangewezen verslaggever. Een tuchtverslag door een door de stafhouder aangestelde verslaggever is immers niet op straffe van enige nietigheid in de tuchtprocedure voorgeschreven.

Nu de advocaat zowel door de stafhouder (herhaaldelijk) als door de verslaggever werd uitgenodigd om te worden gehoord en eventueel bijkomende informatie en stukken over te maken, waarop de advocaat echter niet is ingegaan, werden de rechten van verdediging van de advocaat gerespecteerd. De tuchtraad meent dat het (zwijg)recht van de (tucht)verdachte geen absoluut recht is. De tuchtraad is in deze van oordeel dat het zwijgrecht niet in die zin mag worden geïnterpreteerd dat advocaten die het voorwerp uitmaken van een controle van hun derdenrekening, steeds mogen weigeren de gevraagde informatie aan de stafhouder te verschaffen. Dergelijke interpretatie zou immers elke administratieve controle, in casu de controle door de stafhouder op het correct gebruik van de derdenrekening zoals voorgeschreven door artikel 5 van het reglement van 11 december 2002 inzake de verhandeling van gelden van cliënten of derden, onmogelijk maken. Advocaten zouden alsdan immers elke vraag om informatie vanwege de stafhouder betreffende de derdenrekening kunnen weigeren op grond van de simpele bewering dat zij zich mogelijks aan vervolging bloot zouden kunnen stellen. Zulks maakt een onterecht ruime interpretatie van het zwijgrecht uit, die bovendien de verduistering van bewijsmateriaal in de hand zou werken.

De bewezen geachte feiten (valsheid in geschrifte en valselijk aan de cliënt laten geloven dat een procedure gevoerd werd) zijn zeer ernstig en laakbaar en maken een flagrante schending uit van de rechtschapenheid die van een advocaat kan en moet verwacht worden.

De handelswijze in beide tuchtdossiers is manifest in strijd met de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die volgens artikel 455 van het Ger. W. aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en die een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen. Bovendien dragen de feiten bij tot de aantasting van de goede faam van de advocatuur.

Een advocaat die arresten en briefwisseling vervalst en op herhaaldelijke wijze gelden van derden op substantiële wijze naar haar eigen rekening overdraagt, kan onmogelijk nog langer het beroep van advocaat uitoefenen, nu deze iedere geloofwaardigheid en vertrouwen bij de rechterlijke overheid, de balie en het publiek heeft verloren.

Wie dit krediet verliest ontbeert tevens de waardigheid om nog langer het beroep van advocaat te kunnen uitoefenen, zodat de zwaarste sanctie overeenkomstig art. 460 Ger. W. zich opdringt, met name de schrapping.

TAA12/043 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 4^e kamer - 30/08/2012

Tuchtvordering niet toelaatbaar – geen uitspraak over de gegrondheid – optreden als vereffenaar van een advocatenkantoor – stafhouder en raadsman van de advocaat in vereffening zijn vennoten – schijn van partijdigheid – stafhouder wettelijk verhinderd – bevoegdheid vice-stafhouder versus pro-stafhouder – art. 447 Ger. W.

Conform art. 458 Ger. W. is het de stafhouder die klachten ontvangt en onderzoekt en is het de stafhouder die conform art. 458 § 2 na onderzoek beslist of er redenen bestaan om een advocaat te laten verschijnen voor de Tuchtraad.

Uiteraard dient de beslissing van de stafhouder vrij te zijn van elke schijn van partijdigheid.

De stafhouder en de raadsman van de advocaat voor wiens kantoor de in deze procedure betrokken advocaat optreedt als vereffenaar, zijn associés/kantoorgenoten en zij delen hetzelfde briefpapier.

Nu de stafhouder een tuchtonderzoek opende en een tuchtonderzoek liet instellen in een dossier met betrekking tot de vereffening van het advocatenkantoor van een advocaat, wiens persoonlijke raadsman de associé en kantoorgenoot is van de stafhouder, kan het optreden van deze laatste een schijn van partijdigheid doen ontstaan, wetende dat onpartijdigheid een primaire en essentiële waarborg is die aan de grondslag ligt van iedere rechtsbedeling, ook deze in tuchtzaken.

De stafhouder, aldus wettelijk verhinderd, had dienen te handelen zoals bepaald in art. 447 Ger. W., zodat de tuchtraad niet rechtsgeldig gevat is en de vordering als onontvankelijk dient afgewezen.

Conform art. 447 Gerechtelijk Wetboek dient – behoudens andersluidend reglement – in deze omstandigheden de stafhouder vervangen te worden door de oudst benoemde stafhouder die lid is van de raad of bij gebreke daarvan door het oudste aanwezige lid van de raad van de Orde. Overeenkomstig art. 447 Gerechtelijk Wetboek werd op 8 december 1995 een reglement opgesteld door de Antwerpse Orde van advocaten dat in art. 3 stelt dat met ingang van 1 september 1996 “in geval van wettelijke verhindering de stafhouder wordt vervangen door de pro-stafhouder, vervolgens door één van diens voorgangers in opklimmende anciënniteit.”

De vice-stafhouder had derhalve geen enkele bevoegdheid om de klacht te ontvangen, deze te onderzoeken en evenzo niet om tot vervolging te besluiten.

In overeenstemming met het reglement van de Antwerpse Orde van advocaten diende aldus een mogelijk tuchtonderzoek en eventuele vervolging ingesteld te worden door de pro-stafhouder.

De regels met betrekking tot de exclusieve bevoegdheid van de stafhouder om een tuchtprocedure in te stellen zijn van noodzakelijk belang voor een goede rechtsbedeling en raken de openbare orde.

Ook op grond van deze overweging is de vordering zoals ingesteld niet toelaatbaar. De tuchtraad dient derhalve geen uitspraak meer te doen over de gegrondheid van de vordering.

III.2. Rechtspraak tuchtraad Antwerpen - 2011**TAA11/002 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 1^e kamer - 22/02/2011**

OVB-reglement inzake advocaat en media – aan media meegedeeld standpunt advocaat in strijd met standpunt cliënt – beëindiging mandaat door cliënt – ambtshalve onderzoek door de stafhouder – nieuwe oproeping na initiële ongeldige oproeping – aanstelling van onderzoeker – artikel 458 §1, 2de lid Ger. W. – vrijspraak

Een nieuwe geldige oproeping na een initiële ongeldige oproeping waarbij de oproepingstermijn van 15 dagen niet werd gerespecteerd, maakt de vordering niet onontvankelijk. Er is slechts één tuchtdossier hangende zodat geen afstand moet worden gedaan van de “vorige nog hangende zaak”.

De stafhouder kan ambtshalve eender welk onderzoek starten uit hoofde van de wettelijke bevoegdheden als stafhouder. Hij kan een onderzoek instellen op grond van eender welk element dat hem ter kennis wordt gebracht. Het is nooit de bedoeling geweest van de wetgever om het initiëren van een tuchtonderzoek enkel afhankelijk te maken van het aanwezig zijn van een formeel geformuleerde klacht en/of een onbetwistbaar als klager geïdentificeerde klagende partij. Uit het stilzitten van de stafhouder binnen een tuchtonderzoek mag geen impliciete seponering worden afgeleid.

Het tuchtonderzoek wordt geleid door de stafhouder of de door hem aangestelde onderzoeker. De wet voorziet geen formele overdracht tussen elkaar opvolgende stafhouders, zodat geen nietigheid kan worden afgeleid uit het onderzoek nu dergelijke nietigheid evenmin in enige wettekst is voorzien. Bovendien dient de herneming van het onderzoek door een opvolgende stafhouder niet te worden gemeld aan de betrokken advocaat nu er nooit een beëindiging van het onderzoek heeft plaatsgehad.

De stafhouder mag in het licht van de waarheidsvinding de verklaring van de betrokken advocaat toetsen aan deze van een klagende partij. Hij schendt hierdoor niet zijn beroepsgeheim. Anders zou hem elke vorm van gericht onderzoek onmogelijk worden gemaakt.

De stafhouder leidt het onderzoek of stelt een onderzoeker aan wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft. De klager en de advocaat die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek worden van het onderzoek schriftelijk op de hoogte gebracht. De wet voorziet dus uitdrukkelijk dat de stafhouder een onderzoeker kan aanstellen om in zijn plaats het onderzoek te doen. De wet voorziet echter nergens dat hieromtrent een document moet worden opgesteld en de wet voorziet nog minder dat het ontbreken van een dergelijk document leidt tot de nietigheid van de tuchtprocedure.

Het vademecum inzake de tuchtprocedure van advocaten van de Orde van Vlaamse Balies geeft aan dat de aanstelling van de onderzoeker schriftelijk moet gebeuren doch dit wordt niet zo weergegeven in de wettekst van artikel 458 §1, 2de lid Ger. W.

Het is raadzaam om de schriftelijke toestemming van de cliënt te vragen om publieke mededelingen te doen doch ook een mondelinge toestemming is mogelijk. De publieke mededeling dient

steeds te vertrekken vanuit de bekommernis voor de belangen van de cliënt en het dienen van een rechtvaardige zaak.

De advocaat wordt vrijgesproken van alle tenlasteleggingen.

=> **Tegen deze beslissing werd hoger beroep ingesteld door de stafhouder: bij beslissing van 26/04/2012 van de tuchtraad van beroep werd de vrijspraak bevestigd en het hoger beroep van de stafhouder ongegrond verklaard.**

=> **Zie hierna onder III.7.**

TAA11/005 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 1^e kamer - 22/02/2011

Cliënt niet op de hoogte brengen van ontvangen derdengelden – aanwenden van derdengelden als compensatie van erelonen zonder kennisgeving aan de cliënt – geen gevolg geven aan bevel van de stafhouder – niet-beantwoorden van briefwisseling van de stafhouder – nieuwe oproeping na initiële ongeldige oproeping – vordering ontvankelijk – gebrek aan hoedanigheid van de klager – ambtshalve onderzoek door de stafhouder – aanstelling van onderzoeker – berisping

Een tweede oproeping na een initiële oproeping waarbij een onverenigbaarheid werd vastgesteld waardoor geen behandeling mogelijk was, maakt de vordering niet onontvankelijk. Hierdoor is slechts één tuchtdossier hangende en moet geen afstand worden gedaan van de “vorige nog hangende zaak”.

Het niet-bekend zijn van de volledige identiteit van de klager belet niet dat de stafhouder ambtshalve een tuchtonderzoek instelt. De stafhouder heeft de wettelijke bevoegdheid om een ambtshalve onderzoek in te stellen op grond van eender welk element dat hem ter kennis wordt gebracht. De persoon die een klacht heeft ingediend, vermeldde in zijn klachtshrijven niet zijn hoedanigheid van zaakvoerder. Evenwel kon deze persoon geen klacht neerleggen in persoon. Deze persoon kon daarom niet worden gehoord of geconfronteerd met de betrokken advocaat wegens het ontbreken van het bewijs van zijn hoedanigheid van zaakvoerder of vereffenaar. Evenwel belette dit niet dat de stafhouder het tuchtonderzoek ambtshalve kon openen. De stafhouder kan een onderzoeker aanstellen om het onderzoek te voeren overeenkomstig de taken en bevoegdheden die de stafhouder hem geeft. De wet voorziet uitdrukkelijk in deze mogelijkheid. De wet voorziet echter nergens dat hieromtrent een document moet worden opgesteld en de wet voorziet nog minder dat het ontbreken van een dergelijk document leidt tot de nietigheid van de procedure. Het feit dat het vademecum uitgaande van de Orde van Vlaamse Balies spreekt over een schriftelijke delegatie belet niet dat dit ook mondeling kan gebeuren nu het vademecum slechts een richtlijn is en geen wettelijke bepaling.

Het is een deontologische fout in hoofde van een advocaat om zonder voorafgaande mededeling aan de cliënt een compensatie te doen van derdengelden met openstaande erelonen. Een advocaat heeft de verplichting om maximaal over de belangen van de cliënt te waken. Hij kan deze verantwoordelijkheid niet overdragen aan derden. Enkel de advocaat zelf is ten overstaande van

de cliënt rekening en verantwoording verschuldigd, zeker en vooral in de financiële afhandeling van diens zaken. Hiertoe dient hij zijn kantoor zo te organiseren dat een goede en constante opvolging van de dossiers en een bestendige controle van de aan ondergeschikten opgedragen taken mogelijk is.

De advocaat wordt de sanctie van de berisping opgelegd.

=> **Tegen deze beslissing werd hoger beroep ingesteld: bij beslissing van 22/09/2011 van de tuchtraad van beroep werd de eerste uitspraak (berisping) bevestigd en het hoger beroep ongegrond verklaard.**

=> **Zie hierna onder III.8.**

TAA11/011 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 2^e kamer - 17/03/2011

Verzoek tot eerherstel – beslissing Raad van de Orde van voor de nieuwe tuchtwet van 21 juni 2006 – verzoek om eerherstel bij de tuchtraad van Antwerpen na de nieuwe tuchtwet van 21 juni 2006 – tuchtwet van 21 juni 2006 is van toepassing – tuchtraad Antwerpen is territoriaal bevoegd – termijn verstreken van meer dan 6 jaar – geen tegenindicaties – eerherstel

Bij beslissing van de Raad van de Orde van 2003 werd een tuchtsanctie van 2 maanden schorsing opgelegd.

Inmiddels is sinds deze uitspraak een termijn van meer dan zes jaar verstreken.

De advocaat verzoekt nu om eerherstel bij de tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Antwerpen.

De tuchtraad oordeelt dat, gelet op het gebrek aan tegenindicaties, eerherstel wordt toegestaan. De wet van 21 juni 2006 die de tuchtprocedure voor advocaten vernieuwde is ook van toepassing op schorsingen opgelegd voor de inwerkingtreding van deze nieuwe wet. Voor beslissingen van de betrokken raad van de Orde is de tuchtraad van Antwerpen territoriaal bevoegd.

TAA11/015 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 1^e kamer - 29/03/2011

Verstek – klager – geen kennisgeving van tussenkomst aan tegenstrever – tegenstrever zonder verwittigen twee uur laten wachten op de inleidingszitting – niet-meedelen stukken aan tegenstrever – verzoek om heropening der debatten zonder verwittiging van tegenstrever – volstreekte minachting tegenover deontologische regels en tuchtverheid – schorsing acht dagen

Enkel wanneer een kennisgeving van een procedure de rechtmatige belangen van de cliënt schendt, kan de advocaat een procedure opstarten zonder zijn tegenstrever hiervan in te lichten. Hier was echter geen enkele reden voorhanden om de tegenstrever niet op de hoogte te brengen

van zijn tussenkomst.

Ook was er geen reden voor het feit dat de advocaat, nadat de zaak in beraad werd genomen, zonder enige voorafgaande verwittiging of mededeling aan zijn tegenstrever een verzoekschrift neerlegde tot heropening der debatten.

Het getuigt van zeer weinig confraterniteit om de tegenstrever op de inleidende zitting twee uur te laten wachten zonder voorafgaand enige tussenkomst of betwisting te melden.

De regels van confraterniteit moeten de vertrouwensrelatie tussen advocaten bevorderen in het belang van de cliënt en strekken er tevens toe om onnodige processen te voorkomen.

Het is vaststaande rechtspraak in tuchtzaken dat de advocaat de plicht tot loyaliteit en oprechtheid heeft tegenover disciplinaire overheden. Dit maakt deel uit van de deontologie van het beroep. In casu is er zelfs sprake van volstreekte minachting voor deze disciplinaire overheden.

De tuchtraad legt een schorsing op van acht dagen.

TAA11/019 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 2^e kamer - 14/04/2011

Mandaat niet rechtstreeks van cliënt – beroepsmatige samenwerking met niet-advocaat – incassobureau – invorderingsdossiers – cliënt versus opdrachtgever – vrijspraak

Artikel 1 van het reglement van 14 maart 2007 betreffende het mandaat dat de advocaat niet rechtstreeks van zijn cliënt ontvangt werd niet geschonden.

Aan de voorwaarden zoals bepaald in voormeld artikel werd door de betrokken advocaat voldaan, met name:

- de advocaat controleerde zowel de identiteit van de opdrachtgever als van de cliënt;
- hij vergewiste zich van de goede trouw van de opdrachtgever en ging na of diens activiteit geen ongeoorloofd karakter heeft;
- er blijkt geen probleem aanwezig te zijn inzake de waarborg van de eventuele vrije keuze van de advocaat van de cliënt;
- het staat vast dat de cliënt mandaat had van de opdrachtgever;
- er is geen tegenstrijdig belang aangetoond tussen de opdrachtgever en de cliënt;
- de advocaat kan geen schending van het beroepsgeheim worden verweten in zijn contacten met de opdrachtgever.

Ook artikel 1 van het OVB-reglement van 22 januari 2003 inzake de beroepsmatige samenwerking met niet-advocaten werd niet geschonden.

De advocaat dient ingevolge voormeld artikel in zijn beroepsmatige samenwerking met niet-advocaten, zijn onafhankelijkheid, zijn partijdigheid en de bescherming van zijn beroepsgeheim te verzekeren en elk mogelijk belangenconflict te vermijden.

Het reglement sluit de samenwerking met een tussenpersoon dus niet uit mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan door de advocaat die met dergelijke tussenpersoon samenwerkt. Uit de manier van samenwerking zoals gedetailleerd weergegeven door de advocaat kan geen schending van dit reglement worden afgeleid.

TAA11/016 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 2^e kamer - 14/04/2011

Reglement inzake advocaat en media – reglement confraterniteit – getuigenbewijs – journalist als getuige – belang van de cliënt – wapengelijkheid tussen verdediging en vervolging – goede trouw – redelijke twijfel m.b.t. inbreuk op reglementen – twijfel in het voordeel van de advocaat – vrijspraak

Bij eerdere beslissing van 24 februari 2011 besloot de tuchtraad tot heropening der debatten om de advocaat toe te laten een getuige op te roepen. Op het door de advocaat zelf geformuleerde bewijsaanbod middels getuigenbewijs werd evenwel door de opgeroepen journalist/getuige geen afdoende reactie gegeven. De tuchtraad kan hierdoor enkel oordelen op basis van de voorliggende feitelijkheden en stukken.

Bij mededelingen aan de media, dient de betrokken raadsman steeds te vertrekken vanuit de bekommernis van de belangen van de cliënt en het dienen van een rechtvaardige zaak. De advocaat moet onder meer ook waken voor de inachtneming van de rechten van de verdediging van het slachtoffer en derden, hun privéleven en waardigheid. De advocaat dient bij zijn tussenkomst te getuigen van zorgvuldigheid, ook met betrekking tot de gerechtvaardigde belangen van derden, die niet onnodig grievend mogen worden bejegend. De advocaat moet er zich ook van onthouden het proces in de media te voeren en moet zich van alle commentaren onthouden, behoudens indien, als gevolg van mededelingen in de media van het Openbaar Ministerie, de persrechter of derden, de wapengelijkheid bepaaldelijk een reactie noodzakelijk maakt.

Bovendien dient een advocaat overeenkomstig art. 1.7 van het reglement van 4 juni 2003 inzake advocaat en media er voor te waken de medewerking aan de geschreven pers afhankelijk te stellen van de voorafgaande kennisneming van de te publiceren tekst.

Een advocaat moet zich in de pers onthouden van kritiek op het onderzoek en dient het proces te voeren voor de bevoegde gerechtsinstanties in plaats van in de media. In casu dient geoordeeld dat de advocaat te goeder trouw heeft gehandeld en in eer en geweten heeft gemeend dat de reactie in de pers noodzakelijk was vanuit de bekommernis om de belangen van de cliënt te dienen en vanuit de zorg voor de wapengelijkheid tussen verdediging en vervolging.

Er bestaat een redelijke twijfel met betrekking tot de inbreuk op de voornoemde reglementen. Deze twijfel dient in het voordeel van de advocaat te spelen. Op basis van de weerhouden twijfel dringt een vrijspraak zich op.

=> Tegen deze beslissing werd hoger beroep ingesteld: bij beslissing van 21/12/2011 van de tuchtraad van beroep werd het hoger beroep ongegrond verklaard en werd de vrijspraak bevestigd.

=> Zie hierna onder III.8.

TAA11/027 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 4^e kamer – 20/10/2011

Inbreuk op art. 1 van het reglement van de Nationale Orde van Advocaten van 6 juni 1970 betreffende het overleggen van briefwisseling tussen advocaten – vertrouwelijke brief – overmaken van vertrouwelijke brief aan cliënt i.p.v. aan opvolger – blanco tuchtverleden – geen misbruik doch wel onvoorzichtigheid – voordeel van de opschorting

Het overmaken van een strikt vertrouwelijke brief aan de cliënt in plaats van aan de advocaat-opvolger is strijdig met de deontologische regels en maakt een inbreuk uit op het reglement van de Nationale Orde van Advocaten van 6 juni 1970 betreffende het overleggen van briefwisseling tussen advocaten.

De vertrouwelijkheid van de briefwisseling is één van de pijlers waarop het beroep van de advocaat steunt en het is nog één van de weinige punten waarmee advocaten het verschil kunnen maken tegenover andere dienstverlenende beroepen in de juridische sector.

Het volledig blanco tuchtrechtelijk verleden van de advocaat die een beroeps carrière heeft van dertig jaar evenals het feit dat de advocaat nooit de intentie had om misbruik te maken van de vertrouwelijke brief van zijn tegenstrever en het feit dat de brief eerder uit onvoorzichtigheid aan de cliënt werd bezorgd, leidt ertoe dat de tuchtraad het voordeel van de gevraagde opschorting verleent.

TAA11/029 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 2^e kamer - 27/10/2011

Laattijdig meedelen aan cliënt van niet bijstaan op de zitting – nalatigheid en onvoldoende medewerking in hoofde van de cliënt – waarschuwing

Een advocaat is gerechtigd zich te ontlasten als hij vaststelt dat zijn cliënt nalatig is, onvoldoende meewerkt enz.

In die hypothese moet de advocaat zijn cliënt hiervan tijdig op de hoogte brengen.

Twee dagen voor de zitting is laattijdig.

Ook bezwaarlijk is dat de advocaat naliet de stavingstukken waarnaar werd verwezen in zijn conclusies, tijdig neer te leggen ter griffie conform art. 756 Ger. W. en deze stukken blijkbaar ook niet meegaf aan de cliënt tijdens de laatste consultatie, twee dagen voor de zitting.

De tuchtraad legt de sanctie van de waarschuwing op.

TAA11/035 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 3^e kamer - 8/11/2011

Inbreuk art. 1,2 en 9 OVB-reglement confraterniteit – verstek in kortgeding ondanks kennis van tussenkomst confrater – nalaten om confrater te trachten te bereiken of te verwittigen van de intenties – waarschuwing

Een advocaat die op de hoogte is van de tussenkomst van een confrater dient, in plaats van onmiddellijk verstek te nemen, eerst te pogen om zijn confrater te bereiken en te verwittigen van zijn intenties.

Het feit dat zijn cliënt zou hebben meegedeeld dat de tegenpartij geen raadsman meer had is geen argument. Een advocaat heeft zijn eigen verantwoordelijkheid op grond van de verplichting vervat in art. 1 van het OVB-reglement van 31 januari 2007 betreffende de aan procedure verbonden regels van confraterniteit.

De advocaat is verplicht om de belangen van zijn cliënt te behartigen met respect voor de rechten van de verdediging.

Hij eerbiedigt het tegensprekelijk karakter van de procedures en misleidt niet.

Er mag worden aangenomen dat de advocaat de procedure in kortgeding pas opstartte na kennisname van het dossier, zodat hij perfect op de hoogte moest zijn van de identiteit van de raadsman van de tegenpartij en hij de deontologische verplichting had om deze van het opstarten van de procedure te verwittigen.

De aan de procedure verbonden regels van confraterniteit vormen mee het fundament van een goede rechtsbedeling, vooral in het voordeel van de rechtzoekende, zodat de niet-naleving ervan een sanctionering vereist.

De tuchtraad kan enkel oordelen op basis van de tenlasteleggingen die het voorwerp zijn van de tuchtprocedure. De tuchtraad kan bij haar beoordeling geen rekening houden met feiten die in de inleidende akte niet als deontologische inbreuk worden geformuleerd.

De tuchtraad oordeelt dat de waarschuwing een aangepaste sanctie is, rekening houdend met alle elementen van het complex dossier.

TAA11/038 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 1^e kamer - 29/11/2011

Doorverwijzing door de stafhouder naar de tuchtraad – motivering – omschrijving ten laste gelegde feiten – gebruik van informatie/kennis opgedaan bij de behandeling van een dossier van een cliënt die de huidige tegenpartij is – confrontatie op de zitting met nieuwe onjuiste argumenten – blanco tuchtverleden – waarschuwing

De doorverwijzing door de stafhouder van een dossier aan de tuchtraad is ontvankelijk/toelaatbaar en voldoende gemotiveerd wanneer hieruit voldoende duidelijk en concreet blijkt welke feiten de advocaat ten laste worden gelegd en een inbreuk inhouden op zijn plicht als advocaat om te handelen met waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid.

Een advocaat treedt op tegen een partij waarvan hij in het verleden als raadsman van deze tegenpartij dossiers heeft beheerd. Behoudens informatie die de advocaat gebruikt heeft die voor iedereen toegankelijk was heeft de advocaat echter ook informatie gebruikt die hij enkel kon hebben doordat hij in het verleden voor de tegenpartij dossiers heeft behandeld. De advocaat werd namelijk op de zitting onverwacht geconfronteerd met een nieuw argument van zijn tegenstrever dat feitelijk onjuist was en dat hij kon weerleggen door deze informatie uit het verleden te gebruiken.

De tuchtraad oordeelt echter dat het gebruiken van kennis, opgedaan bij de behandeling van een dossier dat hem in het verleden was toevertrouwd, in de bewuste procedure tegen en ten nadele van deze partij, strijdig is met de beginselen van waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid.

De tuchtraad acht de sanctie van waarschuwing als gepast gelet op de verzachtende omstandigheden dat de advocaat onverwacht met die nieuwe feitelijk onjuiste argumenten van de tegenpartij werd geconfronteerd en gelet op zijn blanco tuchtverleden.

TAA11/042 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 3^e kamer - 13/12/2011

Strafrechtelijke veroordeling door de correctionele rechtbank tot een gevangenisstraf, een geldboete en ontzetting uit de rechten – dubbele niet-vermelding in aanvraag tot opname op de lijst van de stagiairs van deze veroordeling – bezorgen van foutieve informatie – opzettelijk met kennis van zake en voorbedachtheid die niet kan ontkend worden – misleiding van de stafhouder of de Raad van de Orde door de twee onvolledige verklaringen – schorsing van twaalf maanden waarvan vijf maanden met uitstel onder voorwaarden

Een advocaat die in het verleden een strafrechtelijke veroordeling heeft opgelopen tot een gevangenisstraf en geldboete evenals tot een ontzetting uit de rechten gedurende vijf jaar vraagt zijn inschrijving op de lijst van de stagiairs. Door de Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel werd zijn aanvraag tot inschrijving op de lijst van de stagiairs in Brussel negatief geadviseerd. Vervolgens slaagde hij er wel in om zijn eed als advocaat-stagiair te kunnen afleggen bij het Hof van Beroep te Antwerpen. Evenwel heeft de advocaat op de twee formulieren die hij diende in te vullen verzwegen dat hij een strafrechtelijke veroordeling had opgelopen. Door op de beide formulieren onvolledig te zijn in zijn verklaringen en deze veroordeling te verzwijgen heeft hij de stafhouder of de Raad van de Orde misleidt bij de beslissing om hem op de lijst van de stagiairs toe te laten. Hij heeft wetens en willens onjuiste informatie verschaft door het opzettelijk weglaten van gegevens in de documenten die er juist toe strekken de organen van de Orde en de confraters en baliemedewerkers die gelast zijn met de voorbereiding van de administratie van de verzoeken tot opname, te informeren over de vervulling van de voorwaarden om toegelaten te worden tot de balie. Hij heeft opzettelijk, met kennis van zaken, en voorbedachtheid die niet kan ontkend worden, de stafhouder en de balie foutieve informatie bezorgd via de twee formulieren. De feiten zijn bijzonder ernstig. De tuchtraad oordeelt dat een schorsing van twaalf maanden gepast is, doch hiervan worden vijf maanden met uitstel toegestaan, verleend onder voorbehoud van gebrek aan tuchtrechtelijke veroordeling voor elk tuchtrechtelijk vergrijp voor een termijn van vijf jaren.

TAA11/043 - beslissing tuchtraad Antwerpen - 3^e kamer - 13/12/2011

Niet-toelaatbaarheid tuchtvordering – exclusieve bevoegdheid stafhouder – instellen tuchtprocedure door stafhouder – verkozen stafhouder – openbare orde

Het is de exclusieve bevoegdheid van de stafhouder om een tuchtonderzoek in te stellen. Dit is van noodzakelijk belang voor de rechtsbedeling en raakt de openbare orde.

De verkozen stafhouder die pas op 1 september in het ambt van stafhouder treedt, heeft in augustus nog geen enkele bevoegdheid om de bevoegdheden die specifiek krachtens de wet aan de stafhouder toekomen, uit te oefenen.

De tuchtvordering, door de verkozen stafhouder aanhangig gemaakt bij de Tuchtraad, is dus niet op regelmatige wijze aanhangig gemaakt en dus niet toelaatbaar.

III.3. Rechtspraak tuchtraad Brussel - 2012

TAB12/001 - beslissing tuchtraad Brussel - 1^e kamer - 9/10/2012

Kennisgeving beslissing – art. 461 Ger. W. – instellen tuchtonderzoek voor weglating – bevoegdheid tuchtraad – niet beantwoorden briefwisseling stafhouder – niet ingaan op uitnodiging tot verhoor – niet afhaken aangetekende zendingen stafhouder – geen medewerking aan tuchtonderzoek – inbreuk reglement permanente vorming – niet betalen baliebijdragen – eerdere tuchtsanctie (opschorting) – drankprobleem en depressie – weglating van tableau op eigen verzoek – verzet tegen schrapping bij verstek - opschorting van de uitspraak onder bijzondere voorwaarden

Procedure:

Nu de beslissing bij verstek niet aan het wettelijk domicilie werd verstuurd en dus niet conform de bepalingen van artikel 461 lid 2 Ger. W. werd ter kennis gebracht van de betrokken advocaat, is de termijn van 15 dagen voorzien bij artikel 462 alinea 1 Ger. W. nooit beginnen lopen. Het verzet is derhalve ontvankelijk.

Nu de tuchtrechtelijke vervolging werd ingesteld voor de datum van weglating van het tableau bij beslissing van de raad van de Orde, is de tuchtraad nog bevoegd om uitspraak te doen.

Ten gronde:

De tenlastegelegde feiten zijn duidelijk bewezen en maken een inbreuk uit op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid zoals bepaald in art. 456 Ger. W.

Van de in een eerdere tuchtuitspraak geboden mogelijkheid zich te organiseren en vooralsnog zijn deontologische verplichtingen na te komen, werd geen gebruik gemaakt. De advocaat, die inmiddels op eigen verzoek bij beslissing van de raad van de Orde werd weggelaten van het tableau, kan niet behoorlijk functioneren als advocaat, hetgeen te wijten is aan een zware drankproblematiek en depressie die vooral hun oorzaak vinden in het privéleven. Bij de stafhouder zijn geen klachten gekend afkomstig van eventuele cliënten, die zich zouden beklagen over een slechte behandeling van hun dossier.

De tuchtraad oordeelt dat het in de huidige toestand onverantwoord is om de advocaat opnieuw toe te laten tot het tableau, doch indien zou blijken dat niet meer moet worden gevreesd voor de waarborgen van de behoorlijke beroepsuitoefening, zou hij eventueel als advocaat opnieuw

kunnen functioneren. Alvorens echter het beroep van advocaat opnieuw te kunnen opnemen, moet hij sterke garanties bieden van een behoorlijke beroepsuitoefening ter waarborging van de belangen van de rechtszoekenden. De advocaat zou eventueel terug tot het tableau kunnen toegelaten worden, indien niet meer dient te worden gevreesd dat hij zich andermaal niet zal houden aan de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid bepaald in artikel 456 Ger. W.

De tuchtraad is dan ook bereid om een opschorting van de uitspraak toe te staan maar alleen onder de volgende bijzondere voorwaarden: wanneer de advocaat zijn wederopname op het tableau van de Orde van advocaten vraagt, moet hij:

- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder het bewijs leveren dat hij beschikt over een kantoor dat beantwoordt aan alle materiële en technische normen om de behoorlijke beroepsuitoefening te waarborgen;
- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder het bewijs leveren dat alle achterstallige baliebijdragen zijn betaald;
- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder het bewijs leveren dat hij geen veroordelingen heeft opgelopen die de waardigheid van het beroep in het gedrang zouden kunnen brengen;
- binnen de maand na zijn wederopname aan zijn stafhouder een medisch attest voorleggen waarin uitdrukkelijk wordt bevestigd dat, rekening houdende met de nu bestaande drankproblematiek, hij zich in een klinische en psychische toestand bevindt die toelaat om op een behoorlijke en waardige manier het beroep als advocaat uit te oefenen met vrijwaring van de belangen van de rechtszoekenden;
- binnen het jaar na wederopname, aan zijn stafhouder het bewijs leveren dat hij drie maal het aantal punten permanente vorming heeft behaald van hetgeen jaarlijks wordt opgelegd door de OVB en/of de eigen balie.

=> Deze beslissing betreft een verzetsprocedure tegen een beslissing bij verstek van 8/11/2011 waarbij de schrapping werd opgelegd.

III.4. Rechtspraak tuchtraad Brussel - 2011

TAB11/001 - beslissing tuchtraad Brussel - 1^e kamer - 4/01/2011

Niet vrijwillig overmaken van dossiers aan opvolger – veroordeling tot afgifte van dossiers en betaling van dwangsommen – systematisch weigeren van medewerking aan de door de rechtbank aangestelde voorlopige beheerder – niet beantwoorden van brieven en telefonische oproepen – niet doorstorten van derdengelden – niet betalen van baliebijdragen – niet ingaan op uitnodigingen van de stafhouder tot een onderhoud samen met de voorlopige beheerder – eerdere tuchtrechtelijke veroordeling (schorsing 1 jaar) – verzwarende omstandigheid – uitvoerbaar bij voorraad – verstek – schrapping

De diverse bewezen tenlasteleggingen duiden op een handelswijze die strijdig is met de beginselen van waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen. Tevens doen zij afbreuk aan de eer van de Orde. Bovendien betekenen een aantal tenlasteleggingen een herhaling nu ze ook reeds deel uitmaakten van dagvaardingen die aanleiding gaven tot een beslissing van de tuchtraad van 2009 waarbij een schorsing van één jaar werd opgelegd.

In 2009 overwoog de tuchtraad bij het opleggen van de schorsing van één jaar dat die termijn de advocaat kon toelaten zich professioneel opnieuw te organiseren en een oplossing te vinden voor de geschillen waarin hij verwickeld was. Nu thans blijkt dat het kantoor van de advocaat nog steeds volledig gedesorganiseerd is en hij zelfs de voorlopige beheerder die hem moest bijstaan om zijn kantoor verder te laten functioneren, tegenwerkt is de advocaat niet meer in staat het beroep van advocaat verder uit te oefenen.

De tuchtraad beslist om de advocaat van het tableau te schrappen. Gelet op de schrijnende toestand van het kantoor wordt de huidige beslissing uitvoerbaar verklaard niettegenstaande elk aangewend rechtsmiddel.

=> Tegen deze beslissing werd verzet aangetekend. Bij beslissing van 15/2/2011 werd de verstekbeslissing integraal bevestigd.

TAB11/003 - beslissing tuchtraad Brussel - 2^e kamer - 7/9/2010 (heropening der debatten) + 22/03/2011

Tegenstrijdige belangen – bewezen conflictuele situatie versus schijn – optreden voor erflater en erfgenaam – fungeren als sleutelbewaarder en als opener van een kluis – communicatiemiddelen – niet opvolgen van instructies van de stafhouder – schorsing 2 maanden met uitstel en onder voorwaarden – berisping – terugbetaling kosten van het onderzoek

Indien het de bedoeling is om in eenzelfde procedure voor twee verschillende partijen op te treden op grond van het feit dat hun belangen gelijk lopen, kan minstens worden verwacht dat dit duidelijk en expliciet gebeurt.

Belangentegenstelling is een dermate gevoelig punt in de praktijk van de advocaat dat voorzichtigheid is geboden, te meer nu in de loop van de procedure er aanzienlijk wat kan veranderen. Optreden voor twee partijen in eenzelfde procedure is een uitzondering. Dergelijke uitzondering moet verantwoord worden ook – en vooral – naar buiten toe, hetgeen voorzichtigheidshalve vereist dat dit schriftelijk wordt vastgelegd, met name om te voorzien wat moet gebeuren indien de gelijklopendheid van belang niet langer het geval is.

Bij belangentegenstelling is niet de mening van de advocaat maatgevend, maar wel hoe de cliënt en de tegenpartij hierop reageren. De regel beoogt niet enkel de bewezen conflictuele situatie te voorkomen maar ook de schijn van mogelijk misbruik van vertrouwelijke informatie uit te sluiten in hoofde van de cliënten. Het in casu optreden voor de erflater en voor één van de erfgenamen

is dan ook niet kies, evenmin was het kies op te treden in een procedure voor de erflater op derdenverzet tegen één van de erfgenamen die, minstens wat het procedureaspect betreft, op dat ogenblik tegenpartij wordt.

Als de stafhouder aanduidt dat iets hem "aangewezen" lijkt, is het overduidelijk wat de mening van de stafhouder is over de betrokken aangelegenheid. In een dergelijke situatie de vormelijkheid van de bewoording van de stafhouder nog gebruiken als een miskennis of voor een uitstel van het effect van de beslissing van de stafhouder, is een miskennis van het gezag van de stafhouder.

Een onderscheid moet worden gemaakt tussen het louter in bewaring nemen van een sleutel van een kluis en het effectief openen van de kluis met het oog op het overhandigen van de inhoud ervan. Of het optreden als bewaarnemer van eigendommen van een cliënt op een bestendige manier behoort tot de taken van de advocaat, kan toch in vraag worden gesteld. Als de advocaat dat in een hoedanigheid als bewaarnemer doet, dan gebiedt de voorzichtigheid om dit als dusdanig schriftelijk vast te leggen. De tuchtraad begrijpt niet waarom de toestand van bewaarnemer moest voortduren tijdens de periode waarin door de rechtbank een voorlopige bewindvoerder werd aangesteld. Het lijkt de tuchtraad elementair dat, gezien de reden tot bewaargeving niet langer gegrond is, vermits het overlijden van de kluis eigenaar, de advocaat de sleutel zou hebben overhandigd aan de voorlopige bewindvoerder. Het feit dat de advocaat geen coherente uitleg kan verstrekken over de omstandigheden waaronder de inhoud van de kluis aan de voorlopige bewindvoerder werd overhandigd, getuigt van een onvoorzichtigheid in zijn handelingen die niet in overeenstemming is met de principes van waardigheid en kiesheid. In een dergelijke, op zich uitzonderlijke situatie, past het om er voor in te staan dat de nodige transparantie en duidelijkheid bestaat over het optreden als advocaat. Het betreft een duidelijke inbreuk op artikel 456 Ger. W.

Zich manifesteren het recht toe-eigenen om eenzijdig te bepalen hoe zijn confraters met hem moeten communiceren (paleispost i.p.v. fax) is onaantvaardbaar, zelfs al kwalificeert hij dit als "fun". Ook het beroep van advocaat moet zich onvermijdelijk aanpassen – in het belang van de efficiënte rechtsbedeling – aan de huidige communicatietechnieken. Er zijn voldoende middelen op de markt om ook grote hoeveelheden documenten op te vangen en wanneer de aard van de praktijk van de advocaat dit vereist, dient hij hiertoe ook in de nodige middelen te investeren. Het investeren in adequate communicatiemiddelen is nu eenmaal een taak die ook behoort tot de opdracht van de advocaat. Een andere houding is niet in overeenstemming met de hedendaagse beoefening van het beroep van advocaat.

Het betrokken feit zou echter – alleenstaand – nooit aanleiding hebben gegeven tot een tuchtrechtelijke vervolging. Men mag verwachten dat een verzoek ter zake vanwege de stafhouder al voldoende zou zijn geweest. Het betrokken feit moet beoordeeld worden in de globale context van de houding van de advocaat zoals blijkt uit het geheel van de klachten die voorliggen. In die context kan niet anders dan vastgesteld worden dat, los van de andere feiten, dit feit op zich een berisping verantwoordt.

De tuchtraad oordeelt dat het fungeren als sleutelbewaarder zonder duidelijke instructies

of afspraken en vooral het verderzetten van deze toestand na het overlijden van de erflater gekoppeld aan de bijzonder onduidelijke situatie die door het optreden van de advocaat zelf is veroorzaakt i.v.m. het openen van de kluis, schendingen zijn van de beginselen van kiesheid en behoorlijke uitoefening van het beroep die niet kunnen getolereerd worden.

Het gebruik van zogenaamde "funmail" getuigt van een gebrek aan kiesheid dat niet kan goedgepraat worden.

Eenzijds houdt de tuchtraad bij de beoordeling van de toe te passen maatregel rekening met het blanco tuchtrechtelijk verleden en met de verdiensten van de advocaat voor de Orde van Advocaten. De tuchtraad oordeelt dat een schorsing van twee maanden aangewezen is doch legt deze sanctie op met uitstel van twee jaar en op voorwaarde dat er in deze periode geen soortgelijke feiten worden gepleegd die aanleiding geven tot een tuchtsanctie. Voor wat betreft de "funmail" geeft de tuchtraad een berisping met de verplichting om zich met onmiddellijke ingang te onthouden van dergelijke communicatie, zowel naar de vorm als naar de inhoud. Ook de kosten van het onderzoek worden de advocaat ten laste gelegd.

TAB11/004 - beslissing tuchtraad Brussel - 1^e kamer - 7/06/2011 (heropening der debatten) + 8/11/2011

Diverse inbreuken op de algemene deontologische regels van waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid van het beroep van advocaat niet bewezen – inbreuken op de verplichting tot confraterniteit, loyaliteit en behoorlijke beroepsuitoefening – feiten versus kwalificatie van feiten – recht van verdediging – herkwalificatie – art. 459 §1, 2^e lid Ger. W. – art. 6.3 EVRM - psychische problemen – weglating tableau op eigen verzoek – gedeeltelijke vrijspraak – opschorting van de veroordeling onder de voorwaarde: geen heropname op tableau zonder medisch attest

De tuchtraad is gevat door feiten en niet door een kwalificatie (art. 459 § 1, 2^e lid Ger. W.). De rechten van verdediging vereisen wel dat de tuchtraad de advocaat op de hoogte brengt van een kwalificatiewijziging om de advocaat in de mogelijkheid te stellen zich werkelijk en volledig te kunnen verdedigen. Hiertoe was een heropening der debatten aangewezen.

De andere tenlasteleggingen acht de tuchtraad niet bewezen (gedeeltelijke vrijspraak).

De tuchtraad oordeelt dat de advocaat – gelet op de psychische toestand – eerder in 2011 terecht om de weglating van het tableau heeft verzocht.

Teneinde de belangen van de rechtzoekenden verder te vrijwaren en om het vertrouwen van het publiek in de advocatuur niet opnieuw te beschamen, acht de tuchtraad een opschorting van de veroordeling aangewezen, doch onder de bijzonder voorwaarde dat de advocaat geen wederopname op het tableau kan vragen zonder een medisch attest voor te leggen waaruit uitdrukkelijk blijkt dat de advocaat zich niet meer in een klinische toestand bevindt die de uitoefening van het beroep van advocaat onmogelijk maakt.

III.5. Rechtspraak tuchtraad Gent – 2012

TAG12/001 - beslissing tuchtraad Gent - 2e kamer - 11/01/2012

Herhaaldelijk uiten van bedreigingen – privé-sfeer met verwijzing naar connecties binnen justitie en maffia – eigen initiatief - berisping

Trachten om met bedreigingen een andere burger tot bepaalde handelingen of onthoudingen aan te zetten is in een rechtsstaat onaanvaardbaar. Dit geldt zeker voor een advocaat die vertrouwd is met juridische principes en de werking van het rechtssysteem.

Er kan niet worden gesteld dat de advocaat in een loutere opwelling zou gehandeld hebben nu hij de dreigende taal meermaals geuit heeft en hiervoor telkens zelf initiatief nam voor de contacten.

Hoewel de feiten zich duidelijk afspelen in de privésfeer, staat het vast dat de advocaat, blijkbaar om de ernst van zijn bedreigingen te beklemtonen, niet alleen gerefereerd heeft aan zijn beroep als advocaat maar ook verwezen heeft naar beweerde vriendschapsrelaties die hij heeft of zou hebben met de officier van justitie en de maffia.

Op die wijze heeft hij ook nog het imago van de advocatuur en de magistratuur nodeloos in opspraak gebracht.

De houding is in strijd met de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

De sanctie van berisping wordt opgelegd.

TAG12/004 - beslissing tuchtraad Gent - 2^e kamer – 14/03/2012

Belangenvermenging – optreden als advocaat en als schepen in vergunningsdossiers – art. 51 en 27 Gemeentedecreet – art. 245 Sw. – stedenbouwkundige vergunning – bevoegdheid tuchtraad beperkt tot optreden als advocaat – gereede twijfel – appreciatiefout – blanco tuchtrechtelijk verleden – berisping

De bevoegdheid van de Tuchtraad beperkt zich tot het optreden van de advocaat als advocaat. De Tuchtraad is niet bevoegd om te oordelen over het optreden van de advocaat als schepen. Oordelen of zijn optreden als schepen al dan niet strijdig is met het verbod op belangenvermenging, behoort niet tot de bevoegdheid van de Tuchtraad.

Een gereede twijfel dient in het voordeel van de advocaat te worden geïnterpreteerd.

De beoordeling van de belangenvermenging beperkt zich tot de vraag of de deelname van de advocaat aan de beraadslagingen van het College van Burgemeester en Schepenen dd. 28/01/2008 en 08/09/2008 strijdig is met artikel 51, derde lid en artikel 27, 1° van het gemeentedecreet van 15/07/2005 enerzijds en artikel 245 Sw. en, bij uitbreiding, de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen.

Het misdrijf van belangenvermenging, zoals omschreven door artikel 245 Sw. en bedoeld in de

bepalingen van het Gemeentedecreet, bestaat erin dat een persoon die een openbaar ambt uitoefent, een handeling stelt of een toestand gedooft waardoor hij een voordeel kan behalen uit zijn ambt en bestraft aldus het vermengen van het algemene belang met het particuliere belang.

De tuchtraad meent dat het optreden van de advocaat niet kan worden gekwalificeerd als een handeling waaruit hij een voordeel kon halen of beoogde te halen.

De tenlastelegging is dus niet bewezen, althans in zoverre zij een strijdigheid beoogt met artikel 245 Sw. en de artikelen 51 jo. 27, §1, 1° van het Gemeentedecreet.

De vraag stelt zich anderzijds of het optreden van de advocaat ook beantwoordt aan de regels van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen.

De Tuchtraad vindt het weinig kies om als advocaat op te treden in een betwisting, waarbij - weze het zijdelings - stedenbouwkundige vergunningen (verleend door het College van Burgemeester en Schepenen waarvan diezelfde advocaat deel uitmaakte) ter discussie staan. Vooral omdat de advocaat schepen van ruimtelijke ordening is en dus, als schepen, rechtstreeks betrokken bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning, is het in strijd met de regels van de kiesheid om naderhand - zelfs wanneer de stedenbouwkundige vergunning definitief is verleend door het College - op te treden in geschillen waarbij deze stedenbouwkundige vergunning, zelfs maar zijdelings, betrokken is. De tenlastelegging is dus bewezen, in zoverre zij een strijdigheid beoogt met de regels van de kiesheid, zoals bedoeld in artikel 455 Ger. W.

De tuchtraad oordeelt dat het bewezen verklaarde deel van de tenlastelegging (strijdigheid met de principes van de kiesheid) een appreciatiefout is doch ook niet meer dan dat.

Gelet op de afwezigheid van eerdere tuchtrechtelijke veroordelingen en het kennelijk eenmalig karakter van deze deontologische inbreuk, oordeelt de Tuchtraad dat de tuchtstraf van de berisping volstaat om de advocaat aan te zetten om in de toekomst duidelijk af te wegen of zijn eventueel optreden al dan niet strijdig is met de principes van de kiesheid.

TAG12/005 - beslissing tuchtraad Gent - 2^e kamer - 14/03/2012

Conflict met magistraat – ingebrekestelling magistraat – advocateneed – respect voor de rechtbank – schorsing 15 dagen met uitstel – betaling kosten onderzoek

Het in de hoedanigheid van plaatsvervangend voorzitter van de Rechtbank van Koophandel aangetekend en gewoon aanschrijven van een magistraat op zijn privé-adres om bepaalde klachten van een confrater te uiten lastens deze magistraat omtrent de behandeling van aan hem voorgelegde zaken en hem hiervoor in gebreke te stellen, is totaal onaanvaardbaar en voor een normaal redelijk advocaat volkomen onbegrijpelijk.

Het is overduidelijk dat de advocaat door zijn wijze van handelen en de gebruikte bewoordingen in zijn brief flagrant gehandeld heeft in strijd met de, zelfs elementaire, regels van de deontologie.

De deontologie en de regels van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen, wijzigen niet bij de overschrijding van de grens van een gerechtelijk arrondissement en het is niet omdat men op 150 km woont van de rechtbank waar de beweerd incidenten zich voorgedaan hebben, dat die regels op een andere wijze zouden mogen worden toegepast.

Nu de advocaat zelf niet betrokken was in de verschillende procedures die hij in zijn brief zo fel bekritiseert en nu hij dus uiteraard evenmin aanwezig was op de terechtzittingen waar de zaken behandeld werden, diende hij dus voort te gaan op de inlichtingen die hem verstrekt werden door die confrater en de cliënten.

Alvorens echter op basis van eenzijdige informatie de zeer zwaarwichtige initiatieven te nemen die hij gedaan heeft, had dit hem tot een grote omzichtigheid moeten aanzetten.

Nog afgezien van de vraag of hij voldoende informatie had om de gevoeligheden van de diverse dossiers te doorgronden, is het zeker zo dat hij zelf de houding van de magistraat in kwestie niet heeft ervaren en dus ook niet zelf heeft kunnen beoordelen.

Het is wel duidelijk dat de advocaat niet alleen inspiratie kreeg van zijn confrater, maar dat die hem steunde en aanmoedigde en zelfs met hem de zaak behandelde, zonder zelf tegenover de magistraat op de voorgrond te willen of durven treden.

Uit diverse stukken blijkt dat die confrater de – veel jongere - advocaat in kwestie zeker niet confraterneel begeleid heeft en hem zeker niet gewezen heeft op de deontologische implicaties van de aangelegenheid die hij hem doorschoof, wel integendeel.

Dit alles vormt echter geen verontschuldiging voor de advocaat.

De inbreuken zijn immers zo flagrant, veelvuldig en overduidelijk dat deze ook voor een advocaat met een beperktere ervaring totaal onaanvaardbaar zijn.

De brief die de advocaat aan de magistraat geschreven heeft, is in meerdere opzichten een inbreuk op de regels van de deontologie:

- wanneer een incident ontstaat met een magistraat, dan dient de advocaat er zich van te onthouden rechtstreeks die magistraat of zijn korpsoverste daarover aan te schrijven en hem daarover te spreken. De advocaat zal in dit geval zijn Stafhouder vatten met het probleem.
- wanneer men niet akkoord gaat met de beslissing van een rechter dienen de daartoe geëigende rechtsmiddelen te worden aangewend op de wijze die de wet voorziet en uiteraard de rechter daarover niet persoonlijk aan te schrijven.
- de eed die de advocaten overeenkomstig art. 429 Ger. W. afleggen, schrijft de advocaat eerbied aan het gerecht voor. Sommige zinsneden in de brief getuigen van een totaal gebrek aan respect voor de rechtbank en zijn zelfs ronduit beledigend. Een taalgebruik waarbij men stelt dat de beslissingen strijdig zijn met de "schijn van" onafhankelijkheid en redelijkheid, men de rechter een bizarre houding en onwil aanwrijft; men schrijft dat de beslissingen krioelen van onnauwkeurigheden, typfouten, onjuiste weergaven, met een ongenueanceerde (feitelijke en juridische) kijk op de zaak; men een stelling juridisch en feitelijk niet correct onderbouwd achten; een handelswijze van een rechter onbegrijpelijk genoemd wordt, zijn

beweringen die zeker de eer aantasten van een magistraat.

- de teneur van de brief is overigens ook hoogst onconfraterneel waar men een confrater, zonder hem enige tegenspraak te gunnen, in een kwaad daglicht plaatst bij een rechter door hem flagrante beroepsfouten aan te wijzen, hem bekritiseert voor zijn exorbitant hoge erelonen en zijn ontoelaatbare passiviteit, partijdigheid en incompetentie.
- overigens moet ook opgemerkt worden dat de regels van tegenspraak, essentieel in ons rechtsbestel, ook manifest met de voeten getreden worden door de eenzijdige contacten die genomen worden met de rechter, en de commentaar die gegeven wordt op beslissingen en lopende procedures, zonder dat men daar zijn tegenstrever minstens van in kennis stelt.

De stafhouder beschrijft de advocaat, met een blanco tuchtverleden, als een correct, joviaal en bereidwillig advocaat, die steeds hoffelijk is tegenover magistraten en confraters en die nog geen enkel deontologisch probleem veroorzaakt heeft.

Rekening houdend met enerzijds die gegevens en met het feit dat mogelijks de advocaat niet direct de drijvende kracht was voor het initiatief dat genomen werd, maar anderzijds ook met de ernst van de feiten, acht de Tuchtraad een schorsing van 15 dagen met uitstel passend. Tevens dient hij de kosten van het onderzoek te betalen.

TAG12/008 - beslissing tuchtraad Gent - 1^e kamer - 23/05/2012

Verzoek om eerherstel – art. 472 § 2 Ger. W. – termijn van 6 jaar – bevoegdheid tuchtraad – inmiddels op eigen verzoek weggelaten van tableau – geen bezwaren - eerherstel

Art. 472 §2 Ger. W. bepaalt dat een geschorste advocaat aan de tuchtraad die de schorsing heeft uitgesproken eerherstel kan vragen na een termijn van zes jaar te rekenen vanaf de uitspraak.

Bij wet van 21 juni 2006 werd de tuchtrechtsprekende bevoegdheid van de lokale Ordes overgeheveld naar de bij iedere zetel der hoven van beroep nieuw gecreëerde tuchtraden, zodat de gevatte tuchtraad bevoegd is om huidig verzoek te beoordelen.

Sinds de uitspraak van 22 januari 2002 bij verstek, waartegen geen verzet werd aangetekend, is de termijn van zes jaar thans ruim verstreken.

De omstandigheid dat verzoeker op 30 juni 2002 op eigen vraag van het tableau werd weggelaten, belet niet dat hij om eerherstel kan vragen.

Mede gelet op o.a. het gunstig advies van de pro-stafhouder wordt het eerherstel verleend.

TAG12/009 - beslissing tuchtraad Gent - 1^e kamer - 20/06/2012

Hoedanigheid verslaggever – geen vorderingsrecht – systematisch niet beantwoorden briefwisseling (stafhouder, tegenstrever, cliënt) – geen gevolg geven aan tussenkomst stafhouder – eerdere vervolging voor gelijkaardige feiten – bevoegdheid stafhouder versus onderzoeker – gedeeltelijke vrijspraak – schorsing 14 dagen en kosten

Procedure:

De verslaggever treedt conform art. 459 § 2 laatste lid Ger. W. niet op als vervolgende partij en hem komt geen vorderingsrecht toe, zodat het door hem neergelegd besluitschrift slechts kan worden aanzien als een schriftelijke toelichting bij zijn mondeling verslag zoals gegeven ter zitting.

Het is aan de stafhouder zelf, en niet aan de onderzoeker, om te beslissen of een tuchtonderzoek wordt geopend dan wel uitgebreid. Nu in het tweede dossier van dergelijke beslissing evenwel geen spoor terug te vinden is in het dossier, werd niet voldaan aan het in art. 458. § 1, lid 2 Ger. W. bepaalde en dringt met betrekking tot de tenlasteleggingen in dit dossier de vrijspraak zich op bij afwezigheid van formeel geopend onderzoek.

Ten gronde:

Met betrekking tot het eerste dossier is de advocaat systematisch in gebreke gebleven de briefwisseling van haar tegenpleiter te beantwoorden, dit ondanks herhaalde tussenkomst van haar stafhouder.

Dergelijke inertie ten opzichte van de stafhouder en van een confrater brengt hen in een lastig parket nu zij op hun beurt dienen te communiceren naar derden en zij in de onmogelijkheid zijn dit tijdig en zinvol te doen, waardoor de balie in opspraak wordt gebracht.

De tenlasteleggingen zijn bewezen en vormen een inbreuk op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en die een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

De advocaat werd reeds voorheen (TAG - 0148) voor soortgelijke feiten vervolgd en bekwaam toen bij beslissing van 16 maart 2011 de gunst van de opschorting. De Tuchtraad is van oordeel dat deze door de verdediging gevraagde gunst niet opnieuw kan worden verleend en dat een effectieve schorsing van 14 dagen zich opdringt, ingaand één maand na het definitief worden van huidige beslissing. Ook de kosten worden de advocaat ten laste gelegd.

TAG12/012 - beslissing tuchtraad Gent - 2e kamer - 27/06/2012

Niet of laattijdig vereffenen van schulden t.a.v. gerechtsdeurwaarder – niet beantwoorden van briefwisseling van de stafhouder en de gerechtsdeurwaarder – geen gevolg geven aan uitnodiging van stafhouder – niet in orde brengen beloofde bankwaarborg – bijkomende nieuwe schulden – niet nakomen van gemaakte beloften – schorsing 15 dagen en de kosten

Ondanks diverse beloften en afbetalingsovereenkomsten was de schuld tegenover de gerechtsdeurwaarder op 09/05/2012 nog steeds niet aangezuiverd. In de loop van juni 2012 kon deze slechts geregeld worden via een investeringskrediet dat de advocaat verkregen heeft bij een bank.

De advocaat liet zijn cliënten de dagvaardingskosten wel aan hem betaalden, maar stortte die niet door aan de gerechtsdeurwaarder. Wanneer een zaak via de gerechtsdeurwaarder geregeld

werd, maakte deze laatste integraal de ontvangen sommen over aan de advocaat, inclusief de dagvaardingskosten ofschoon die nog niet betaald waren. Concreet betekent dit dus dat de advocaat telkens de voordien door zijn cliënten geprovisioneerde deurwaarderskosten achterhiel en de gelden niet de bestemming gaf waarvoor zij aan hem betaald werden. Gezien de omvang van de schuld die aldus opgebouwd werd, kan niet aangenomen worden dat de advocaat te goeder trouw handelde zoals hij voorhoudt.

Aangezien die ontvangen bedragen niet meer beschikbaar zijn en “opgegaan zijn in het geheel”, kan het niet anders dan dat die gelden aangewend werden voor andere doeleinden. Dit maakt de handelswijze van de advocaat nog meer laakbaar.

De houding van de advocaat is manifest strijdig met de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

Enerzijds gelet op het blanco tuchtverleden, maar anderzijds gelet op het feit dat de schuld zeer aanzienlijk was; dat talrijke beloften en minnelijke aanzuiveringsregelingen niet nageleefd werden; dat na 3 jaar er nog een zeer aanzienlijke schuld was en dat dergelijke schuld bij de gerechtsdeurwaarder opgebouwd werd ondanks het feit dat de cliënten van de advocaat die deurwaarderskosten wel reeds aan hem betaald hadden, legt de tuchtraad de sanctie op van 15 dagen schorsing en veroordeelt hem tot de kosten.

III.6. Rechtspraak tuchtraad Gent - 2011**TAG11/001 - beslissing tuchtraad Gent – 9/03/2011**

Niet betalen baliebijdragen 2009 en 2010 ondanks meerdere uitnodigingen – niet beantwoorden van brieven van de stafhouder – niet beantwoorden van brieven van opvolger – niet overmaken van dossier aan opvolger ondanks bevel van de stafhouder – grove nalatigheid bij behandeling van een dossier – niet betalen zonder reden van factuur van nutsvoorzieningen – verstek laten gaan in procedures tegen hem persoonlijk – gedeeltelijke vrijspraak – schorsing van 15 dagen – veroordeling tot de kosten – vijf eerdere tuchtrechtelijke veroordelingen

De houding die de advocaat aannam bij de bewezen tenlasteleggingen was strijdig met de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

De advocaat liep reeds vijf tuchtsancties op, waaronder vier berispingen en waarvan de laatste sanctie dateert van september 2008. Rekening houdend met deze voorgaande sancties en met de ernst van de bewezen tenlasteleggingen, wordt een tuchtsanctie van 15 dagen schorsing als passend aangezien. Bovendien wordt de advocaat veroordeeld tot de betaling van de kosten. Voor een aantal tenlasteleggingen wordt hij vrijgesproken.

=> Tegen deze beslissing werd hoger beroep ingesteld. Bij beslissing van 7/7/2011

werd de eerste beslissing hervormd en werd de gedeeltelijke verjaring vastgesteld, een schorsing van 15 dagen opgelegd en de veroordeling tot de kosten.

=> Zie hierna onder III.8.

TAG11/003 - beslissing tuchtraad Gent – 16/03/2011

Geldigheid samenstelling tuchtraad – voeren van tuchtonderzoek – verhouding tot de stafhouder in verschillende hoedanigheid – niet of niet tijdig beantwoorden van brieven van de stafhouder – inbreuk reglement permanente vorming – geen verslag uitbrengen – niet behalen voldoende aantal punten – ontvankelijk verzet – gedeeltelijke verjaring – gedeeltelijke vrijspraak

Samenstelling tuchtraad:

De samenstelling van de tuchtraad vindt zijn grondslag in art. 457 § 6 Ger. W., luidend : “ De secretaris stelt de kamers samen. De voorzitter en de assessoren worden, buiten beletsel, in orde van hun rang geroepen.” . In de praktijk contacteert de secretaris de leden, zijn ranglijst aflopend, om te vragen of ze zitting kunnen hebben. Hij roept op wie geen beletsel aanvoert. Wordt in casu een voorbehoud nopens de huidige samenstelling geformuleerd, dan wordt evenwel niet in concreto aangevoerd op welke wijze de secretaris de orde van de rang van de assessoren die geen beletsel hebben aangevoerd, zou hebben miskend.

Verder werd op de zitting van 17 november 2010 in de aanvankelijke samenstelling enkel beslist tot uitstel van behandeling, en werd de zaak op de zitting van 19 januari 2011 in de nieuwe samenstelling volledig hernomen.

De geldigheid van de huidige samenstelling wordt eveneens betwist omdat twee assessoren lid zijn van dezelfde balie, overigens zijn eigen balie. Dit is evenwel het gevolg van het samenspel tussen rang en beletsel, waarbij de secretaris er enkel dient op toe te zien dat de kamer conform art. 457 § 5 Ger. W. “ten minste één lid (bevat) van de balie waartoe de advocaat tegen wie de tuchtvervolging is ingesteld, behoort”. De aangehaalde wetsbepaling laat dus wel integendeel minstens impliciet toe dat twee advocaten van dezelfde balie, c.q. twee advocaten van dezelfde balie als deze van de advocaat tegen wie de tuchtvervolging wordt ingesteld, in dezelfde kamer zitting hebben.

Het verweer qua samenstelling van de tuchtraad en het in dit verband geformuleerde voorbehoud, kan dus niet aangenomen worden.

Ten gronde:

Met betrekking tot bepaalde tenlasteleggingen werd het openen van het onderzoek pas ter kennis gebracht meer dan 12 maanden na de kennisneming ervan door de tuchtrechtelijke autoriteit die

bevoegd is om die procedure op gang te brengen, zodat de tuchtraad vaststelt dat voor deze feiten conform art. 474 Ger.W. verjaring is ingetreden.

De tekst van art. 458 § 1 lid 2 Ger. W. laat geen twijfel bestaan over de aanvang van het tuchtonderzoek: “De klager en de advocaat die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, worden van de instelling van het onderzoek schriftelijk op de hoogte gebracht”. De ratio legis van deze kennisgeving is aan de betrokken advocaat te melden wanneer precies het tuchtonderzoek tegen hem wordt geopend; door deze uitdrukkelijke melding weet de advocaat die het voorwerp is van het tuchtonderzoek vanaf wanneer de stafhouder uit zijn rol van bemiddelaar en in zijn rol van tuchtonderzoeker is gestapt, en kan hij dus ook zijn houding aan deze bijzondere hoedanigheid van de stafhouder (of de door hem gelaste onderzoeker) aanpassen. De kennisgeving voorzien in art. 458 § 1 lid 2 Ger. W. is dus cruciaal voor de advocaat die het voorwerp uitmaakt van het tuchtonderzoek; vanaf deze kennisgeving heeft hij o.m. het recht zich te laten bijstaan door de advocaat van zijn keuze, onverminderd uiteraard de normale uitoefening van alle rechten van verdediging.

De tuchtraad kan niet anders dan vaststellen dat er in deze geen tuchtonderzoek werd gevoerd: er is enkel een kennisgeving van het “openen van een tuchtdossier”, zonder dat deze “opening van het dossier” tot enig onderzoek heeft geleid: het blijkt niet dat de advocaat werd uitgenodigd voor een verhoor, en het blijkt ook niet dat er daadwerkelijk enig verhoor heeft plaatsgevonden. Het dossier bevat alleszins geen proces-verbaal in die zin.

De vaststelling dat geen tuchtonderzoek werd gevoerd leidt tot de conclusie dat art. 458 Ger.W. en de rechten van verdediging van de advocaat, voorwerp van het tuchtonderzoek, zijn geschonden, doordat hij niet in de mogelijkheid werd gesteld om, desgewenst met bijstand van een advocaat, zijn visie over de hem ten laste gelegde feiten te geven en te laten optekenen in een proces-verbaal van verhoor zoals uitdrukkelijk voorzien in art. 458 § 1, 4de en 5de lid Ger. W. Tevens leidt deze vaststelling tot de conclusie dat het niet verjaarde feit niet als naar rechte is bewezen; dit bewijs kan niet enkel worden afgeleid uit de bij het dossier gevoegde briefwisseling die dateert van vóór de kennisgeving voorzien in art. 458 § 1 Ger. W., en die kadert in de gewone relatie tussen stafhouder en advocaat, wezenlijk verschillend van de relatie tussen de stafhouder als tuchtonderzoeker en de advocaat die het voorwerp van een tuchtonderzoek uitmaakt.

In deze laatste relatie gelden wezenlijk andere beginselen: waar de advocaat in zijn gewone relatie tot de stafhouder gehouden is tot o.a. loyauteit, kan hij zich in de relatie tot de stafhouder-tuchtonderzoeker beroepen op de meest uitgebreide rechten van verdediging, waaronder het zwijgrecht, de bijstand van een advocaat en het recht te worden gehoord.

Precies dit onderscheid leidt tot de vaststelling dat de briefwisseling gevoerd vóór de formele kennisgeving van art. 458 § 1 Ger. W., onmogelijk als uitsluitend bewijs van het tuchtrechtelijk ten laste gelegde en niet verjaarde feit kan worden aangenomen.

De tuchtraad is echter van oordeel dat de tuchtvervolging wel degelijk ontvankelijk is; zij werd inderdaad op de bij wet voorziene vormelijke wijze door de in de wet voorziene instantie bij de bevoegde tuchtraad aanhangig gemaakt. Het ontbreken van een tuchtonderzoek en de daarbij vastgestelde schending van de rechten van verdediging leiden er wel toe dat de tuchtvervolging ongegrond is, nu er geen wettig bewijs voorligt van het enige niet verjaarde ten laste gelegde feit, uit hoofde waarvan de advocaat moet worden vrijgesproken.

TAG11/005 - beslissing tuchtraad Gent - 16/03/2011**Verder procedure voeren ondanks dading – eerdere veroordeling tot schorsing is verzwarende omstandigheid – overschrijding termijn van 12 maanden - verjaring**

Art. 474 Ger.W. stelt dat de tuchtprocedure op straffe van verjaring dient te worden ingesteld binnen twaalf maanden te rekenen van de kennisneming van de feiten door de tuchtrechtelijke autoriteit die bevoegd is om die procedure op gang te brengen.

In casu blijkt dat deze termijn van 12 maanden ruimschoots is overschreden, zodat de verjaring dient vastgesteld.

De overige verweermiddelen dienen dus niet ontmoet, en evenmin dient over de kosten uitspraak gedaan.

TAG11/007 - beslissing tuchtraad Gent – 16/03/2011**Verder zetten beroepswerkzaamheden tijdens schorsing – schorsing 15 dagen**

Bij beslissing van de tuchtraad van Gent d.d. 15 september 2010 werd de advocaat een schorsing opgelegd van 3 maand, waarvan het gedeelte boven de twee en halve maand effectief, doch wel met uitstel van uitvoering voor een gedeelte van twee en een halve maand.

Een eensluidend verklaard afschrift van deze beslissing werd bij aangetekende brief d.d. 28 september 2010 door de secretaris van de tuchtraad aan de advocaat gezonden. Bij zelfde brief werd medegegeeld dat hij te rekenen vanaf deze kennisgeving over een termijn van 15 dagen beschikte tot het aantekenen van hoger beroep.

Bij brief d.d. 30 september 2010 werd de advocaat er door de procureur-generaal te Gent, die in toepassing van art.471 Ger. W. zorgt voor de tenuitvoerlegging van de beslissingen van schorsing en schrapping, expliciet en in niet mis te verstane bewoordingen op gewezen dat de beslissing definitief zou worden op 18 oktober 2010 behoudens er door hem hoger beroep zou worden ingesteld. Uit het voorgaande blijkt dat de advocaat wist, - moest weten -, dat zijn schorsing van een halve maand een aanvang nam op 18 oktober 2010.

Indien de advocaat enige twijfel had over de juiste datum van het ingaan van de schorsing om reden dat er in tussentijd mogelijks een hoger beroep zou ingesteld zijn door de stafhouder van zijn balie en/of de procureur-generaal, had hij de mogelijkheid om contact te nemen met de secretaris van de tuchtraad van beroep, wat hij blijkbaar niet heeft gedaan.

Het feit op zich dat hij tijdens de periode van schorsing zijn werkzaamheden als advocaat tot 28 oktober 2010 verder zette, wordt door niet betwist.

Door ondanks de op 18 oktober 2010 definitief geworden beslissing van de tuchtraad te Gent d.d. 15 september 2010, een effectieve schorsing van een halve maand inhoudend, toch zijn beroepswerkzaamheden verder te zetten, heeft de advocaat een ernstige inbreuk gemaakt op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

De tuchtraad is van oordeel een dat deze inbreuk dient gesanctioneerd met een effectieve schorsing van 15 dagen.

=> Tegen deze beslissing werd hoger beroep ingesteld. Bij beslissing van 7/7/2011 werd de eerste beslissing hervormd en werd de schorsing omgevormd naar een vrijspraak.

=> Zie hierna onder III.8.

TAG11/009 - beslissing tuchtraad Gent - 15/06/2011**Geen tuchtonderzoek gevoerd – art. 458 Ger. W. – rechten van verdediging – recht te worden gehoord – vrijspraak**

Het feit op zich dat de stafhouder van de balie de broer is van de advocaat van de voormalige cliënt van de vervolgte advocaat, heeft niet tot gevolg dat de tuchtzaak op niet-ontvankelijke wijze voor de tuchtraad werd gebracht ; zij werd inderdaad op de bij wet voorziene vormelijke wijze door de in de wet voorziene instantie bij de bevoegde tuchtraad aanhangig gemaakt.

Wel voorziet art. 458 § 1, 4de lid Ger. W. uitdrukkelijk dat de verklaringen van o.a. de advocaat opgetekend worden in een proces-verbaal, waarvan hij op zijn verzoek een afschrift kan ontvangen. Dit impliceert dat de advocaat het recht heeft om te worden gehoord: dit is een elementair recht van verdediging, en het is dus niet mogelijk een tuchtonderzoek af te sluiten zonder de advocaat in kwestie te horen, tenzij dit door deze advocaat zelf zou worden geweigerd of onmogelijk gemaakt. Dit laatste is hier zeker niet het geval, vermits de advocaat zichzelf bij brief d.d. 14 oktober 2010 bereid verklaarde bijkomende inlichtingen te verstrekken tijdens een persoonlijk onderhoud, dat door de stafhouder echter overbodig werd geacht.

De tuchtraad oordeelt dat er aldus in deze zaak geen tuchtonderzoek werd gevoerd zoals het hoort: de kennisgeving van “opening van het onderzoek” bij brief d.d. 23 september 2010 heeft nooit geleid tot een daadwerkelijk onderzoek, dat bovendien werd gesloten zonder dat de betrokken advocaat de kans heeft gekregen gehoord te worden.

Deze vaststelling leidt tot de conclusie dat art. 458 Ger. W. en de rechten van verdediging van de advocaat, voorwerp van het tuchtonderzoek, zijn geschonden, doordat hij niet in de mogelijkheid werd gesteld om, desgewenst met bijstand van een advocaat, zijn visie over de hem ten laste gelegde feiten te geven en te laten optekenen in een proces-verbaal van verhoor zoals nochtans uitdrukkelijk voorzien in art. 458 § 1, 4de lid Ger. W.

Tevens leidt deze vaststelling tot de conclusie dat het ten laste gelegde feit niet als naar rechte bewezen is.

III.7. Rechtspraak Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten - 2012

TB12/003 – beslissing tuchtraad van beroep – 26/04/2012 (hoger beroep tegen beslissing TAA11/002 van 22/02/2011)

OVB-reglement Advocaat en Media – nieuwe stukken van verslaggever na instelling hoger beroep door stafhouder – rechten van verdediging – tegenberoep onontvankelijk bij gebrek aan belang – klager in de zin van art. 458 Ger. W. – beroepsgeheim stafhouder – waarheidsvinding – verklaring door advocaat aan de pers – toestemming cliënt – vrijspraak

Het staat zowel de verdediging als de stafhouder of verslaggever vrij om staande de procedure in graad van beroep, nieuwe stukken bij het dossier te voegen met de bedoeling de tuchtraad van beroep zo volledig mogelijk in te lichten, niet alleen wat de feiten van de tenlastelegging betreft, maar ook wat de persoon van de vervolgte advocaat aangaat. Dit kan de adequate beoordeling door de tuchtraad van beroep dienen.

Het feit dat de stafhouder geen werkelijke partij is, doet hieraan geen afbreuk nu hij moet waken voor de belangen van de advocatuur en de regelconforme uitoefening van het beroep.

De rechten van verdediging werden niet geschonden nu de nieuwe stukken door de verslaggever tijdig in kopie werden overgemaakt aan de verdediging. Ze dienen dan ook niet uit de debatten te worden geweerd.

Het feit of de ‘klagende partij’ al dan niet klager is in de zin van art. 458 Ger. W. is in casu zonder belang nu de stafhouder sowieso ambtshalve een tuchtonderzoek kon aanvatten. Het feit dat deze ‘klagende partij’ werd ingelicht van het feit dat een tuchtonderzoek werd aangevat en van de datum van de zitting, betekent geenszins dat de procedure nietig is. De rechten van de verdediging werden hierdoor niet geschaad.

Het feit dat een opvolgende stafhouder een dossier zwaarder of lichter inschat dan zijn voorganger, is van geen belang meer van zodra de voorganger het dossier reeds voor vervolging had overgemaakt aan de voorzitter van de tuchtraad die het opportuun heeft geacht om te vervolgen.

Het beroepsgeheim dekt het bestaan van een disciplinair onderzoek niet. De stafhouder heeft in het belang van het onderzoek en de waarheidsvinding de taak om desgevallend een getuige of deskundige op te roepen.

Een advocaat moet zich, overeenkomstig het OVB-reglement Advocaat en Media, verzekeren van de toestemming van de cliënt om publieke mededelingen te doen. Twijfel over het al of niet bestaan van toestemming van de cliënt moet ten voordele spelen van de aangeklaagde advocaat.

TB12/005 – beslissing tuchtraad van beroep – 24/05/2012 (hoger beroep tegen beslissing TAA12/005 van 31/01/2012)

De facto ondergaan van de gevolgen van een schorsing – schorsing nog niet uitvoerbaar – magistratuur reeds op de hoogte van de schorsing – tuchtrecht versus strafrecht – opslorping wegens eenheid van opzet niet toepasselijk in tuchtrecht – schorsing van drie maanden met uitstel voor drie jaar

De advocaat die door de tuchtraad in eerste aanleg veroordeeld werd tot een effectieve schorsing van drie maanden werd ondanks de instelling van het hoger beroep, voor de rechtbank geconfronteerd met zijn veroordeling tot schorsing, ondanks dat deze tuchtsanctie nog niet uitvoerbaar was. Zowel het Parket-Generaal als de stafhouder betwisten echter formeel dat zij ruchtbaarheid hebben gegeven aan de bij de bestreden beslissing opgelegde sanctie. De advocaat levert ook geen bewijs hiervan en doet geen bewijsaanbod.

Een disciplinaire procedure wordt volledig geregeld in het Gerechtelijk Wetboek. De regels van het strafrecht en het strafprocesrecht zijn niet van toepassing.

De opslorping wegens eenheid van (misdadig) opzet vindt geen toepassing in tuchtzaken.

Het Grondwettelijk Hof billijkt het verschil tussen tucht- en strafprocedures nu dit berust op een objectief criterium.

De tuchtraad van beroep oordeelt dat de feiten bewezen blijven en dat de uitgesproken tuchtsanctie overeenstemt met de ernst van deze feiten en het niet geheel vlekkeloos balieverleden. Evenwel staat de tuchtraad van beroep de gunst van het uitstel toe voor een periode van drie jaar. Dit omwille van diverse problemen in hoofde van de advocaat.

TB12/010 – beslissing tuchtraad van beroep – 5/07/2012 (hoger beroep tegen beslissing TAA12/007 van 31/01/2012)

Mandaat niet rechtstreeks van cliënt – laattijdig doorstorten van derdengelden – doorstorten van derdengelden in verkeerd dossier aan verkeerde bestemming – inhouden van derdengelden als provisie – niet uitvoeren van injunctie van de stafhouder – bestreden beslissing onwettig en nietig – tegenstrijdige motivering – overwegend gedeelte versus beschikkend gedeelte – schorsing 2 jaar waarvan 1 jaar voorwaardelijk gedurende 3 jaar

Wat de eerste tenlastelegging betreft, stelt de tuchtraad van beroep vast dat deze in het overwegend gedeelte van de bestreden beslissing niet bewezen werd verklaard. Toch werd de advocaat in het beschikkend gedeelte hiervoor veroordeeld en heeft zijn beroep ook deze veroordeling als voorwerp. Noch de stafhouder, noch het openbaar ministerie dringen echter aan wat deze tenlastelegging betreft. Ook de tuchtraad van beroep is van oordeel dat deze tenlastelegging niet bewezen voorkomt. De tuchtraad van beroep besluit dat de bestreden beslissing tegenstrijdig gemotiveerd is, dienvolgens onwettig is en dienvolgens nietig in haar geheel.

Wat de tweede tenlastelegging betreft, heeft de advocaat derdengelden laattijdig doorgestort (bijna vier maanden na de ontvangst ervan), doch in een verkeerd dossier aan een verkeerde bestemming en na inhouding van een gedeelte bij wijze van provisie. Het feit dat de advocaat zelden bewegingen op zijn derdenrekening heeft zodat hij deze derdenrekening zelden controleert, doet geen afbreuk aan het feit dat het niet doorstorten van derdengelden gedurende bijna vier maanden onaanvaardbaar lang is. In casu geldt dit des te meer gezien de uitvoering van de betaling bevestigd was door de raadsman van de tegenpartij enkele dagen vóór de ontvangst van het geld op de derdenrekening van de advocaat zodat deze waakzaam hoorde te zijn door de ontvangst van de betaling te controleren op korte termijn. De advocaat heeft, zelfs wanneer de advocaat wat zijn goede trouw betreft het voordeel van de twijfel moet genieten, grof onzorgvuldig gehandeld want mits meer zorgvuldigheid had hij moeten en kunnen weten aan wie precies het geld door te storten was, temeer de omvang van het bedrag aanzienlijk was en temeer het bovendien geenszins logisch was dat de betaling dossier 3116 in plaats van dossier 3118 betrof. Indien de advocaat die elementaire voorzichtigheid in acht zou hebben genomen, had hij de vergissing van de betaler inzake het referentnummer zeker kunnen detecteren en had hij zijn cliëntekunnen in kennis stellen van de ontvangen betaling en haar het geld kunnen doorstorten.

Wat de derde tenlastelegging betreft, heeft de advocaat geen gevolg gegeven aan de injunctie van de stafhouder om de als provisie ingehouden derdengelden door te storten aan de – juiste – bestemming. De injunctie van de stafhouder tot terugbetaling houdt geen berechting van een burgerlijk geschil in. De stafhouder doet met die injunctie zelfs geen vrijblijvend oordeel over wie het geld finaal of in rechte toebehoort, laat staan dat de stafhouder veroordeelt tot betaling, laat staan ook dat de stafhouder uitspraak doet over de rechten van de betrokken partijen in het kwestieuze geschil. De injunctie van de stafhouder was louter een logische en passende maatregel in de marge van een burgerrechtelijk geschil. De stafhouder zou trouwens ook nooit een veroordeling tot betaling en dus ook geen titel tot uitvoering daarvan kunnen afdwingen. Het stond de advocaat bovendien vrij om de stafhouder gemotiveerd uiteen te zetten waarom hij geen gevolg kan geven aan diens injunctie. Desgevallend kon de stafhouder deze argumenten in overweging nemen en hetzij afzien van de injunctie, hetzij erin volharden en zonodig, bij blijvende miskennis ervan, tuchtrechtelijk vervolgen. Bovendien kan de advocaat bij tuchtrechtelijke vervolging nog steeds zijn argumenten om de injunctie niet uit te voeren laten gelden voor het bevoegde tuchtcollege die dan kan beoordelen of deze argumenten de miskennis van de injunctie al dan niet rechtvaardigen. In casu evenwel heeft de advocaat de injunctie niet alleen niet uitgevoerd, bovendien heeft hij de stafhouder niet laten weten waarom hij, naar zijn oordeel, de injunctie niet kon of wou uitvoeren. De gegevens in het dossier doen vermoeden dat geen juridische maar andere, feitelijke bezwaren, dan wel laksheid van de advocaat aan de basis liggen van het feit dat de injunctie niet werd uitgevoerd.

Eenzijds zijn de beide weerhouden tenlasteleggingen (2en 3) zonder meer ernstig. Het beheer van een derdenrekening en de communicatie daarrond met de cliënt vergt uit haar aard zorgvuldigheid, zeker wanneer zoals in casu een bedrag gemoeid is van 50 000 euro. Verder is het van groot belang dat injuncties van stafhouders, a fortiori wanneer die geïnspireerd zijn door

het belang van derden (in dit geval de cliënt), hetzij nauwgezet worden uitgevoerd, hetzij ten gepaste tijde en desgevallend op goeie gronden betwist worden.

Anderzijds, in acht genomen dat goede trouw in hoofde van de advocaat niet kan uitgesloten worden wat de tweede tenlastelegging betreft (in het bijzonder de verkeerde toewijzing van de derdenbetaling, in de hand gewerkt door de vermelding van een verkeerde referte door de betaler van die derdenbetaling), acht de tuchtraad van beroep, een mildering van de sanctie aangewezen.

De tuchtraad van beroep verklaart het hoger beroep ontvankelijk en deels gegrond; vernietigt de bestreden beslissing en opnieuw beslissende, verklaart de tenlastelegging sub 1. niet bewezen; verklaart de tenlasteleggingen sub 2. en sub 3. bewezen en beslist een sanctie op te leggen van twee maanden schorsing, waarvan één maand voorwaardelijk voor de duur van drie jaar.

III.8. Rechtspraak Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten - 2011

TB11/001 – beslissing tuchtraad van beroep – 20/01/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAG10/006 van 15/09/2010)

Verwaarlozen van verplichtingen en afspraken t.a.v. cliënt – activiteiten uitoefenen zonder noodzaak en/of voorafgaande machtiging – hoger beroep door de advocaat – tegenberoep door de stafhouder – art. 458 § 1 Ger. W. – de waarheidsverplichting is geen algemeen rechtsbeginsel – zelf-incriminatie – waardeoordeel over de feiten door de stafhouder – zwaarwichtigheid van de feiten – appreciatie over de feiten – partijdigheid van de stafhouder – onderzoek à décharge – niet ondertekende klacht is onontvankelijk – unilateraal terugkomen op afspraak met cliënt – niet inlichten van cliënt over de uitvoering op het verdeeld onroerend goed na de verzoeningsprocedure – miskennis van vertrouwensrelatie tussen advocaat en cliënt – belangenvermenging – wering uit het dossier van de niet-ondertekende klacht in het proces-verbaal van het verhoor van klager – vernietiging beslissing tuchtraad eerste aanleg – schorsing van één maand met uitstel

Een advocaat werd door de tuchtraad voor Advocaten van Gent op 15 september 2010 een tuchtsanctie opgelegd van 3 maanden schorsing met uitstel voor de feiten 1 en 2a, b en c. Voor de feiten 2d en 3 werd hij vrijgesproken.

De advocaat tekende tijdig hoger beroep aan en de stafhouder tekende tijdig tegenberoep aan. Uit het mondeling verweer ter zitting van 16 december 2010 en uit de conclusies blijkt dat de advocaat voldoende ingelicht was over de aard en datering van de hem ten laste gelegde feiten en dat hij zich daarop met kennis van zaken heeft kunnen verdedigen.

De waarheidsverplichting voor de ter kennisstelling van het openen van een tuchtonderzoek is geen algemeen rechtsbeginsel en belet de advocaat niet zichzelf niet te incrimineren in zijn

schriftelijke antwoorden aan de stafhouder.

Door de nadruk te leggen op de zwaarwichtigheid van de feiten geeft de stafhouder geen waardeoordeel over de feiten. Bovendien wijst een appreciatie door de stafhouder over de feiten niet noodzakelijk op partijdigheid van de stafhouder. Het geven van appreciatie betekent immers niet dat het onderzoek niet à décharge geschiedt.

De klacht neergelegd door klager werd niet ondertekend. Evenmin werd door klager ingegaan op het verzoek van de stafhouder om de klacht te komen ondertekenen. Nu de klacht niet ondertekend is, is ze onontvankelijk. Er wordt dan ook geen acht geslagen op de inhoud van de klacht en van het verhoor door de tuchtraad van klager nu zij niet als klager mocht en kon worden gehoord.

De tuchtraad van beroep herkwalificeert tenlastelegging 1.

De advocaat is eenzijdig teruggekomen op de afspraak met de cliënt over het betalen van het saldo van het nog verschuldigde ereloon na vereffening-verdeling van de huwgemeenschap. De advocaat had de cliënt niet ingelicht over het feit dat hij na de verzoeningsprocedure tot uitvoering zou overgaan op het onverdeeld onroerend goed waarin de cliënt mee gerechtigd was. Deze handelswijze is in strijd met de kiesheid en is een miskennis van de vertrouwensband met de cliënt die een essentieel element uitmaakt in de relatie tussen cliënt en zijn advocaat.

Bovendien, door ondanks het uitvoerend beslag op het onroerend goed dat het voorwerp was van de vereffening-verdeling, toch verder de belangen te behartigen van de cliënt, en daardoor te interfereren in de hangende procedure vereffening-verdeling, maakt de advocaat zich schuldig aan belangenvermenging.

De feiten 1, 2a, 2b en 2c zijn strijdig met de beginselen van kiesheid, waardigheid en rechtschapenheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsbeoefening moeten waarborgen.

Gelet op de anciënniteit van ruim 40 jaar aan de balie is een tuchtsanctie van 1 maand schorsing met uitstel voldoende.

TB11/002 – beslissing tuchtraad van beroep – 17/03/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAG10/010 van 15/09/2010)

Tussenkomst als raadsman in een procedure waarin eerder zelf opgeroepen als getuige – weigering gevolg te geven aan een verbod van de stafhouder om tussen te komen als raadsman in die procedure – art. 6.1 EVRM is niet van toepassing – art. 458 e.v. Ger. W. – geen klacht in de zin van art. 458 Ger. W. – ambtshalve onderzoek en verwijzing naar de tuchtraad door de stafhouder – schorsing met uitstel

Een advocaat treedt, ondanks het verbod van de stafhouder hiertoe, toch op als raadsman in een procedure waarin hij eerder zelf was opgeroepen als getuige. De brief aan de stafhouder van de "klager" is geen klacht in de zin van art. 458 Ger. W. De tuchtraad van beroep houdt daarom geen rekening met de inhoud van de klacht. De stafhouder kan evenwel ook ambtshalve een onderzoek instellen en een advocaat naar de tuchtraad verwijzen, ook met betrekking tot feiten

waarvan hij reeds voor het tuchtonderzoek kennis had en waarbij hij aan de vervolgte advocaat instructies had gegeven die deze niet opvolgde.

Art. 6.1 EVRM is niet van toepassing in deze procedure.

Het feit dat bepaalde stukken die zich in het tuchtdossier bevinden, nog onbekend waren op het ogenblik van het verhoor door de stafhouder, impliceert niet dat het tuchtdossier onregelmatig werd samengesteld nu de vervolgte advocaat er met het oog op zijn verdediging voor de Tuchtraad wel degelijk kennis heeft van kunnen nemen.

Schending van art. 458 §2, 1° Ger. W. leidt niet tot de nietigheid van de tuchtprocedure nu het op de hoogte brengen door de stafhouder een loutere mededeling betreft die niet wordt gesanctioneerd.

Voor de feiten, die voldoende ernstig zijn, oordeelt de tuchtraad van beroep dat een schorsing van één maand een aangepaste sanctie is. Evenwel wordt een uitstel voor een termijn van drie jaar toegestaan.

=> Het cassatieberoep dat tegen deze beslissing van de tuchtraad van beroep van 17/03/2011 werd ingesteld, werd verworpen bij arrest van het Hof van Cassatie van 5 april 2012 (AR D.11.0009.N) wegens een materiële vergissing in de vermelding van de datum en een bewering die feitelijke grondslag mist.

TB11/006– beslissing tuchtraad van beroep – 19/05/2011 (hoger beroep tegen beslissing van de raad van de Orde van Antwerpen)

Procedure als in tuchtzaken – art. 508/7 en 508/8 Ger. W. – art. 444 Ger. W. – art. 458-463 Ger. W. – art. 2-11 reglement betreffende de voor de raad van de Orde geldende procedure volgens de tuchtrechtspleging – hoger beroep tegen afwijzing verzoek tot opname op BJB-lijst (tweedelijnsbijstand) – beslissing tot opname/weglating op de lijst is een administratieve beslissing en geen tuchtsanctie – bevoegdheid raad van de Orde – toezicht op de kwaliteit van de prestaties door de raad van de Orde – raad van de Orde heeft geen rechtsmacht om te oordelen over misbruik van het vergoedingssysteem; dat is tuchtrecht – hoger beroep ongegrond – weigering tot opname op lijst is gegrond omwille van niet kwaliteitsvolle dienstverlening en ongeacht al dan niet misbruik van het vergoedingssysteem

Bij de bestreden sententie van de raad van de Orde werd het verzoek van een advocaat om te worden opgenomen op de lijst bedoeld in art. 508/7 Ger. W. (tweedelijnsbijstand) afgewezen en werd die beslissing uitvoerbaar verklaard. Tegen zijn oorspronkelijk verzoek tot opname werden bezwaren geuit door het BJB.

De beslissing tot opname of weglating van die lijst is een administratieve beslissing die door de wet is toevertrouwd aan de raad van de Orde. De raad van de Orde legt daardoor dus geen tuchtsanctie op.

Ingevolge art. 508/8 Ger. W. ziet de Orde van advocaten toe op de kwaliteit van de prestaties die

door de advocaten worden verstrekt in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand. De raad van de Orde kan zowel een advocaat weglaten of schrappen van de voornoemde lijst omwille van een gebrek aan kwaliteit van de dienstverlening als zijn inschrijving/herinschrijving of opname op die lijst te weigeren bij de uitoefening van zijn bevoegdheid ex art. 508/7 Ger. W. mits daarbij de procedure zoals in tucht na te leven, gewaarborgd bij de artikelen 458-463 Ger. W. en de artikelen 2-11 van het reglement betreffende de voor de raad van de Orde geldende procedure volgens de tuchtrechtspleging. Deze procedure zoals in tuchtzaken werd in casu terecht gevolgd. De raad van de Orde heeft geen rechtsmacht om te oordelen over een eventueel misbruik van het vergoedingssysteem, dat tot het tuchtrecht behoort en niet het voorwerp uitmaakt van zijn opdracht te waken over de kwaliteit van de juridische bijstand en evenmin kadert in de organisatie van die bijstandverlening, die bij wet aan het BJB werd toevertrouwd.

De advocaat oefent vrij zijn ambt uit ter verdediging van het recht en de waarheid (art. 444 Ger. W.). Het BJB mag bij de beoordeling van de kwaliteit van dienstverlening of het gebrek eraan de wijze van uitoefening van het aan de advocaat toevertrouwde mandaat toetsen aan de in art. 444 Ger. W. opgenomen doelstelling.

In casu oordeelt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten, net zoals de raad van de Orde, dat de advocaat zijn plicht tot het verlenen van een kwaliteitsvolle juridische tweedelijnsbijstand niet heeft vervuld. Bij gevolg is er een afdoende grondslag om de inschrijving van de advocaat op voornoemde lijst te weigeren. Deze weigering is naar recht verantwoord door de gegrondheid van de bewezen bevonden niet-kwaliteitsvolle dienstverlening en dit ongeacht het al dan niet misbruik maken van het vergoedingssysteem. Het hoger beroep is dus ontvankelijk doch ongegrond.

TB11/007 – beslissing tuchtraad van beroep – 09/06/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAA11/006 van 24/02/2011)

Niet opvolgen van instructies gegeven door de stafhouder – herhaaldelijk niet antwoorden op verschillende herinneringen van de rechtsbijstandsverzekeraar – vrijspraak – onontvankelijke klacht – e-mail – ambtshalve onderzoek door stafhouder – exceptie van onontvankelijkheid van de tuchtvordering is ongegrond – deontologische plicht om derdebetalers/rechtsbijstandsverzekeraar te informeren – beroepsgeheim

Een klacht per e-mail die niet de volledige identiteit en de handtekening van de klager bevat is niet ontvankelijk. Evenwel kan de stafhouder op grond van de gegevens waarover hij beschikt ambtshalve een onderzoek instellen.

Een advocaat die aanvaardt te werken in een systeem van derdebetalers heeft de deontologische plicht om de derdebetalers (rechtsbijstandsverzekeraar) op de hoogte te houden van het verloop van de zaak en de procedure wanneer hem daarnaar gevraagd wordt. Indien de advocaat omwille van zijn beroepsgeheim hieraan niet kan voldoen, moet hij minstens de informatie die hij geeft beperken tot hetgeen niet onder het beroepsgeheim valt, ofwel moet hij de derdebetalers melden dat hij de gevraagde informatie niet kan geven omwille van het beroepsgeheim.

TB11/008 – beslissing tuchtraad van beroep – 07/07/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAG11/001 van 09/03/2011)

Niet betalen baliebijdragen – onvoorwaardelijke betaling van baliebijdragen – niet overmaken van dossier aan opvolger – niet tijdig gevolg geven aan oproep van de stafhouder – niet tijdig beantwoorden van brieven van de stafhouder – gedeeltelijke verjaring – artikel 474 Ger. W. – recidive – schorsing 15 dagen – herleiding kosten in functie van gedeeltelijke vrijspraak

Op ieder advocaat rust de verplichting om de jaarlijkse baliebijdrage te betalen. Hierop zijn geen uitzonderingen, behoudens de mogelijkheid door de stafhouder om een advocaat toe te laten zijn bijdrage te betalen in aflossingen omwille van financiële moeilijkheden.

Het welbewust en weloverwogen weigeren te betalen staat gelijk met een niet-betaling. De bijdrageplichtige mag onder geen beding de betaling van zijn baliebijdrage afhankelijk stellen van bepaalde voorwaarden.

Aan oproepen van de stafhouder dient onmiddellijk gevolg te worden gegeven. Ook zijn brieven moeten zonder enige vertraging worden beantwoord.

Gezien de ernst van de feiten, en de houding van de advocaat die niet wijst op enig inzicht in het onaanvaardbare van zijn standpunt, is een tuchtsanctie van 15 dagen schorsing een passende sanctie. Gelet op het feit dat de tuchtraad van beroep slechts vier van de tien oorspronkelijke tenlasteleggingen als bewezen acht, wordt de kostenstaat herleid tot 4/10de van het oorspronkelijke bedrag.

TB11/009 – beslissing tuchtraad van beroep – 07/07/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAG11/007 van 16/03/2011)

Verder uitoefenen beroepsactiviteit tijdens schorsing – niet-mededeling aanvang schorsing – goede trouw – na mededeling onmiddellijk stopzetting activiteit – wet voor interpretatie vatbaar - vrijspraak

De wettelijke regeling kan leiden tot interpretatiemoeilijkheden omtrent de precieze datum waarop een schorsing een aanvang neemt.

Een advocaat aan wie nooit werd meegedeeld wanneer zijn schorsing een aanvang nam en die onmiddellijk zijn beroepsactiviteiten heeft stopgezet zodra de secretaris van de raad van de Orde hem wees op het feit dat zijn schorsing reeds was ingegaan, is te goeder trouw.

De tuchtraad van beroep spreekt dan ook de vrijspraak uit voor het verderzetten van de beroepswerkzaamheden tijdens de schorsing nu de advocaat niet kon weten dat zijn schorsing reeds een aanvang had genomen.

Het feit dat de advocaat zelf geen inlichtingen heeft ingewonnen bij de stafhouder om er te informeren naar de aanvang van zijn schorsing kan niet worden beschouwd als een inbreuk op de eer van de Orde en op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep ten grondslag liggen en een behoorlijke beroepsuitoefening moeten waarborgen.

TB11/011 – beslissing tuchtraad van beroep – 22/09/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAA11/005 van 22/02/2011)

Artikel 458 Ger. W. – delegatie bevoegdheden door stafhouder aan vice-stafhouder/verslaggever – objectieve verslaggeving – niet tijdig overmaken van dergeldingen – niet opvolgen van bevel van de stafhouder – niet beantwoorden van brieven aan de stafhouder - berisping

Een stafhouder kan in het kader van zijn informatie-opdracht de nodige gegevens verzamelen en bij overgang naar het disciplinair onderzoek de klager en/of derden horen.

Een stafhouder kan de vice-stafhouder aanstellen als verslaggever in een tuchtdossier. Deze delegatie van bevoegdheid kan bewezen worden op welke wijze ook en o.a. door de verklaring van de verslaggever in zijn eerste verslag. De delegatie van de stafhouder moet niet noodzakelijk schriftelijk gebeuren. Het woord "omschrijven", vermeld in artikel 458 §1, lid 2, Ger. W., duidt niet noodzakelijk aan dat dit schriftelijk moet gebeuren.

Artikel 4 van het OVB-reglement inzake verhandeling van gelden van cliënten of derden van 11 december 2002 is klaar en duidelijk en niet voor interpretatie vatbaar. De gelden moeten binnen de kortste tijdsperiode aan de bestemming worden overgemaakt. Het is de advocaat die hiervoor verantwoordelijk is, ongeacht of hij zijn beroep alleen uitoefent, dan wel in geïntegreerde vorm.

TB11/012 – beslissing tuchtraad van beroep – 20/10/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAA11/013 van 29/03/2011)

Hoger beroep door de stafhouder – artikel 463 Ger. W. – objectieve verslaggeving – geen schending van het recht van verdediging – blanco tuchtrechtelijk verleden – schorsing acht dagen met uitstel van drie jaar

Overeenkomstig artikel 463 Ger. W. kan de stafhouder van de balie van de betrokken advocaat hoger beroep instellen tegen de beslissingen gewezen door de tuchtraad. Het gegeven dat de stafhouder de redenen van zijn hoger beroep voor de tuchtraad van beroep heeft toegelicht staan een objectieve verslaggeving niet in de weg nu die toelichting enkel de opgave van zijn grieven tegen de bestreden beslissing van de tuchtraad betreft. Er is geen sprake van schending van de grondrechten van de betrokken advocaat nu deze zich zowel op het verslag van de stafhouder als op de aangevoerde grieven onbeperkt kan verdedigen. Het hoger beroep van de stafhouder is dus ontvankelijk.

TB11/014 – beslissing tuchtraad van beroep - 30/11/2011 (en 22/9/2011: heropening debatten) (hoger beroep tegen beslissing van de raad van de Orde BRUSSEL van 22/11/2010)

Belang – artikel 17-18 Ger. W. – herformulering vordering in hoger beroep – belang moet reeds verkregen en dadelijk zijn bij neerlegging beroepschrift – hypothetische situatie rechtvaardigt geen vordering in rechte – onontvankelijk

Een advocaat die aan de raad van de Orde het verzoek richtte tot opname op het tableau van advocaten heeft in zijn beroepschrift waarmee hij hoger beroep instelde tegen de weigeringsbeslissing van de raad van de Orde tot opname op het tableau zijn vordering geherformuleerd.

De advocaat die bij neerlegging van zijn beroepschrift zijn weglating van de lijst van de stagiairs reeds had gevraagd en inmiddels onder een bediendencontract actief was, vroeg aan de tuchtraad van beroep niet meer om zijn opname op het tableau maar wel om te horen zeggen voor recht dat hij op datum van de oorspronkelijke aanvraag en op datum van de bestreden beslissing voldeed aan de voorwaarden om te worden opgenomen op het tableau van advocaten.

De tuchtraad van beroep oordeelt dat nieuwe vorderingen enkel kunnen worden toegelaten als de betrokken advocaat bij de neerlegging van het beroepschrift belang had om de vordering in te dienen. Dat belang moet overeenkomstig artikel 18 Ger. W. reeds verkregen en dadelijk zijn.

Het feit dat de betrokken advocaat puur hypothetisch mogelijkerwijze in de toekomst opnieuw zijn opname op het tableau van een Orde zou kunnen vragen houdt geen ernstig bedreigd recht in. Een hypothetische situatie is niet van aard om de uitoefening van een vordering in rechte te rechtvaardigen. De raad van de orde waar de betrokken advocaat zich mogelijkerwijze ooit in de toekomst zal willen inschrijven moet op dat moment over zijn opname op het tableau oordelen. Op dit moment wordt geen bewijs geleverd van een ernstige dreiging van concreet aanwijsbare schade, noch van een reëel nut, zoals vereist voor een toelaatbare verklaring voor recht in de zin van artikel 18 2de lid Ger. W.

De tuchtraad van beroep oordeelt dat er thans geen belang bestaat in hoofde van de betrokken advocaat voor de in graad van beroep ingestelde vordering. De vordering is onontvankelijk.

TB11/016 – beslissing tuchtraad van beroep – 21/12/2011 (hoger beroep tegen beslissing TAA11/016 van 14/04/2011)

OVB-reglement advocaat en media – OVB-reglement confraterniteit – geen inbreuken op de reglementen – geen schade of hinder aan belangen van partijen of aan de rechtsgang op zich - vrijspraak

De tuchtraad van beroep voor advocaten oordeelt in casu dat de commentaar die de betrokken advocaat heeft gegeven aan de pers – en waarvan niemand de woordelijke inhoud heeft betwist – geen schending uitmaakt van de OVB-reglementen inzake advocaat en media en betreffende de aan procedures verbonden regels van confraterniteit, noch van artikel 455 Ger. W.

Er dient te worden verwezen naar de exacte bewoordingen en hun betekenis in de context van het hele interview en in de context, d.w.z. de geschiedenis van de rechtszaak en van de procesgang van dat ogenblik om de gegeven commentaar te evalueren.

In casu werden door de gegeven commentaar noch de rechten of belangen van partijen of advocaten, noch de rechtsgang op zich geschaad. Ook het gerechtelijk onderzoek ondervond door de gegeven commentaar geen hinder. Evenmin kwam de confraterniteit in het gedrang.

In strafzaken is het aangewezen om zich, zeker gedurende het gerechtelijk onderzoek, te

onthouden van commentaar, doch er kan niet besloten worden dat alle commentaren ipso facto tuchtinbreuken (kunnen) uitmaken, te meer de omstandigheden zoals in casu de advocaat ertoe kunnen verplichten om commentaar te leveren over de zaak teneinde hogere principes zoals het recht op een efficiënte verdediging of het principe van het vermoeden van onschuld, te verdedigen of te vrijwaren.

In casu is niet vastgesteld dat door de betrokken advocaat betracht werd om door haar commentaar het juridisch debat te doen verglijden naar een krantenpolemieek of een straatdiscussie.

Deel IV - Praktische informatie

Hieronder vindt u de administratieve of postadressen van de voorzitters van de tuchtraden:

Tuchtraad Antwerpen

Tuchtraad voor advocaten
t.a.v. de voorzitter
Gerechtsgebouw
Parklaan 25/13
3500 Hasselt

Tuchtraad Brussel

Tuchtraad voor advocaten
t.a.v. de voorzitter
Koningsstraat 148
1000 Brussel

Tuchtraad Gent

Tuchtraad voor advocaten
t.a.v. de voorzitter
Gerechtsgebouw, lokaal 38 (1e verdiep)
Koophandelsplein 23
9000 Gent

Nederlandstalige Tuchtraad van Beroep

Nederlandstalige Tuchtraad van Beroep
t.a.v. de voorzitter
Koningsstraat 148
1000 Brussel

